

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Suport Tècnic i Inventari
Biblioteca del Patrimoni Cultural

3345

Sant Sebastià de la Guarda

Burch Rius, Josep

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX

FITXA TÈCNICA	3
INTRODUCCIÓ	4
METODOLOGIA	5
SITUACIÓ GEOGRÀFICA	6
EL CONTEXT ARQUEOLÒGIC DEL POBLAT IBÈRIC.....	7
HISTÒRIA DE LA INVESTIGACIÓ	11
LES CAMPANYES 1998-2000.....	43
ESBÒS HISTÒRIC.....	118
CONCLUSIONS.....	128
BIBLIOGRAFÍA.....	131
RELACIÓ D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.....	139
INVENTARI DE MATERIAL	164

FITXA TÈCNICA:

Jaciment: Sant Sebastià de la Guarda

Tipus de jaciment: poblat ibèric

Municipi: Llafranc, Palafrugell

Comarca: Baix Empordà

Cronologia: segles VI-I aC.

Coordenades:

Latitud nord: 41° 54' 47"

Longitud est: 3 12' 19"

Alçada: 165 m. s. m.

INTRODUCCIÓ

El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda és un jaciment costaner d'època ibèrica encara poc conegut ja que la primera excavació arqueològica no va arribar fins l'any 1984 i els resultats obtinguts no van tenir massa ressò dins dels estudis especialitzats del món ibèric.

Així doncs, la realització d'aquesta memòria ha estat motivat per la represa de les excavacions arqueològiques sistemàtiques al poblat de Sant Sebastià endegades per l'Ajuntament de Palafrugell i l'Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona. En aquest sentit, les campanyes realitzades durant els anys 1998-2000 han possibilitat l'inici d'un estudi profund i rigorós d'aquest hàbitat ibèric. Tanmateix, per tal d'afrontar l'estudi dels resultats obtinguts en aquestes campanyes, i les previstes pels propers anys, era necessari recopilar les dades obtingudes en les diverses actuacions realitzades fins l'any 1998. Aquesta ha estat la primera tasca d'aquest treball. Un segon objectiu, ha estat presentar els primers resultats i valoracions globals de les tres primeres campanyes iniciades l'any 1998.

Per portar a terme aquesta tasca el present treball s'ha estructurat en diversos blocs:

En primer lloc es posa atenció a l'emplaçament del jaciment, amb una descripció de la seva situació geogràfica i topogràfica. Al mateix temps se situa el poblat en el context del món iber de les comarques de Girona, especialment, amb els poblats prerromans més propers.

Un segon bloc té com a objecte descriure la història de la investigació del poblat. Es fa un recorregut des del seu descobriment, indicant les primeres notícies que tenim sobre la seva existència, i tota la informació relacionada amb el poblat anterior a les primeres excavacions arqueològiques. Seguidament es fa un repàs de les primeres campanyes realitzades durant els anys 1984 a 1987, amb les dades i resultats obtinguts. També es detallen les actuacions d'urgència realitzades als anys noranta.

El següent bloc s'inicia amb una anàlisi dels objectius i motivacions que portaren a realitzar les campanyes programades de 1998, 1999 i 2000. Seguidament es procedeix a la descripció de les restes arqueològiques del poblat de Sant Sebastià, amb l'anàlisi de les estructures arquitectòniques i el conjunt de sitges, posades al descobert en aquestes campanyes.

Finalment, a partir d'aquests elements es realitza una valoració global del poblat amb una proposta d'esbós històric posant atenció a la situació del poblat dins de les corrents comercials d'època ibèrica. Es detalla, per altra banda, l'urbanisme del poblat i les característiques constructives dels edificis i unes primeres reflexions sobre les estructures d'emmagatzematge documentades al poblat. Completant aquestes dades s'apunta la cronologia del poblat. S'aprofundeix en l'anàlisi de les dates més antigues, el moment de màxima activitat i les primeres impressions i interpretacions sobre el seu abandó. Per últim es realitza una conclusió indicant la valoració global de les dades que tenim actualment del poblat, amb la interpretació del tipus de poblat, funció, activitat, cronologia i resultats del procés de recerca. Acompanyant, els resultats s'adjunten uns apèndix amb els inventaris dels materials

METODOLOGIA

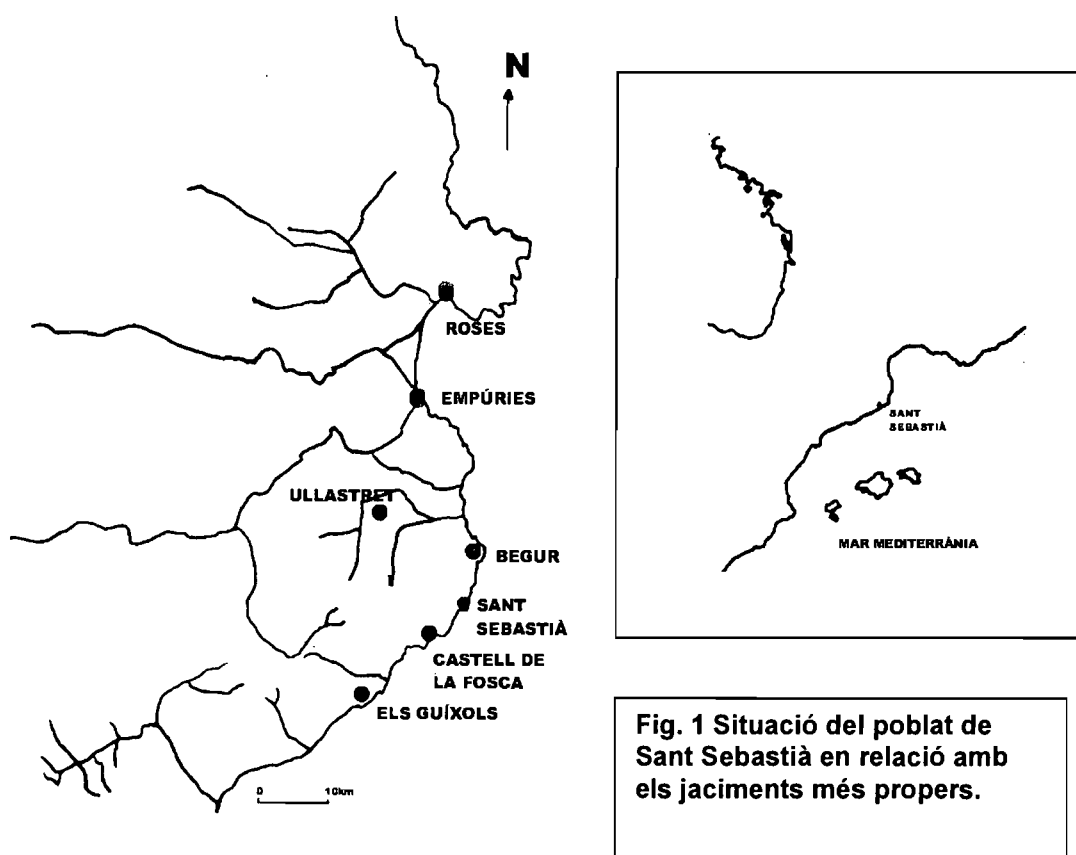
La metodologia de la intervenció és en extensió i per estrats naturals. Pel que fa al sistema de registre s'usen les fitxes d'Unitat Estratigràfica. Les diferents àrees d'excavació es subdivideixen en zones, amb la finalitat de facilitar el control estratigràfic. Cadascuna d'aquestes zones se subdivideix en sectors en funció dels diferents equips de treball que hi treballin. Posteriorment cada un dels àmbits arquitectònics identificats se'ls dona un altre número d'àrea.

Paral·lelament al sistema de registre estratigràfic es procedirà a un registre planimètric, topogràfic i fotogràfic. El primer d'aquests elements parteix d'una planta general del poblat realitzada a escala 1:100 completada amb d'altres plantes a escala més gran que permetin definir millor aquells elements que mereixin un registre més acurat.

SITUACIÓ GEOGRÀFICA

A l'est de Palafrugell, fent de separació dels nuclis de Llafranc i Tamariu, s'aixeca la muntanya de Sant Sebastià de la Guarda. El cap de Sant Sebastià està situat al sud del massís de Begur i forma part de la Serralada litoral Catalana, igual que el bloc de les Gavarres, del qual està separat pel corredor de Palafrugell.

El poblat ibèric es troba situat al cim d'aquesta muntanya i té el seu emplaçament en el punt més alt. L'alçada, 165-170 metres sobre el nivell del mar, i la topografia suposaven una excel·lent defensa natural, gràcies als altíssims cingles que cauen sobre el mar i als forts pendents que condueixen a Llafranc.

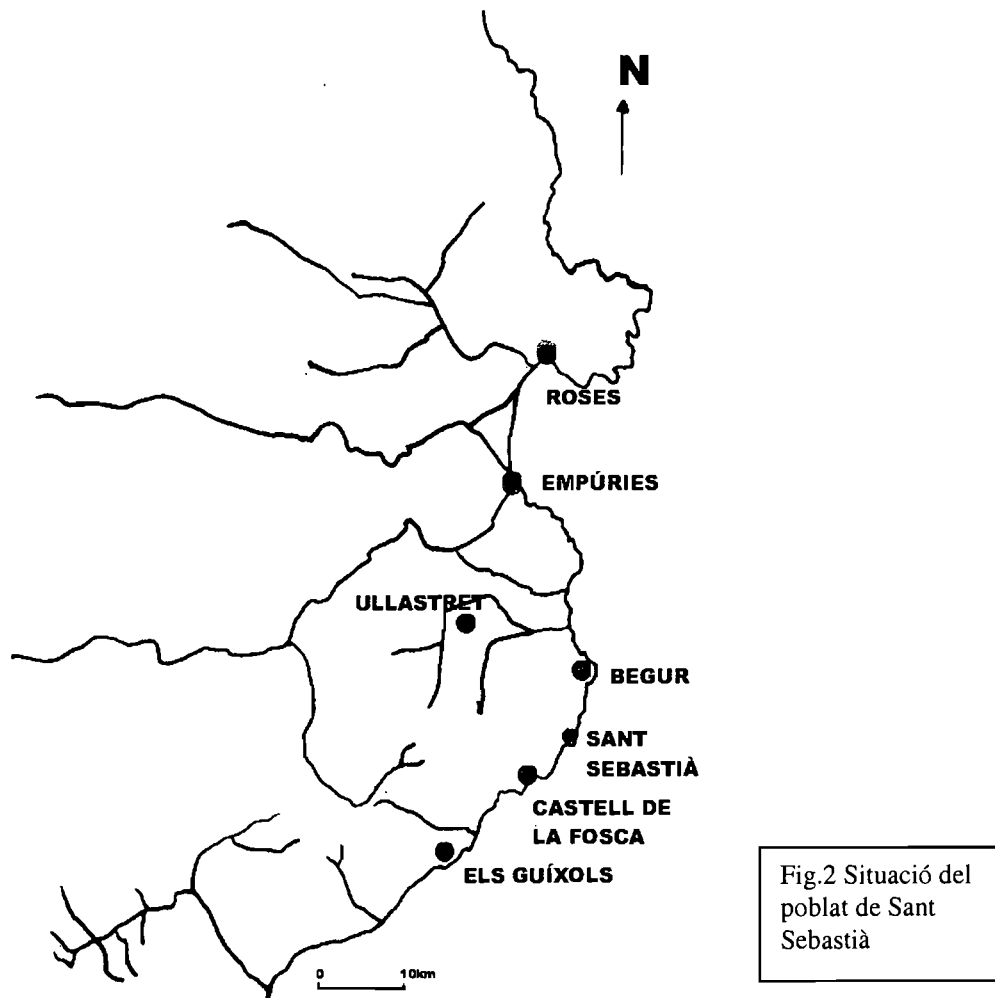
El lloc és especialment privilegiat des del punt de vista visual, factor que li dóna una gran importància estratègica. Des de diferents punts de la muntanya s'obté una

excel·lent perspectiva sobre el mar. Pels costats de migdia i, sobretot de llevant, els vessants són abruptes, cauen en vertical sobre el mar formant altíssims espadats. A ponent, la pendent és molt pronunciada, baixa vers la platja de Llafranc que s'arrecera als peus de la muntanya. En aquesta direcció la muntanya té un gran domini visual sobre la línia de costa fins a prop de Platja d'Aro, la plana fèrtil i estratègica del Corredor de Palafrugell i el vessant septentrional de les Gavarres. La zona més vulnerable del jaciment és la seva banda nord, on caldria situar hipotèticament la totalitat del sistema defensiu del poblat i on l'elevació del Massís de Begur constitueix l'única barrera visual significativa. Al mateix temps, els bons condicionaments topogràfics es combinaren amb els avantatges de la proximitat de zones aptes per al conreu i dels ports costaners, molt especialment el de Llafranc, als mateixos peus de la muntanya.

El tram de costa de Palafrugell, Palamós i Calonge ofereix un paisatge de gran contrast, amb alternança de relleus moderadament muntanyosos, petites esplanades i la mateixa línia de costa. La vegetació del tram costaner es caracteritza per la presència d'espècies mediterrànies meridionals. Cap a l'interior, els camps de cultiu ocupen la major part de les petites valls i conques que s'intercalen actualment amb algunes zones boscoses de pins i alzines.

EL CONTEXT ARQUEOLÒGIC DEL POBLAT IBÈRIC

El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda, situat a ran de mar, l'hem de enquadrar en el context dels poblats ibèrics de costa de l'àrea empordanesa. Formaria part del territori dels indigets que actualment se situa entre la línia compresa entre les Alberes i la riera Tordera (Martín 1987, p. 19-33; Burch/Nolla 1998, p. 9-23). Els plantejaments historiogràfics actuals semblen donar per assumida la ubicació de la tribu dels indigets dins del territori del nord-est de Catalunya, tal i com indiquen diversos autors antics (Aviè, vv. 523, 525, 527, 533, i 559); (Estrabó III, 4, I, i III, 4, 8.); (Plini el Vell, 3, 22). És lògic, doncs, que tinguem constància d'hàbitats ibèrics a diversos punts del territori de l'actual Palafrugell.

D'aquests jaciments tenim molt poca informació degut a la manca d'excavacions arqueològiques i a la seva desaparició motivada pel creixement urbanístic. Disposem d'algunes dades, per exemple, de restes arqueològiques d'època ibèrica al jaciment de Ses Artigues, arran de mar, en el sector calellenc del Golfet i ja al·ludit per Pella i Forgas (Pella i Forgas 1888, p. 328) . Quatre nuclis ibers més modestos també han estat localitzats al Golfet (un quilòmetre al sud de Ses Artigues), al camí de cap Roig, al Puig Rodó i al Puig d'en Pela.

A banda del poblat de Sant Sebastià trobem a la mateixa línia de costa empordanesa els següents hàbitats ibèrics: el de Castell de la Fosca de Palamós (segles VI a II aC.) (Pericot 1944, p. 317-318; Casas, 1979; Nolla/Palahí/Burch 1998, p. 59-78), el de Castell de Begur (Pericot 1942, p. 232-235), i el del Fortim de Sant

Feliu (segles IV aC. a I dC.) (Nolla/Esteva/Aicart 1994, p. 45-116). En general, tots ells són poblats situats a poca distància de l'hàbitat de Sant Sebastià. Tot i no estar a la mateixa costa també trobem alguns poblats que estan situats en alçades properes, com Castell Barri de Calonge (Oliva 1947,) o Montbarbat de Lloret de Mar (AA.VV. 1996,; Burgueño/Vilà 1996, p.55-84; Vilà i altres, 1996^a, p. 65-75; 1996b, p. 20-21 ; 1998, p. 80-83). Finalment, i més cap el sud, esmentem el de Turó Rodó de Lloret, en curs d'excavació, el de Puig Castellet al mateix municipi (Pons i altres, 1984) i el de la Vila Vella de Tossa de Mar.

Tal i com hem pogut comprovar, els poblats més propers a Sant Sebastià coincideixen força en les seves cronologies. El poblat de Castell de Palamós té una existència documentada des del segle VI aC. fins el canvi d'era. Per altra banda, el poblat dels Guíxols tindria els seus orígens a partir del segle IV aC. i allargaria la seva activitat fins al segle I dC. (Nolla/Esteva/Aicart 1989, p.68-69). Per altra banda, aquests poblats presenten similituds evidents ja que estan situats, exceptuant Castell Barri, arran de mar; a prop d'una cala relativament gran a un costat i una cala petita a l'altra que els serveix de port natural (Burch 1996^a, p. 43); fortament defensats per penya segats i en els punts més febles per muralles; presència de petites planes ben regades per una o vàries rieres amb cursos d'aigua de tipus estacional (com la riera de Tossa) (Burch 1996^a, p. 44) i amb bones comunicacions amb altres zones o poblats.

Fig. 3: Situacio del poblat dins del context de la muntanya de Sant Sebastia de la Guarda.

HISTÒRIA DE LA INVESTIGACIÓ

La història de la investigació abans de les primeres excavacions arqueològiques.

El recinte ibèric de Sant Sebastià de la Guarda va passar inadvertit fins a finals dels anys cinquanta. Abans de la dècada dels seixanta hi ha un desconeixement absolut de la presència d'un hàbitat d'època protohistòrica al cim de la muntanya de Sant Sebastià. És aquesta la raó que per la qual no és esmentat en els estudis sobre arqueologia i món ibèric realitzats fins aquell moment. A la dècada dels anys cinquanta no es té, doncs, cap coneixement d'un poblat ibèric a la zona, a diferència d'altres jaciments ibèrics de l'Empordà, més ben coneguts i estudiats, com el del Puig de Sant Andreu d'Ullastret. En aquest últim, durant la dècada dels anys cinquanta, ja es portaren a terme diverses campanyes arqueològiques (Oliva 1955, p. 83-92; Oliva 1956-57, p. 269-344). En aquesta dècada també es realitzaren excavacions a poblats més propers com el dels Guíxols, concretament l'any 1952, a les quals cal afegir les actuacions arqueològiques portades a terme amb anterioritat al Castell de la Fosca a Palamós (Pericot 1944, p. 317-328).

En les publicacions anteriors als anys seixanta que fan referència a Llafranc no es té constància de restes prerromanes a la muntanya de Sant Sebastià: Pella i Forgas no va tenir en compte Sant Sebastià com a lloc més antic que la vil·la romana de Llafranc, tot i que sembla citar-lo indirectament en donar notícia dels indrets on aparegué ceràmica "grosera negra y granujienta" (Pella i Forgas 1888, p. 22). Un altre autor, Miquel Torroella i Plaja, parla de Llafranc i esmenta el Cap de Sant Sebastià però en cap moment fa cap referència a la presència de material arqueològic en aquesta muntanya: "La montaña de San Sebastian tiene una importancia muy grande bajo el punto de vista arqueológico, y ha dado lugar a animadas controversias entre algunos historiadores contemporáneos, divididos en dos opiniones al investigar la situación definitiva del cabo Celebándico, que la geografía antigua señala como límite meridional de la Indigecia, en términos que, no siendo concluyentes, dificultan una atribucion inapelable", (Torroella i Plaja 1929, p.10).

A la primera meitat dels anys seixanta no hi ha tampoc cap publicació que deixi constància de la existència d'un poblat ibèric a la muntanya de Sant Sebastià de la

Guarda. Miquel Oliva, en una publicació de l'any 1960, descriu part de la costa empordanesa i esmenta el cap de Sant Sebastià però no dóna notícies de cap assentament ibèric per aquesta zona: "...y los montes litorales de Bagur con el castillo, sede de un poblado ibérico; el "puig de Son Rich" y el Carmany (Regencós) donde radican yacimientos prehistóricos, para acabar con la punta de Sant Sebastian, sobre Llafranch" (Oliva 1960, p. 77). Tampoc, R. Martín Tobías, en esmentar els poblats del litoral, també passa per alt Sant Sebastià: "...el de Castell Barri (Calonge) i el de Castell (La Fosca, Palamós), para seguir por el de Font Morisca hasta llegar a Bagur...".(Martín Tobias 1963, p. 25).

Els primers indicis de l'existència del poblament ibèric de Sant Sebastià de la Guarda van sorgir gràcies al material ceràmic recollit en superfície i portats al museu de Palafrugell, (Badia 1977, p.235; Nolla/Casas 1984, p.133). Aquestes prospeccions les havien iniciat gent del mateix Palafrugell, com Joan Badia, pels volts de l'any 1960 i es perllongaren fins el 1984. Gràcies a aquests treballs es va poder comprovar que el material ceràmic indicava clarament l'existència d'un hàbitat d'època ibèrica al cim de la muntanya. Per altra banda, alguns esllavissaments de terres en els marges dels camins deixaven entreveure indicis clars d'estructures arquitectòniques (Badia 1988, p. 5-14).

Una bona part dels materials recollits superficialment van ser inventariats i es guarden actualment al Museu del Suro de Palafrugell. La majoria d'aquests materials provenien de diferents punts de la muntanya sense que es pugui determinar la localització exacta de bona part d'ells. En canvi, hem documentat altres materials inventariats on sí consta la seva ubicació original. És el cas de tot un grup de material recuperat en fer-se les antenes situades a la muntanya de Sant Sebastià, al sud del jaciment. També tenim constància de material recollit al tall de la carretera, quan afloraven amb les pluges o a través de petits esllavissaments de terra. Es conserva, igualment, material recollit a la explanada del dipòsit existent a l'oest del jaciment. En alguns casos, tenim documentat els noms de les persones que van recollir material a la muntanya i que posteriorment el van cedir al Museu de Palafrugell. És el cas de Joan Berta que va recollir un conjunt de material ceràmic durant l'any 1963. També consta el nom del Sr. Massoni que va entregar al museu el material que havia recollit.

Amb aquesta recollida de material ja es va aconseguir una important quantitat de ceràmica i objectes d'època prerromana, la qual cosa va permetre fer-se una idea aproximada de la cronologia del jaciment que anava del segle VI aC. (mostres de ceràmiques jònies) fins als segles I aC. (ceràmica campaniana B) (Badia 1988, p.3).

El material ceràmic conservat d'aquelles recollides superficials és molt variat amb bona presència de ceràmica local i d'importació. Pel que fa a la ceràmica local són abundants els fragments de ceràmica comuna ibèrica, amb molta presència de ceràmica de pintura blanca, típica de tot l'àrea indigeta. També són presents fragments d'àmfora ibèrica i de ceràmica a mà amb una gran varietat de decoracions. De la mateixa manera documentem alguns exemplars de ceràmica grisa de la costa catalana. Es conserven molts elements de la pràctica tèxtil com *pondera* i fussaioles. No falten, per altra banda, les habituals peces discoidals. Cal destacar també la presència de peces de bronze com fíbules (algunes senceres). Pel que fa a la ceràmica d'importació hi ha notables exemples de ceràmica àtica de figures roges. Destaca la notable presència dels escifs, restes de cràteres de figures roges i altres formes de ceràmica àtica. També tenim documentats elements importats com exemplars d'àmfora púnica o àmfora massaliota. Cal destacar, per últim, la presència de material romà com àmfores, *tegula* i vores, parets i bases de *dolia*, i fragments de campaniana A i B.

La primera notícia publicada sobre l'existència del poblat data de l'any 1966, amb un breu comentari, dins d'un article sobre troballes romanes de Llafranc: "Es probable que nuestro yacimiento represente una continuación del poblado prerromano ubicado en la cima de la montaña de Sant Sebastià. Con la paz de Augusto fueron abandonados los poblados indígenas situados en montículos fortificados -algunos de los cuales romanizados ya en su última etapa, habían perdurado hasta la citada época, estableciéndose sus habitantes en el llano. Suponemos que este es el caso de la estación de Sant Sebastià que, alrededor del siglo I a. de C. Debió desplazarse a la vecina playa de Llafranc y fundar allí la población que, ya totalmente romanizada, perduró hasta el siglo V, por lo menos" (Badia 1966, p.5).

Tanmateix, tot i que a partir dels anys seixanta ja es té constància de l'existència d'un hàbitat d'època ibèrica, el poblat de Sant Sebastià continua despertant molt poc

interès. La seva existència es molt poc propagada i, per tant, té molt poca repercussió. Són anys en que comencen a despertar les primeres investigacions en poblats tan importants com Mas Castellar de Pontós (Alt Empordà). Tanmateix, Miquel Oliva i Prat, amb el recolzament dels fundadors del Museu de Palafrugell, ja havia demostrat interès per aquest jaciment. Oliva projectà unes campanyes d'excavació a Sant Sebastià, durant l'any 1972, en col·laboració amb el museu de Palafrugell però que, finalment, no es van poder realitzar (Badia 1988, p.2-3).

Durant els anys setanta només alguns autors esmenten el poblat en estudis sobre el món ibèric. M.A. Martín el té en consideració en un article sobre ceràmica ibèrica de pintura blanca al nord-est de Catalunya (Martín 1976, p. 145-160). L'autora el torna a esmentar en un altre article sobre els orígens de la iberització a la zona costera del nord-est català (Martín 1977, p. 187-196) i també el seguirà esmentant en estudis posteriors (Martín 1985, p. 79-87 ; 1987, 19-33; 1994, p. 423-434).

La dècada dels anys vuitanta comencen amb el mateix oblit, tot i que és esmentat breument en algunes publicacions, amb la qual cosa ja s'incorpora de manera definitiva en la bibliografia especialitzada. Així, el poblat de Sant Sebastià és esmentat a la Tesi doctoral d' Ana Pujol i Puigvehí, de l'any 1981. En aquest estudi apareix una classificació dels jaciments prerromans de l'Empordà, dins la qual és citada Sant Sebastià: "Los datos sobre los materiales procedentes de la zona son bastante vagos. En el faro de Sant Sebastià, procedentes de prospecciones superficiales, se conocen fragmentos de ceràmica ibèrica decorada con pintura blanca. Son fragmentos cocidos, tanto a horno reductor como oxidante, y los motivos consisten en bandas horizontales (4), manchas informes (1) y motivos geométricos (1). La única forma que ha podido restablecerse es el típico jarro bitroconcónico de cuello alto, cilíndrico y dos asas acanaladas que se unen a la parte superior del cuello, bajo el labio. También se hallaron fragmentos de ceràmica campaniense, sin más aclaración" (Pujol Puigvehí 1988, 88).

El jaciment torna a ser esmentat l'any 1982 dins d'un catàleg dels poblats d'època ibèrica al Principat (Maluquer i altres 1982, p. 28). L' any 1984 el poblat forma part de la Carta Arqueològica de les Comarques Gironines realitzada per J.M^a. Nolla i Josep Casas (Nolla/Casas 1984, p. 133).

Per últim, cal destacar que, tot i no haver-se practicat cap excavació arqueològica, a l'any 1984 es va organitzar una exposició temporal en una petita sala del Museu de Palafrugell. La mostra "El poblament antic al terme de Palafrugell i a l'Empordà" recollia les diverses troballes realitzades a Sant Sebastià.

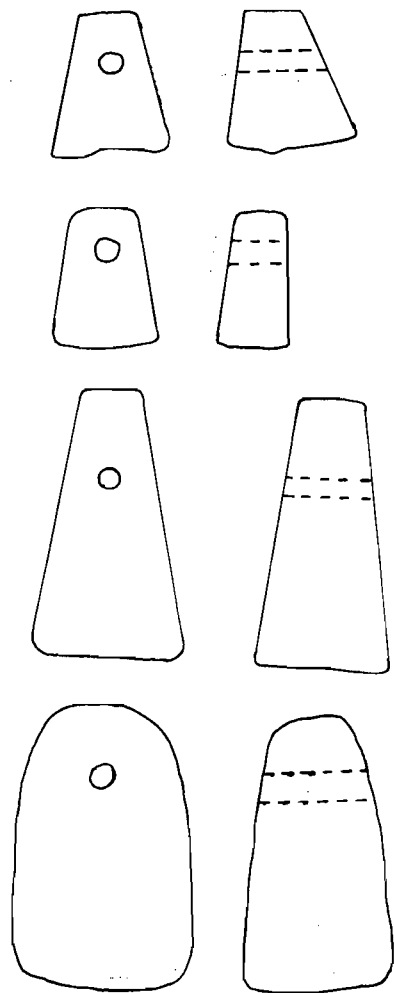

Fig. 4: Diversos pondera provinents de l'etapa anterior a les primeres excavacions.

Les esteles de Sant Sebastià de la Guarda

De les peces trobades durant els anys anteriors a la primera excavació arqueològica al poblat de Sant Sebastià de la Guarda destaquen, per sobre de les altres, dues esteles amb representacions de llances (fig. 5-6-7-8). Aquests dos poc habituals exemplars han restat en l'oblit des de la seva troballa. Així, només van ser objecte d'estudi en un article de l'any 1988 (Badia 1988, p.5-14).

La primera estela trobada va aparèixer en un fonament de mur del poblat, el qual havia quedat al descobert, en una petita part, en el marge del "Camp de Sant Baldiri" que limita amb el camí d'accés al santuari en el sector septentrional del jaciment. L'estela havia estat reutilitzada com a material de construcció en l'esmentat mur.

Una altre fragment d'estela es va localitzar l'any 1983 dins de les edificacions annexes al santuari de Sant Sebastià. Es tractava d'un dels espais coberts amb volta que configuren l'estructura de basament de la terrassa-mirador del santuari, al seu costat de llevant, sobre el mar.

ESTELA 1

La primera estela és de pedra sorrenca i té esculpides tot un seguit de llances. En una de les seves cares té unes lleus incisions; solcs paral·lels que formen uns motius geomètrics pictiniformes. Presenta un bon estat de conservació però les figures esculpides estan molt gastades i erosionades

El sector decorat es limita a part de la meitat superior d'una de les cares amples. Hi veiem dos registres superposats, en representació de llances fetes amb incisions de traç ampli i força profund.

En el grup superior -de banda a banda de la superfície- hi ha onze llances col·locades en posició vertical. Una línia horitzontal, sota el grup de llances, en fa de base i s'uneix a les dues de cada extrem. Sota mateix s'inicia una altre línia que, en el costat esquerre, és horitzontal i paral·lela a l'anterior, mentre que vers la dreta es corba lleument cap a baix, poc abans d'incidir en una de les llances del registre inferior (Badia 1988, p.7)

El grup inferior té únicament dues llances, situades a l'extrem dret de la peça. Així, doncs, a l'estela s'hi representa un total de tretze llances.

Les llances són esculpides amb un sol traç incís, el qual s'eixampla a l'extrem superior per marcar-ne la punta. La forma de les puntes no és fàcil de precisar a causa de l'erosió.

Pel que fa a la seva morfologia la estela 1 presenta una alçada de 0'75 m amb una

amplada màxima (extrem superior) 0'43 m i una amplada mínima (base) 0'40 m. El seu gruix màxim (extrem superior) 0'20 m; gruix mínim (base) 0'18m, (Badia 1988, p. 7).

ESTELA 2

La segona peça és part d'una d'estela tallada en pedra sorrenca. Es tracta de l'extrem superior, i encara retallat, d'una peça, amb dues cares rectangulars més grans, una de les quals era la decorada. Les seves cantonades presenten un retall, per tal de donar-li forma arrodonida, probablement per ser aprofitat com a bloc per algun tipus de construcció. La conservació de la cara decorada és irregular. En certs punts és força malmesa per l'erosió. Els efectes del trossejament han afectat espais a tot l'entorn on la decoració hi és perduda.

El grup superior es conserva gairebé sencer. Hi podem veure deu llances. Aquesta filera era situada entre dos espais planers, en relleu, dels quals només resta el costat dret. A sobre de les llances hi corre, horitzontalment, un solc de mitja canya, i sota un filet o ressaltat llis (també en relleu) (Badia 1988, p.8).

Del rengle de llances inferior resten només visibles les puntes; algunes parcialment. El trencament de la pedra produí la destrucció de tota la resta. N'han desaparegut, per tant, tots els pals. S'hi identifiquen vuit puntes de llança. N'hi ha tres, a la part central, que són senceres. Les altres, com més acostades als extrems de la peça, conserven fragments més reduïts. Això es degut a la corba de la línia de trencament, feta quan es destruí l'estela.

Pel que fa a la seva morfologia presenta una amplada de 0'53 m amb un gruix 0'24 m. Pel que fa a la seva alçada presenta 0'47m.

Fig.5 (esquerra): Estela 1
Fig.6 (dreta): Detall del conjunt d'onze llances representades a la estela 1.

Fig. 7 (esquerra): Estela 2.
Fig 8 : Vista de les dues esteles de Sant Sebastià de la Guarda.

Aquest tipus d'estela és molt poc comú al territori català. A Catalunya se'n coneixen algunes com les de Civit, Santa Perpètua de Mogoda, Santa Cecília de Voltregà, Guissona i Barcelona (aquesta última desapareguda). A més a més, en el museu de Badalona hi ha exposada una estela funerària ibèrica que es va trobar reutilitzada als anys 20 a la masia Peixau, propera a la ciutat de Badalona, i que tenia una decoració de llances i símbols astrals.

A Empúries hi ha documentada una estela de pedra sorrenca, d'origen incert, que "porta al damunt de les dues cares, simètricament situada, una idèntica decoració gravada consistent en un casc de tipus corinti vist de perfil dins del qual hi apareix situada una llança enrotllada amb la representació simbòlica del que podem suposar un soliferreum amortitzat" (Sanmartí-Greco 1993, p.89-90). Sanmartí-Greco interpreta aquesta estela com la d'un guerrer indígena, proposant una datació al voltant del s.VI a.C (Sanmartí-Greco 1993, p. 90).

També, en les excavacions realitzades a la plaça de Font i Cussó de la ciutat de Badalona el mes de juliol del 2000, van ser descobertes dues esteles funeràries ibèriques que formaven part de les lloses de coberta de la claveguera del *cardo maximus* de la ciutat romana de *Baetulo*. Ambdues esteles presentaven inscripcions ibèriques i una d'elles anava decorada, a més, amb cinc llances, una simbologia molt corrent en les esteles ibèriques d'aquest tipus (DD.AA 2001, p. 2).

Per tal de trobar paral·lels de les esteles de Sant Sebastià de la Guarda amb representacions de llances hem de fixar-nos en un grup d'esteles del Baix Aragó. Es tracta d'un conjunt de vint esteles amb representacions incises de llances, subgrup d'un tipus d'esteles que ha estat objecte d'un estudi de conjunt. Aquestes esteles formen un grup bastant homogeni de peces prismàtiques en general molt deteriorades en les quals es representen sistemàticament un nombre variable de llances disposades verticalment, en ocasions associades a cavalls o a genets armats.

El més habitual es que es representi només la punta de llança, col·locada verticalment cap en dalt, normalment en frisos, agrupades amb altres. En algunes, però apareixen les llances representades completes amb astil i de base arrodonida

(Quesada 1995, p. 413).

Una representació similar a la estela de Sant Sebastià la constitueix la gran estela de Calaceite núm.65 (fig.9). La meitat inferior de la estela està decorada amb llances. Aquestes estan representades desproporcionadament degut a les limitacions del marc, amb un astil extremadament curt en comparació amb la punta i sense indicis de regató. La punta, per altra banda, es diferencia de l'astil per un lleu eixamplament del cub, i adopta una forma de base arrodonida (Quesada 1995, p. 413).

Fig 9. Estela de Calaceite núm.65

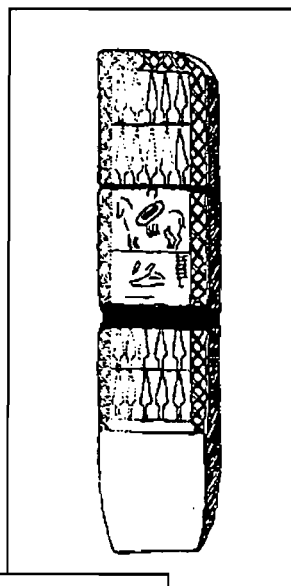
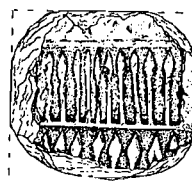

Fig. 10: Estela de Calaceite

Fig. 11: Estela 1 i 2 de Sant Sebastià de la Guarda (Badia 1988, p.7).

Les primeres excavacions arqueològiques (1984-1987)

L'any 1984 es van iniciar les primeres intervencions arqueològiques al poblat de Sant Sebastià de la Guarda. Es van portar a terme un total de quatre campanyes que es varen perllongar fins l'any 1987. Els primers treballs van anar enfocats a delimitar la zona arqueològica a través d'una sèrie de sondeigs a diferents punts del replà i vessants de la muntanya.

Per la seva banda, l'excavació es van desenvolupar bàsicament en el sector situat just al davant de l'Oratori de Sant Baldiri. Es va excavar una superfície aproximada de 460 metres quadrats repartits en dues cales veïnes. Topogràficament, aquesta superfície marcava la separació entre el planell i l'inici dels pendents que davallen vers la plana a trobar la carretera de Tamariu. Es posaren al descobert un total de cinc habitacions de planta rectangular i una gran quantitat de material arqueològic que s'estenia cronològicament des del segle VI aC. fins al final del segle II aC. (Barti/Plana 1989^a, p.138; Barti/Plana 1989b, p.39).

Cal esmentar que en aquestes campanyes no es feia servir encara el mètode d'excavació en extensió (a excepció de la campanya de 1987). El mètode emprat va ser el de sistema d'excavació de quadrícula, el de coordenades cartesianes i el de triangulació dels objectes.

La conclusió que es va extreure va ser que l'àrea del jaciment s'estenia des del camp situat davant l'oratori dedicat a Sant Baldiri fins al planell emplaçat sota l'actual aparcament del restaurant, que actualment està ocupat per antenes de televisió. Alguns sondeigs efectuats fora del que és pròpiament la plataforma de la muntanya van resultar estèrils.

En aquestes quatre campanyes, tal i com ja hem dit, es va excavar una superfície de 460 metres quadrats repartits en dues cales (cales 2 i 3). La cala 2, de 36 metres quadrats va ser l'únic recinte excavat fins a la roca natural. Per la seva banda, la cala 3 només va ser excavada en els nivells superficials.

Campanya de 1984

La primera campanya d'excavacions al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda es va realitzar, com hem comentat, l'any 1984. Es van realitzar dues cales en punts molt distants un de l'altre, amb l'objectiu de tenir una idea aproximada de l'extensió de l'àrea arqueològica.

CALA 1. Aquesta cala suposà la primera intervenció arqueològica a la muntanya de Sant Sebastià de la Guarda. Aquesta excavació responia a una actuació de salvament, realitzada a l'hivern de 1984. La instal·lació d'un repetidor de televisió a la muntanya, al costat d'una caseta ja existent, motivà l'obertura d'una estreta rasa per col·locar un cable subterrani. L'aparició d'unes pedres que més tard es confirmaria que pertanyien a murs, van provocar l'aturada de les obres i l'inici d'una excavació en aquest punt.

Aquesta cala es va realitzar al sector nord-est del "Camp Mirador". El costat oest de la cala limitava amb la carretera inferior d'accés al santuari i hostal. La seva situació, a tocar l'asfalt, no feia d'aquest espai, "a priori", un punt recomanable o adient per excavar (Barti 1984). La cala tenia forma rectangular amb unes dimensions de 2'95 per 3'20.

Pel que fa a la estratigrafia es van distingir dos estrats: Estrat I: nivell superficial amb molta ceràmica barrejada. Aquest estrat tenia una potència de 30 cm. Estrat II: ben diferenciat de l'estrat I pel color de la terra i l'homogeneïtat de la ceràmica, les terres que varen aparèixer en aquest estrat eren molt negres i amb gran quantitat de carbons.

L'única estructura dempeus que aparegué va ser una paret que s'endinsava cap a la carretera. La resta de l'habitació que es va poder salvar donava una certa idea de la importància que devia tenir aquesta construcció, (Barti 1984,). La base estava formada per dues parets disposades en doble filada, en angle recte i en una altura màxima de 35 cms. Per altra banda, la zona excavada com a sol d'ocupació es trobava situada a l'exterior de l'habitació. Es tractava d'un sòl de ceràmica molt ben

col·locat que formava una mena de "llit" acompanyat de terres molt negres i gran abundància de carbons. "Hom pensa que podria tractar-se d'una gran llar refeta en dues ocasions" (Barti 1984). La ceràmica que es va trobar va aparèixer força cremada. Per últim, la roca natural va aparèixer al costat est de la cala a una alçada de 1'74 i 2'09 mentre que la resta dels quadres (A1, A2, A3, B1, B2, B3) continua en nivell d'habitació (Barti 1984).

Pel que fa al material arqueològic procedent d'aquesta cala destaca la presència d'una fíbula de bronze. Aquesta peça va ser datada a través de la comparació amb una de la mateixa tipologia trobada al Puig de Sant Andreu d'Ullastret datada cap a mitjans segle IV aC. (Barti 1984) La resta de les troballes són petits fragments molt malmesos: campaniana A, alguns fragments d'àtica de figures roges, àmfora ibèrica, àmfora massaliota i ceràmica a mà. Es va donar una cronologia situable al segle III aC.

CALA 2. La cala 2 es va realitzar al "Camp de l'Oratori", davant de l'Oratori de Sant Baldiri, a l'extrem occidental d'aquest camp, tocant a la carretera superior d'accés al santuari i hostal. Tenia forma rectangular amb unes dimensions de 2'80 per 2'98 m. Pel que fa a la seva estratigrafia es van distingir tres nivells ben diferenciats:

Estrat I: nivell superficial de 56 cm de potència.

Estrat II: nivell de terres cremades amb potència de 45 cm.

Estrat III: terres grogues.

Pel que fa la documentació de estructures d'habitació, van aparèixer tres parets, les quals tenien un angle comú a partir del qual cadascun d'elles seguia una inclinació diferent. Una cap al nord i l'altra cap a l'oest i la tercera cap al sud. Aquestes tres estructures seguien la mateixa tècnica constructiva que la trobada a l'habitació de la Cala 1, es a dir, de dues filades amb pedres de granit o pissarra, ben tallades. Cal destacar d'aquestes tres parets la que es dirigia cap al nord, ja que tendia a marcar una corba. Finalment, a l'extrem occidental de la cala i tocant la carretera, van aparèixer tres basaments de mur paral·lels que seguien la forta pendent dels terrenys. Aquestes estructures es van interpretar com a un mur destinat a la contenció de terres. (Barti 1984,).

Aparegué ceràmica ibèrica de pintura blanca sense forma. La ceràmica campaniana es va documentar en gran quantitat i en moltes ocasions amb decoracions de rosetes i palmetes a la base, envoltades per estries verticals. La ceràmica ibèrica a torn i la gris emporitana hi eren ben representades, així com l'àmfora ibèrica i púnica. Cal destacar l'aparició de diversos fragments de ceràmica àtica de figures roges, malgrat ésser representada en un percentatge molt inferior respecte a les altres ceràmiques. Els objectes de bronze són força interessants. Una moneda de bronze de Massàlia datada al segle III-II aC., un instrument quirúrgic, restes de fíbules i un petit aplic en molt bon estat.

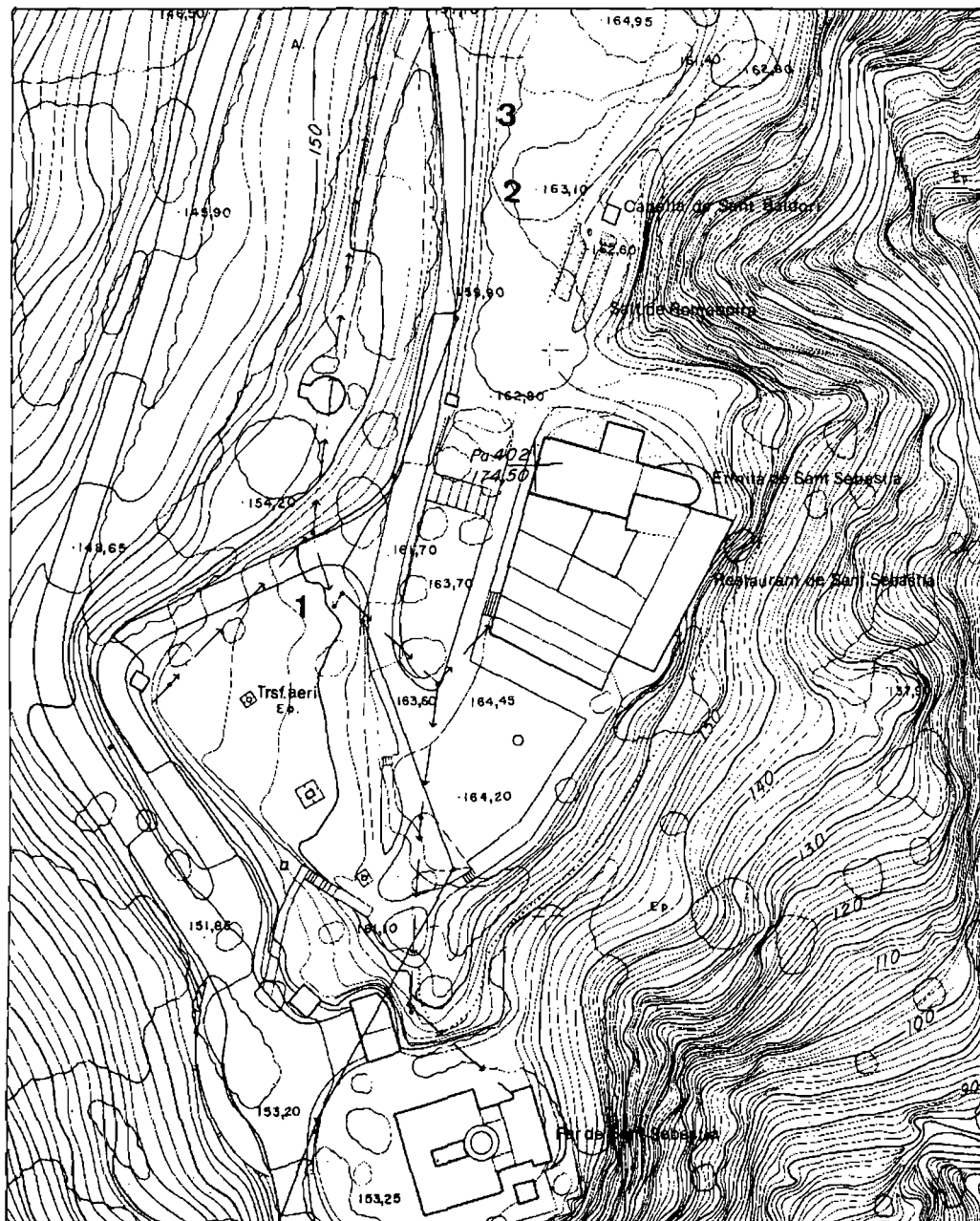

Fig. 12: Plànol amb la situació e les cales 1 i 2.

Campanya de 1985.

Aquesta campanya va suposar la continuació dels treballs realitzats a la campanyes de 1984. No tenim gaires dades d'aquesta campanya degut a que en el Servei

d'Arqueologia de Girona no consta cap informe o memòria referent a l'actuació realitzada aquell any.

Campanya de 1986

L'objectiu de la campanya de 1986 va ser arribar a la roca mare dins l'espai obert al 1985. L'àrea excavada ocupava una superfície de 50 metres quadrats repartits en quadres de un metre quadrat. Pel que fa a l'estratigrafia, es van documentar quatre estrats. L'estrat I, o nivell de contacte amb l'exterior tenia una potència de 50 cm. Es va constatar presència de materials arqueològics barrejats (segles IV a I aC.) (Barti 1986,). L'estrat II estava format per un nivell de terres cremades amb molta quantitat de carbons i destacava per l'aparició de les primeres estructures. L'estrat II cobria el III, el qual presentava un nivell de terres grogues i sorrenques amb una potència estratigràfica de 70 cm. Pel que fa al material constatat, es van documentar fragments ceràmics que donaven una cronologia al voltant dels segles IV-III aC (Barti 1986). L'estrat IV presentava un nivell de terres fonges de tonalitat marró i d'aspecte argilós amb una potència segons el desnivell de la roca (de 50 a 90 cm). Material dels segles IV a III aC. Per últim es va documentar l'estrat V corresponent al nivell de contacte amb la roca natural.

L'estrat III presentava una tonalitat de color groc. La seva consistència variava segons la fondària que passava de molt dura en els primers centímetres a una consistència totalment tova al final de l'estrat. L'explicació vindrà donada per la gran quantitat de pedra petita formant enderroc que es va trobar al començament de l'estrat III (talles 10-11), per contra a la talla 11-12 de terra, continuava tenint aquesta coloració groga, però ara ens trobem davant una bossa de terres totalment toves i sorrenques (Barti 1986). Una de les hipòtesis era de que aquella sorra havia estat abocada voluntàriament per tal de poder aplanar un sol totalment envaït pels despreniments de les parets. Aquesta bossada va aparèixer en uns determinats quadres de la cala on el material va ésser pràcticament inexistent. A partir de la talla 13 es va trobar una subdivisió de l'estrat III, anomenat III-A: terres més fosques amb carbons i de textura fangosa.

El material de l'estrat III es caracteritzava per l'aparició d'àtiques de figures roges

(escifs, copes, cràteres, plats de peix i pàteres), grisa emporitana (bicònics), àmfora púnica, àmfora ibèrica de boca plana, ibèrica de pintura vinosa, àmfora massaliota, ibèrica comuna i ceràmica a mà.

L'estrat IV es caracteritzava per un estrat argilós de color marró quasi roig de consistència tova, amb presència de carbons, cendres i ossos. Aquest estrat era general a tota la cala, com el nivell de terres que trobem abans de la roca natural, l'estrat que ha permès d'anivellar la roca mare, ateses les grans irregularitats d'aquesta. Mentre en alguns punts de la cala la roca començava a mostrar-se a 1'70 metres en d'altres no ho feia fins els 2'30 m. La coloració de la terra era en alguns punts quasi bé roja, com a conseqüència de la descomposició de toves. Els carbons també formaven part de les característiques d'aquestes terres.

Cal destacar ja dins de l'estrat IV, (en el perfil del quadre E'-3) una gran tova de 22 per 26 cm que es mostra com a testimoni del gran enderroc que varen patir la majoria dels murs molt possiblement com a conseqüència d'un incendi. En el quadre A'-1 a la talla 19-20 es va trobar una gran taca de cendres i restes de cremats de forma el·líptica. Aparentment semblava la resta d'una fusta cremada *in situ*.

Pel que fa al material de l'estrat IV, es va documentar la presència de ceràmica àtica de figures roges (escifs i copes), ceràmica pseudo-jònia, ibèrica de pintura roja, ibèrica de pintura blanca, ibèrica comuna, grisa emporitana (pràcticament inexistent), àmfora massaliota, àmfora de boca plana i ceràmica a mà. Cal destacar en aquest estrat la part superior (vora) d'un gerro de pasta clara, decorat amb dues cares femenines i recobert en alguns punts per una pintura marró-vinosa.

Pel que fa a les estructures d'habitació de la cala II (Espai A; Quadres A-3, B-3 i C-3), es va documentar un espai i una possible habitació de la qual només es van descobrir dos murs que formen l'angle nord-est. Ocupava els quadres A- ,B-3 i C3 d'un metre quadrat cadascun. El mur més profund era el d'orientació nord-sud construït amb pedres ben tallades i col·locades planes per tal d'obtenir una superfície llisa i alhora estable. La segona paret que tancava l'angle tenia una orientació d'est a oest i estava força destruïda. Molt probablement el gran enderroc que es va trobar a la banda exterior d'aquest mur prové d'ell mateix (q. C'1; C'2; B'-1; B'2). Ambdues es

trobaven assentades sobre una base de terra molt dura i compacta com a producte de la descomposició de la roca natural. Aquest petit espai ha d'estar relacionat amb algun altre mur que encara no s'ha posat al descobert i que tancaria la banda sud. El mur de l'habitació del cantó oest probablement va ésser enderrocat en construir els murs més moderns que corresponen a la primera fase d'ocupació del jaciment. El nivell d'assentament de l'habitació ens ve donat pel descobriment d'un paviment de terres dures i de coloració molt fosca sobre el qual es va identificar un ras de cendres amb molta quantitat d'ossos i carbons. Aquest nivell de paviment el trobaren a 1'80 m de fondària.

Campanya de 1987

La campanya de 1987 es va realitzar entre els dies 15 i 30 de juliol (Barti 1987). En aquesta campanya es va fer servir de manera parcial el mètode d'excavació en extensió. Es va quadricular una extensió total de 425 metres quadrats, dividida en 17 quadrants de 25 metres quadrats cadascun. Aquesta quadriculació tenia com a objecte situar els murs i els materials en punts concrets de l'àrea excavada. Només es va excavar una potencia estratigràfica de 45 cm. El sediment de terra excavat correspon al que es trobava dipositat damunt els murs, això és, el nivell o capa de terra resultat de la sedimentació d'origen natural. Aquesta unitat estratigràfica té el número 1001.

L'objectiu principal era poder excavar una àrea suficientment extensa al costat de la cala 2, per poder establir la continuïtat d'estructura apareguda a la cala veïna. Aquest espai se situava en el planell ubicat entre l'oratori de Sant Baldiri i la carretera d'accés al far de Sant Sebastià, és a dir la zona que coneixem com "sector de Sant Baldiri". Topogràficament aquesta superfície marca la separació entre el pla i l'inici de les pendents que davallen vers la plana. Els treballs d'aquesta campanya posaren al descobert una gran quantitat de murs i es recollí gran quantitat de material. També es va poder demostrar la prolongació del poblat pel cantó oest a tocar la carretera.

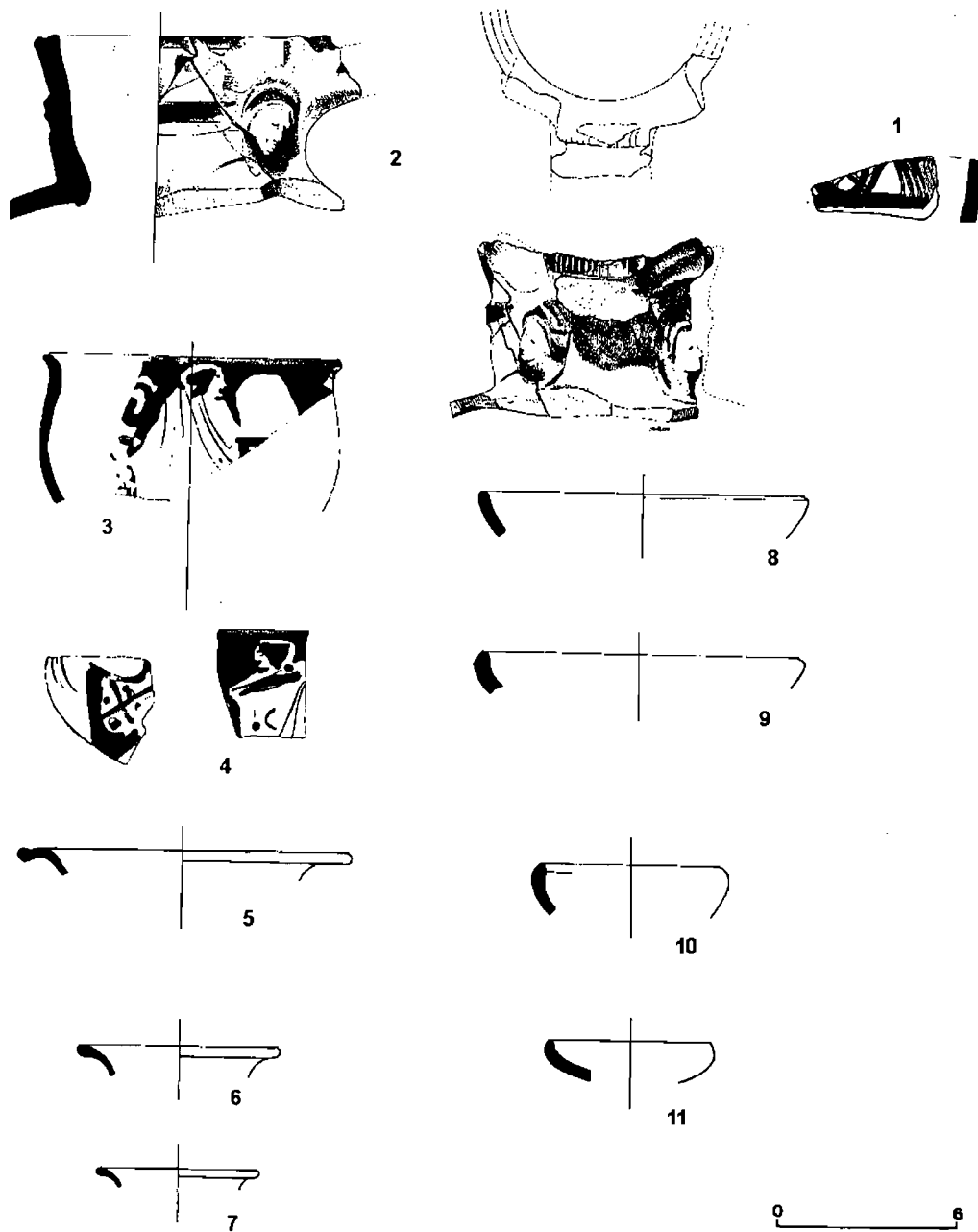

Fig. 13: Material procedent de les excavacions dels anys vuitanta: 1: Kylix de figures negres; 2: vas pintat i decorat amb dues cares; 3: escif àtic de figures roges; 4: escif àtic de figures roges; 5-6-7: vasets de grisa emporitana; 8-9-10-11: bols de campaniana A (Barti 1988, p. 43).

Campanyes d'urgència als anys 90.

Les campanyes d'excavació arqueològica portades a terme a partir de l'any 1984 a Sant Sebastià de la Guarda van tenir el seu punt i final a la campanya de 1987. Tot i que, en finalitzar-se aquesta campanya, es tenia la intenció de continuar durant l'any 1988, diversos motius van paralitzar les excavacions, amb l'abandó de la investigació del poblat i el seu consegüent oblit.

Durant el transcurs de l'any 1993, unes reformes realitzades a l'edifici de l'hostatgeria (Martí 2000, 137-168), situat al cim de la muntanya, van possibilitar unes noves actuacions arqueològiques a l'hàbitat protohistòric.

Actuacions d'urgència dels anys 1993-1995.

Del 5 de novembre al 13 de desembre de 1993 va tenir lloc una campanya d'excavació d'urgència al jaciment de Sant Sebastià. Aquesta intervenció es va realitzar amb motiu de l'inici de la primera fase de les obres de transformació del restaurant i hostatgeria que hi ha en aquest lloc en Escola d'Hostaleria. En el punt 1.1 del projecte arquitectònic hom recomanava la realització d'excavacions arqueològiques com a pas previ a la neteja i preparació del terreny per a l'obertura d'un pas subterrani d'accés a les cuines. L'excavació d'urgència del 1993 se centrà en dues zones: sota el pati interior que s'estén entre el restaurant i l'ermita (zona 1), i sota les escales exteriors d'accés al mencionat pati, en un terreny en pendent vers l'oest i amb un desnivell total que voltava els quatre metres (zona 2) (Llinàs 1994, p.57).

A la zona 1 es va constatar que les hipotètiques estructures d'època ibèrica que haguessin pogut sobreviure a l'erosió natural del terreny havien desaparegut pràcticament del tot, destruïdes durant una de les reformes de l'hostatgeria, en el tercer quart del segle XVIII (Llinàs 1994, p. 58). Tan sols a l'extrem sud-oest de la zona s'hi localitzaren restes d'època ibèrica, concretament una sitja (sitja 1), que, per la seva situació, profundament excavada a la gresa, s'havia salvat de la destrucció general.

La zona 2, en canvi, proporcionà dades molt més significatives, que pertanyien a diverses etapes successives de la vida del poblat, situables cronològicament entre un moment indeterminat del segle IV aC. i finals del segle II aC. (Llinàs 1994, p. 58-59).

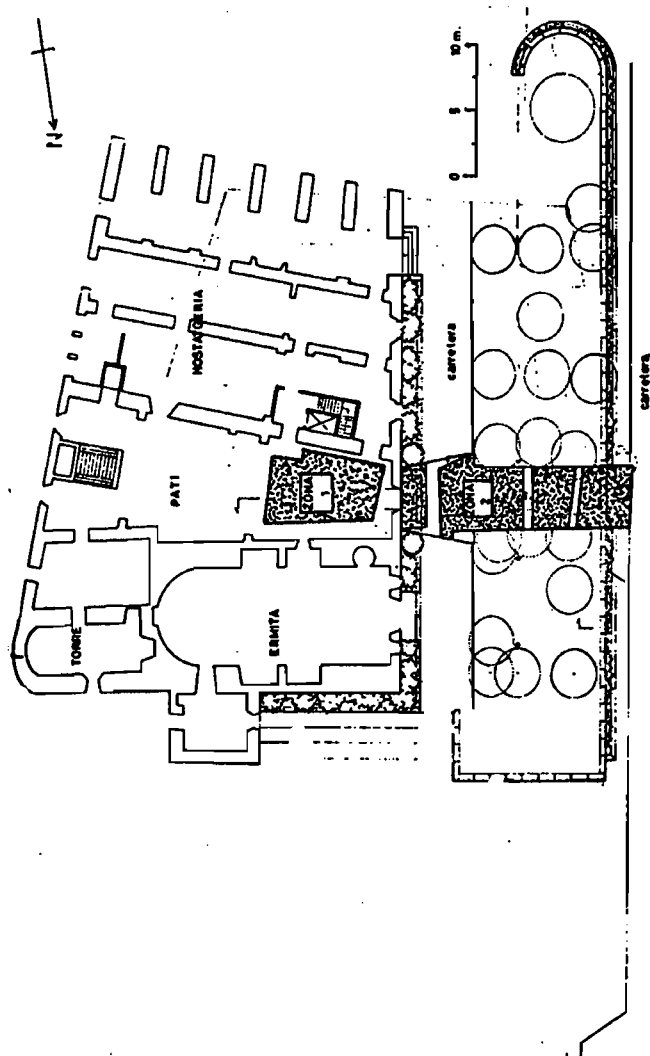

Fig. 14: Situació de les zones objecte d'excavació durant les campanyes d'urgència de 1993-1995. (Linàs 1995, Làm. 2)

Cronològicament, els vestigis més antics correspongueren a unes petites terrasses retallades a la gresca del subsòl, reforçades exteriorment amb uns petits murs de contenció, la funció de la qual seria anivellar i corregir el pendent natural del terreny, i que es pogueren datar vers el segle IV aC. La zona esdevingué clarament lloc d'habitació a partir de mitjan segle III aC., aproximadament, i pertanyent a aquesta etapa es pogueren identificar part de dues habitacions, l'abandó de les quals es va situar al segle II aC., tal com indicà el material exhumat en els estrats d'amortització corresponents. Immediatament després de l'abandó d'aquest sector del poblat es pogué detectar un procés d'erosió natural dels estrats antròpics de la part superior de la muntanya, amb uns materials que tampoc no anaven més enllà de la segona meitat

del segle II aC. Val a dir que foren excavades, també, dues sitges més (sitges 2 i 3 del segle IV aC. i de finals del segle III aC., respectivament).

L'excavació d'urgència efectuada a l'hàbitat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda els mesos de desembre del 1994 i gener del 1995 fou una continuació dels treballs arqueològics realitzats a finals de 1993 en el mateix indret.

Aquesta campanya va evidenciar com l'estat de conservació del sector més elevat del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda era molt deficient. La causa principal sembla que cal buscar-la en la topografia original de l'indret, que hauria propiciat una ràpida erosió natural dels estrats antròpics a partir del mateix moment d'abandó del poblat, extrem que va poder confirmar la troballa d'estratigrafies invertides al vessant oest de la muntanya durant la campanya anterior (Llinàs 1994, p.59). Aquesta intervenció va evidenciar que és molt difícil avaluar l'abast de la destrucció provocada per la construcció de l'hostatgeria en època moderna, tot i que hi ha indicis que la seva incidència fou notable.

Les úniques troballes d'època ibèrica realitzades en aquesta campanya les constituïren un conjunt de sis sitges, una a la zona 2 i cinc a la zona 3, conservades gràcies al fet que es trobaven excavades profundament a la gresa del subsòl. Com a dades més rellevants, cal remarcar la sincronia del funcionament de les cinc sitges de la zona 3 i la cronologia tardana dels seus farcits d'obliteració, que les faria contemporànies de la darrera fase de funcionament del poblat. Pel que fa a la sitja de la zona 2 (sitja 4), el seu farciment es va fer en ple segle II aC. i era posterior a una habitació amortitzada poc temps abans. Aquesta sitja constitueix un dels testimonis més tardans de l'activitat humana al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda.

Les habitacions del sector de l'ermita

Les excavacions d'urgència dels anys 1993 i 1995 van posar al descobert algunes estructures que intuïen dues habitacions. La tipologia constructiva eren semblants a les estructures excavades al sector de Sant Baldiri, amb murs fets amb pedres lligades amb fang.

Habitació 1

Aquesta habitació està situada al terç nord-est del sector 2. Es va excavar només la banda meridional donat que s'endinsava en el perfil nord de la cala realitzada a l'excavació d'urgència de 1993. És de planta probablement rectangular, amb vestigis d'una avantsala a l'oest, molt degradada. Les parets de l'habitació, que conservaven només una filada de pedres, assolien una amplada de 40-45 cm. i estaven construïdes amb aparell mixt de pedres grans i petites, tot plegat lligat amb fang. A la banda oest va aparèixer un petit forat de pal rodó (Linàs, 1996, p. 37). A aquesta habitació se li va donar una cronologia posterior al segle III aC.

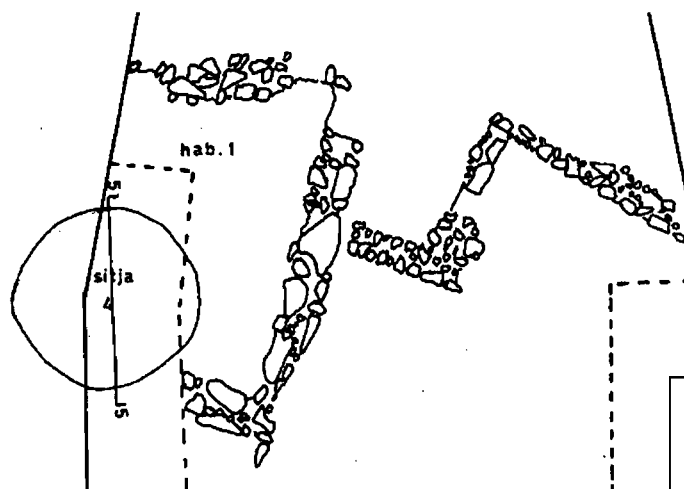

Fig. 15: Habitació 1 del sector de l'ermita. (Linàs 1995 làm 3)

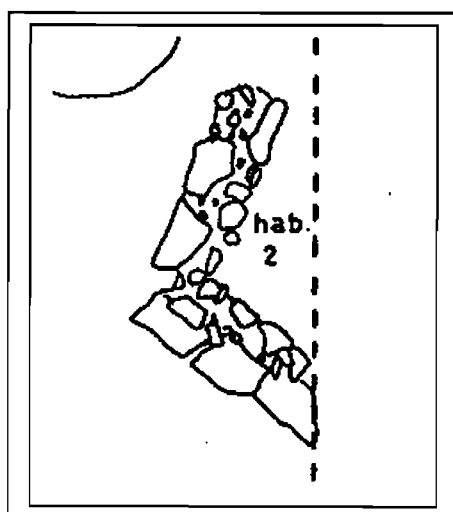

Fig. 16: Habitació 2 del sector de l'ermita. (Linàs 1995, làm.3)

Habitació 2

Ubicada en els sectors 3 i 4, a tocar el perfil meridional de l'àrea excavada. Només es va posar al descobert una cantonada, construïda amb la mateixa tècnica que l'habitació 1. No es va poder excavar el seu interior degut a la seva situació, subdividida entre dos sectors, i a tocar els límits de la cala. L'abandó d'aquestes habitacions va ser situat al segle II aC.

Les sitges del sector de l'ermita

Al sector de l'ermita es van posar al descobert un total de tretze sitges, durant les excavacions realitzades entre els anys 1993 i 1995.

Una de les sitges (sitja 1) es localitzà a la zona 1, tres (sitges 2,3 i 4) a la zona 2 i les cinc restants (sitges 5 a 9) agrupades a la zona 3. A excepció de la sitja 3, cap d'elles es va poder relacionar amb nivells d'ocupació humana a causa de la inexistència d'estratigrafia en els punts on van aparèixer.

La cronologia d'obliteració de les sitges no és la mateixa per a les nou. Es va documentar una obliterada a final del segle V i la primera meitat del IV a.C., una de la segona meitat del segle IV aC., una tercera de la segona meitat del segle III aC. i, finalment, 6 colgades a la primera meitat del segle II aC. Dins aquest gran grup és possible que hi hagin, alhora, diversos moments de farciment. Els materials utilitzats eren força heterogenis ja que en dos casos només hi havia ceràmica i fauna en uns altres dos a aquests dos materials s'hi afegeix la fauna malacològica, i finalment, en altres dos hi havia quatre tipus de restes materials. No obstant, aquesta divisió no té cap coincidència formal, ni de capacitat, etc.

Pel que fa a les dimensions de les sitges podem distingir dos grups de sitges. El primer, molt homogeni, format per sis sitges (1,2,3,6,7 i 9) es caracteritza per profunditats superiors als 2 m. i que en algun cas arriba als 2,56 m. El segon grup, més heterogeni, està format per tres sitges (4, 5 i 8) que no arriben als 2 m. d'alçada.

El primer grup presenta una mitjana de 2'38 m. de profunditat per 1'86 m. de diàmetre màxim. Per tant hi ha una tendència a la construcció de fosses de tipus allargat (Burch 1996, p. 255). Així les sitges amb aquesta forma tenien capacitat per emmagatzemar aproximadament 4.413,35 Kg (s.2064) i 3.669,04 Kg. (s. 3035) (Burch 1996, p.255).

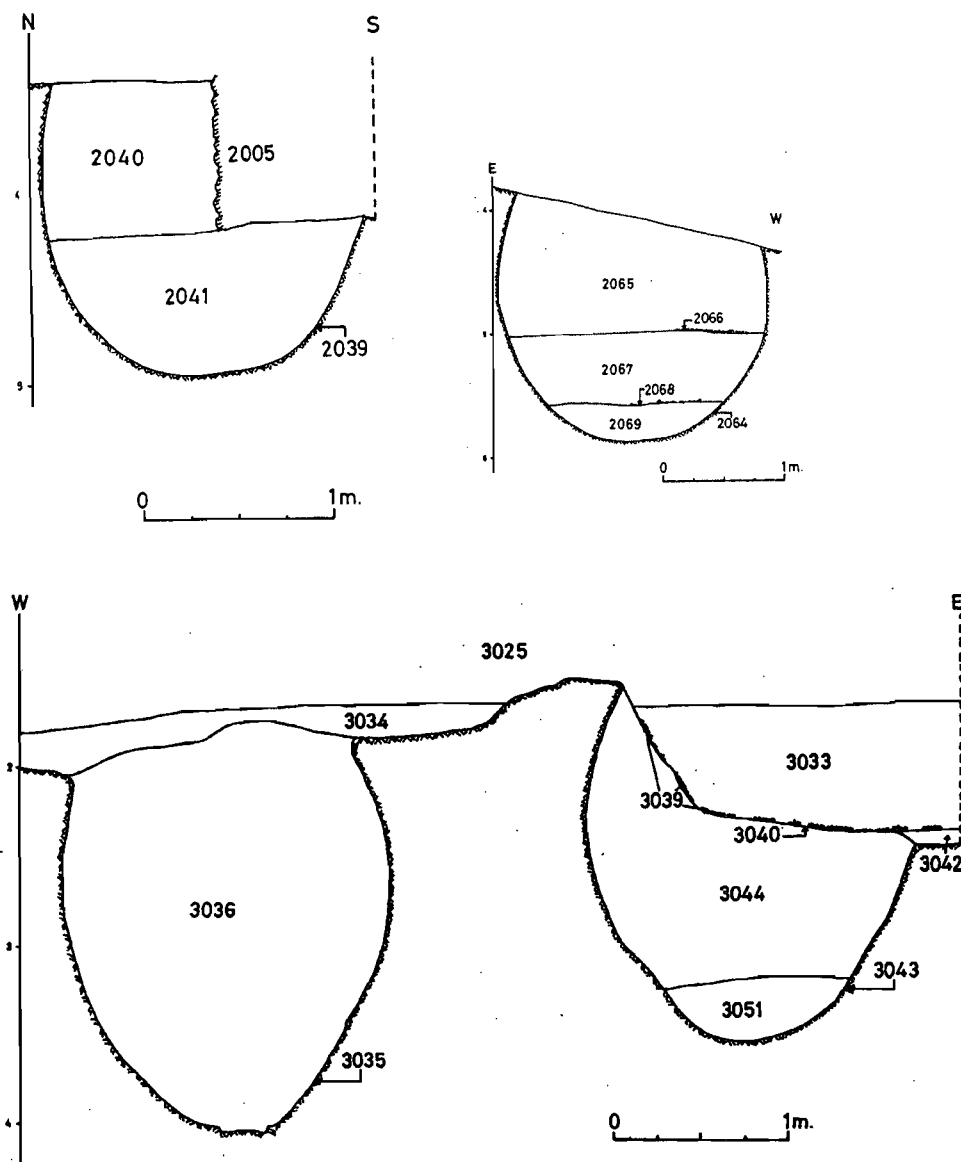

Fig. 17: Seccions de les sitges excavades en les campanyes d'urgència de 1993-1995. (Linàs 1995)

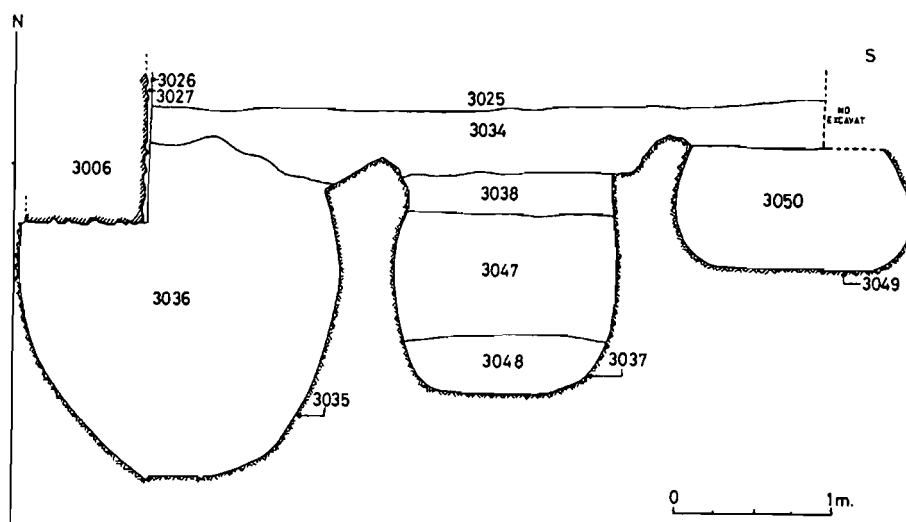
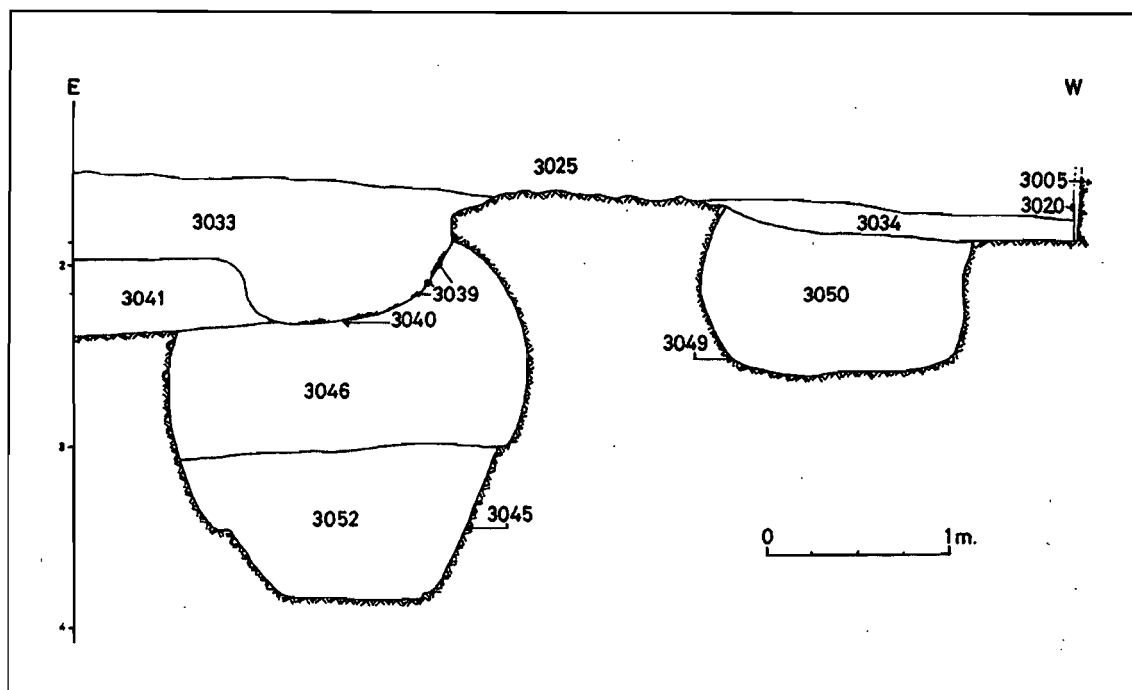

Fig.18: Seccions de les sitges excavades al sector de l'erita durant les excavacions d'urgència de 1993-1995 (Llinàs 1995)

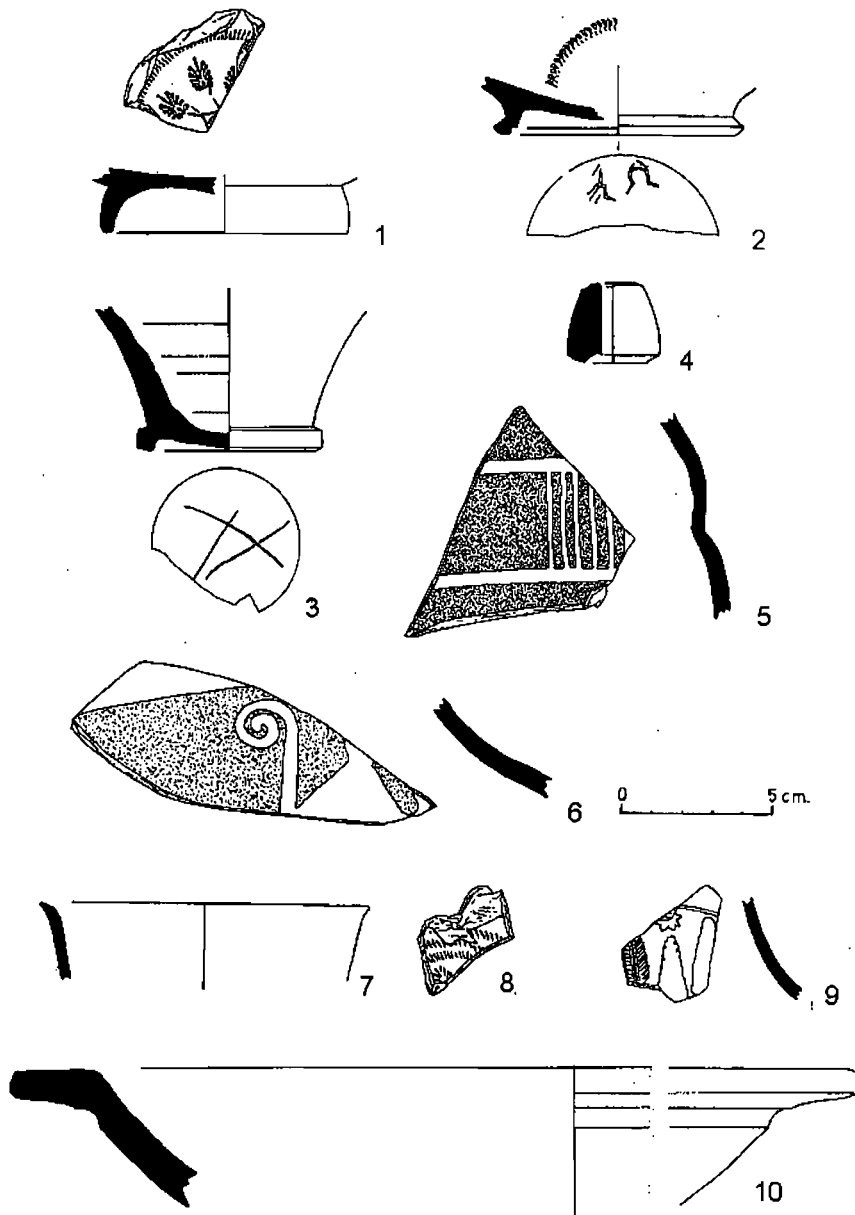

Fig. 19: Material ceràmic procedent de les sitges del sector de l'ermita. Sitja 2A; 1-2: Àtica de vernís negre; 3: ceràmica ibèrica reduïda; 4: fusaïola; 5-6: ceràmica ibèrica pintada. Sitja 1; 7-8: Àtica de vernís negre; 9: ceràmica hel·lenística decorada; 10: morter massaliota (Agustí/ Burch/Llinàs 1998, p. 48).

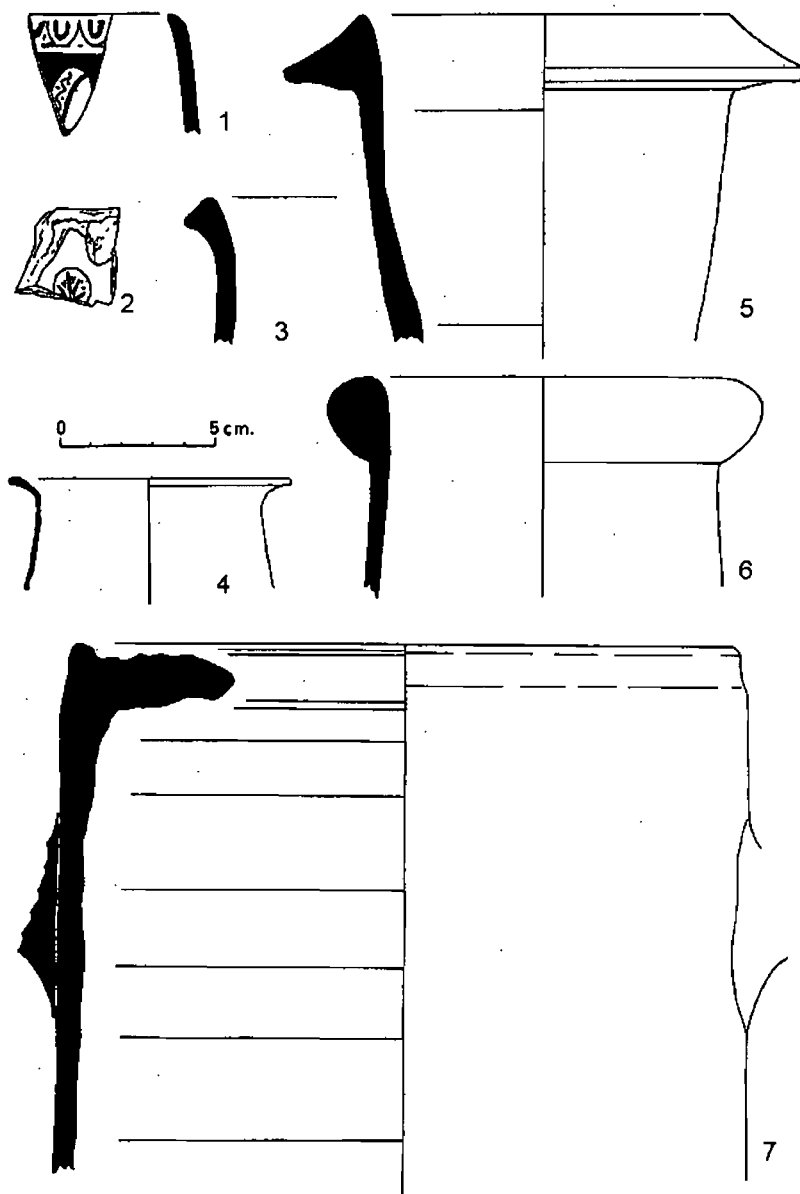

Fig. 20: Material ceràmic procedent de les sitges del sector de l'ermita. Sitja 3^a; Àtica de figures roges; 2: Taller de les Petites Estampilles; 3: c. a mà; 4: grisa de la costa catalana; 5: àmfora grecoitàlica; 6: àmfora púnicoebussitana, PE-16; 7: àmfora cartaginesa, Mañà D. (Llinàs 1993, Làm. XIII)

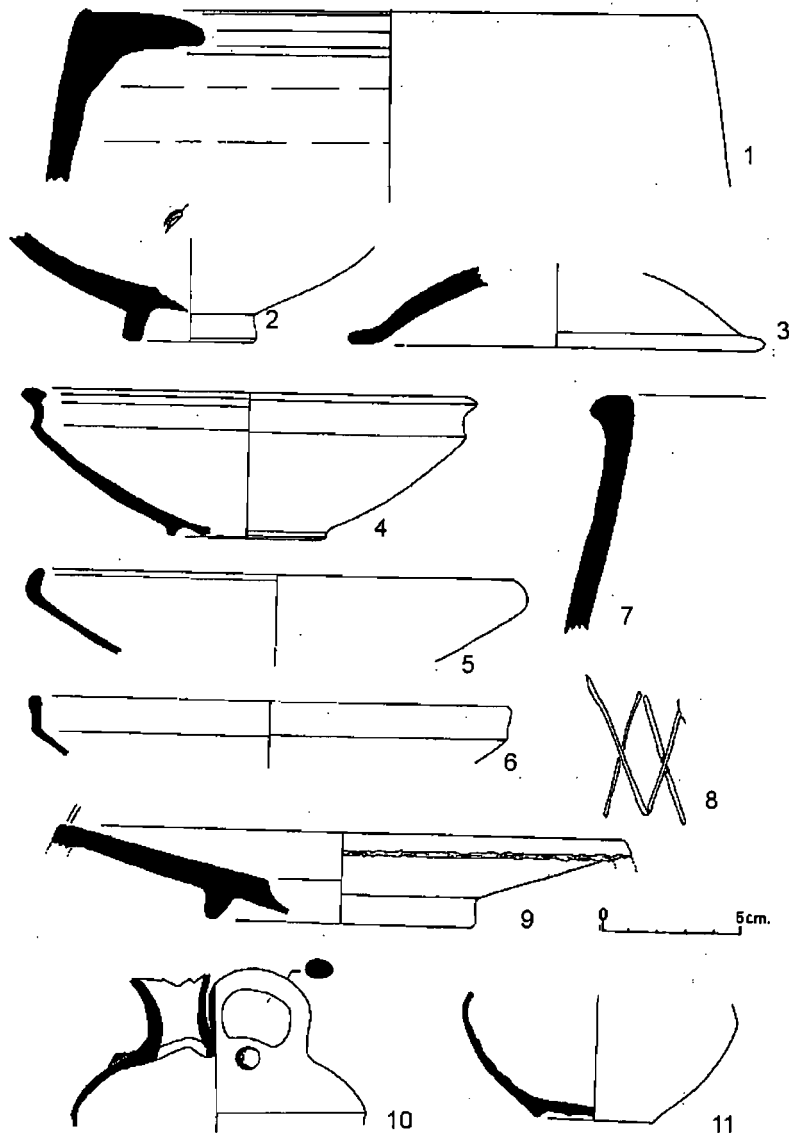

Fig. 21: Material ceràmic procedent de les sitges del sector de l'ermita. Sitja 3 A; 1: àmfora cartaginesa, Mañà D. Sitja 5A; 2: Campaniana A; 3 i 7: c. a mà; 4-6: grisa de la costa catalana; 8: grafit sobre àmfora cartaginesa. Sitja 6; 9: Campaniana A, Lamb. 23; 10-11: grisa de la costa catalana (Agustí, Burch, Llinàs 1998, p.51)

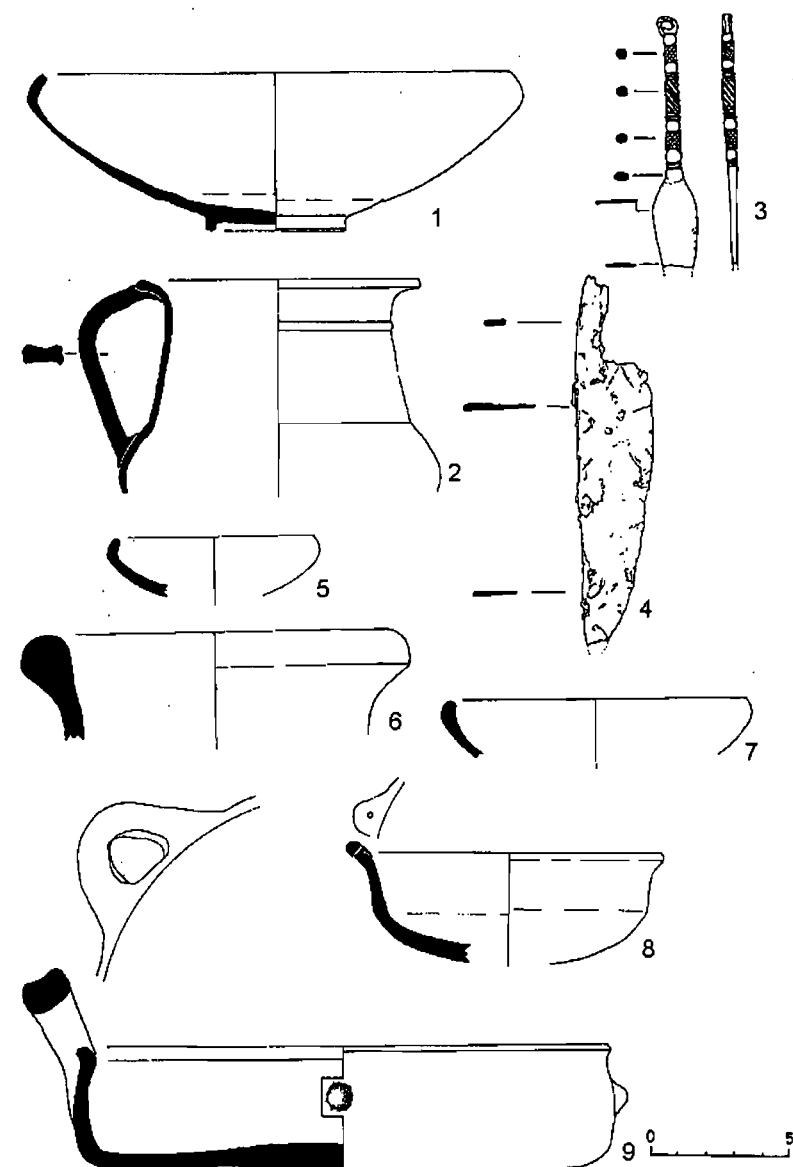

Fig. 22: Material procedent de les sitges del sector de l'ermita. Sitja 6A; 1-2: grisa de la costa catalana; 3: espàtula de bronze; 4: fulla de ganivet de ferro. Sitja 8A; 5: grisa de la costa catalana; 6: àmfora púnicoebussitana, PE-17. Sitja 7A; 7: Campaniana A, Lamb. 25; 8-9: c. a mà (Agustí/Burch/ Llinàs 1998, p. 53).

Les restes humanes al poblat de Sant Sebastià

L'estudi actual del món ibèric del nord-est català presenta unes mancances respecte al coneixement dels diversos aspectes del ritual funerari a època ibèrica. El ritual incinerador constitueix el recurs funerari més habitual entre els ibers. Són poques les ocasions en les quals apareixen restes humanes. A Sant Sebastià de la Guarda es va

localitzar un esquelet humà (fig.23) dins del farcit de la sitja 4 (Agustí i altres 1998, 43-58). La presència de restes humanes dins de sitges no és un fet aïllat i se'n coneixen casos propers a la Catalunya Nord i al llarg del litoral mediterrani.

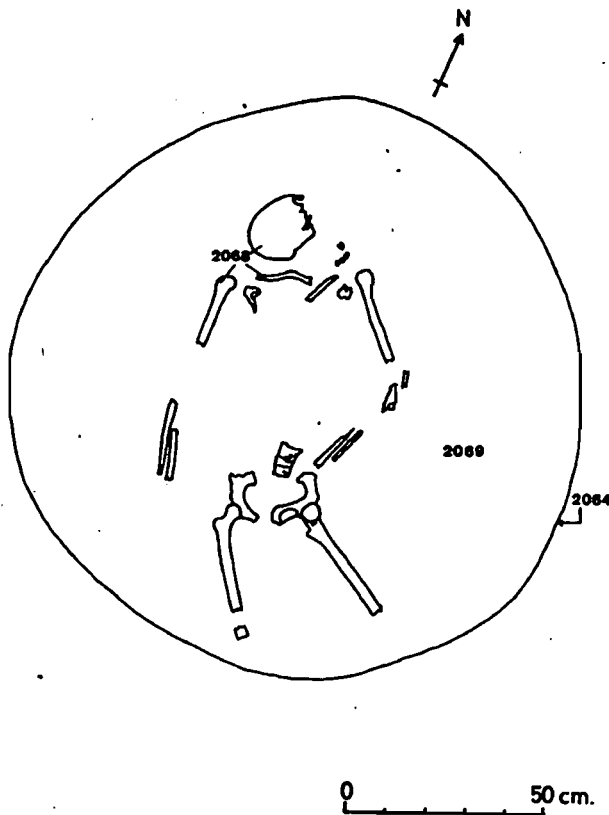

Fig. 23: esquelet dins de la sitja 4 del sector de l'ermita (Linàs 1995, plànol 5)

Coneixem molt poques inhumacions, amb exemples a Montjuïc (Barcelona) (Vives/Miró 1991) o al Coll del Moro (Tivissa). També tenim constància de restes humanes formant part del reompliment de sitges localitzades a diversos jaciments: una mandíbula, dos cranis a Burriac a Cabrera de Mar ; un crani a la sitja 31 de Can Miralles-Can Modolell a Cabrera de Mar ; un esquelet a la Quintana de Cervià de Ter (Burch 1996, p. 324-327); un altre en una fossa de lesso (Guitart 1996, p. 816) o dos esquelets al Bosc del Congost (Burch i altres 1996, p. 82). El tractament específicament negatiu de restes humanes en el període ibèric ha estat constatat en jaciments propers, com el puig de Sant Andreu i l'illa d'en Reixac, a Ullastret, amb casos probables de decapitació (Agustí 1998, p.403-408), l'enclavament de cranis i la seva presència en zones de culte, elements que suggereixen actuacions bèl·liques o

punitives (Agustí/ Burch/ Llinás 1998, p. 57).

Les restes trobades a Sant Sebastià de la Guarda pertanyien a un individu adult de trets masculins. La situació del cadàver feia suposar que fou llençat més que col·locat. Es trobava gairebé al fons de la sitja, es a dir que quan va ser llençat la sitja era pràcticament buida. Es calcula que la seva edat devia oscil·lar entre els 40 i 60 anys. Destaca la posició original del cos, en posició ventral i no dorsal. La seva posició indicava una manca de cura en el seu enterrament (Agustí, Burch, Llinàs 1998, p. 56).

Actuació d'urgència al maig de 1998.

La setmana del 25 al 29 de maig de 1998 es va portar a terme un seguiment arqueològic (Esteba/Dehesa 2000, p.106-108) a la banda sud del conjunt arquitectònic de l'hostatgeria de Sant Sebastià, afectada per unes obres de rehabilitació. Amb la realització d'uniques rases de fonamentació varen aflorar tres sitges alterades de manera directa, juntament amb una quarta que, en aquest cas, quedava fora d'aquestes.

La zona afectada pels treballs específics ocupava una àrea rectangular de 3,55 metres d'amplada, direcció sud, per 12 metres de llargada, dividit en tres quadres a través de les rases transversals, de 60 centímetres d'amplada per 60 cm de profunditat. Les tres sitges localitzades en aquesta àrea estaven excavades a la roca natural, el gres, de descomposició fàcil. A cada una d'elles se li va donar un número d'identificació, en desenes, per la qual cosa, el primer correspon al número de sitja, mentre que, el segon, a la unitat estratigràfica. D'aquesta manera hi ha tres sitges la 10, la 20 i la 30.

La primera de les sitges amb el nº 10, va ser localitzada a la part oest del rectangle. Aquesta només estava afectada en una tercera part per la rasa de fonamentació per la qual cosa es va haver d'efectuar un calaix per tal de delimitar-la en la seva totalitat. Aquesta sitja, completament circular, de 140 cm. de diàmetre, i 101 cm. de profunditat, estava obliterated per dues unitats estratigràfiques.

La segona de les sitja identificada amb el número 20, s'ubicava a l'est, a la banda nord de les rases, de forma ovalada de 1,36 metres per 1,25 metres, amb una

profunditat de 30 cm. i tallada per la rasa just pel seu centre.

La tercera sitja (30) se situava a l'oest, en el primer quadre per aquesta banda, definit per les rases transversals. Aquesta tenia una forma gairebé circular, de 160 per 150 cm., essent la més gran de les tres, amb una profunditat de 45 cm.

Les tres sitges tenien forma cilíndrica que es tancava suaument a la part interior gairebé plana. La poca profunditat que presentaven pot trobar explicació en el repelat del terreny ja que, a pocs centímetres del nivell superficial, es documentà un nivell de porland, possiblement algun tipus de preparació i que sembla es relacionaria amb el moment de funcionament del sistema d'aigües modern.

A la banda est, a la darrera rasa transversal, aparegué una quarta sitja que, pel fet de no estar afectada per les obres, no es va excavar (Dehesa/Esteba 1998, p.106-108).

LES CAMPANYES 1998-2000

Les excavacions realitzades al poblat de Sant Sebastià han afectat bàsicament dos sectors concrets, el sector de l'ermita i el sector de Sant Baldiri. Pel que fa al sector que anomenem "sector de l'ermita", es tracta de la zona on s'emplacen les construccions modernes de la torre (segle XV), l'ermita i hostatgeria (segle XVIII). En aquest sector es van portar a terme les excavacions d'urgència corresponents als anys 1993, 1995 i 1998. Es van constatar diverses estructures corresponents a habitatges i estructures d'emmagatzematge o sitges. Per altra banda, el segon sector excavat ha estat l'espai que coneixem com sector de Sant Baldiri, situat entre el santuari dedicat a Sant Baldiri i la carretera que comunica Palafrugell amb el cim de la muntanya. En aquest sector es van portar a terme les campanyes d'excavacions realitzades entre els anys 1984-1987 i les últimes excavacions portades a terme en els anys 1998, 1999 i 2000.

L'únic sector excavat del poblat que actualment resta al descobert és la extensió corresponent al sector de Sant Baldiri. En aquest sector tenim localitzats part d'un barri amb una filera de cases alienades. En aquest mateix sector s'ha localitzat tot un seguit

profunditat de 30 cm. i tallada per la rasa just pel seu centre.

La tercera sitja (30) se situava a l'oest, en el primer quadre per aquesta banda, definit per les rases transversals. Aquesta tenia una forma gairebé circular, de 160 per 150 cm., essent la més gran de les tres, amb una profunditat de 45 cm.

Les tres sitges tenien forma cilíndrica que es tancava suaument a la part interior gairebé plana. La poca profunditat que presentaven pot trobar explicació en el repelat del terreny ja que, a pocs centímetres del nivell superficial, es documentà un nivell de porland, possiblement algun tipus de preparació i que sembla es relacionaria amb el moment de funcionament del sistema d'aigües modern.

A la banda est, a la darrera rasa transversal, aparegué una quarta sitja que, pel fet de no estar afectada per les obres, no es va excavar (Dehesa/Esteba 1998, p.106-108).

LES CAMPANYES 1998-2000

Les excavacions realitzades al poblat de Sant Sebastià han afectat bàsicament dos sectors concrets, el sector de l'ermita i el sector de Sant Baldiri. Pel que fa al sector que anomenem "sector de l'ermita", es tracta de la zona on s'emplacen les construccions modernes de la torre (segle XV), l'ermita i hostatgeria (segle XVIII). En aquest sector es van portar a terme les excavacions d'urgència corresponents als anys 1993, 1995 i 1998. Es van constatar diverses estructures corresponents a habitatges i estructures d'emmagatzematge o sitges. Per altra banda, el segon sector excavat ha estat l'espai que coneixem com sector de Sant Baldiri, situat entre el santuari dedicat a Sant Baldiri i la carretera que comunica Palafrugell amb el cim de la muntanya. En aquest sector es van portar a terme les campanyes d'excavacions realitzades entre els anys 1984-1987 i les últimes excavacions portades a terme en els anys 1998, 1999 i 2000.

L'únic sector excavat del poblat que actualment resta al descobert és la extensió corresponent al sector de Sant Baldiri. En aquest sector tenim localitzats part d'un barri amb una filera de cases alienades. En aquest mateix sector s'ha localitzat tot un seguit

de sitges, la majoria excavades a la roca. Són sitges de diferents èpoques amb cronologies situables entre els segles IV i III aC., algunes corresponents a fases anteriors a la construcció dels edificis, algunes contemporànies a la fase del barri i d'altres relacionades amb els últims moments del poblat.

Objectius i procediment

Durant la primera quinzena del mes de juliol dels anys 1998, 1999 i 2000 l'Ajuntament de Palafrugell i la Universitat de Girona han portat a terme tres campanyes d'excavacions arqueològiques al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). L'objectiu era reempendre les excavacions sistematitzades a través d'un estudi científic i rigorós del poblat.

Campanya de juliol de 1998.

La primera campanya, dins del conveni esmentat, es va portar a terme durant la primera quinzena del mes de juliol de 1998. Aquesta intervenció consistí en efectuar una neteja del jaciment, en l'elaboració de la topografia i en l'obertura d'un sondeig que possibilités conèixer amb més exactitud la seqüència estratigràfica del jaciment, l'evolució arquitectònica i la seva datació.

Un dels primers objectius fou el d'entendre les estructures que s'havien deixat al descobert durant les excavacions que es practicaren en aquest lloc durant els anys 1984-1987 (Plana/Barti 1989b, p. 36-44), especialment en el sector 1. Les excavacions dels anys vuitanta havien deixat al descobert un conjunt important d'estructures vistes en els nivells d'arrasament. No obstant, en el sector del jaciment situat més a ponent s'hi havia efectuat un important sondeig en profunditat que havia deixat estructures vistes de fins a 2 metres d'alçada. Algunes, quasi totes, no estaven suficientment consolidades o no s'havia previst la seva consolidació. Amb el temps moltes acabaren per enderrocar-se, formant apilonaments de pedra. També es deixaren vistos alguns perfils de terra que tampoc es consolidaren, la qual cosa va acabar provocant el seu esllavissament. Així doncs, en aquest sector es va procedir a treure les pedres caigudes, arreglar perfils, etc. La neteja de la resta del conjunt del jaciment consistí en eliminar alguns testimonis que s'havien deixat en les anteriors intervencions

arqueològiques i que presentaven un aspecte molt degradat.

Campanya de juliol de 1999.

Durant la primera quinzena del mes de juliol de 1999 es va portar a terme la segona campanya d'excavacions arqueològiques. Els treballs d'aquesta campanya de 1999 van començar el dia 28 de juny i van finalitzar el 16 de juliol. L'objectiu d'aquesta campanya era definir el màxim possible de la planta d'aquest sector del jaciment i acabar de delimitar les estructures conservades i documentades en campanyes anteriors. El jaciment presentava tot un seguit d'estructures parcialment excavades. A la part sud de la zona excavada restaven al descobert uns murs que intuïen un possible habitatge i que requeria una nova actuació arqueològica per a la seva comprensió. Un altra dels objectius se centrava en excavar la part est per tal d'ampliar la planta i comprovar l'extensió de les estructures fins llavors excavades.

Els treballs es van dividir en tres zones. Per una banda es va treballar en la part sud del jaciment on calia acabar de definir la planta i les dimensions de l'edifici A. Un segon sector va ser la part est amb l'objectiu d'ampliar l'extensió de la zona excavada. Un tercer grup va centrar els seus treballs en continuar l'excavació i delimitació de l'edifici B iniciada l'any anterior amb la intenció d'acabar de definir els seus límits i part de la seva seqüència estratigràfica.

Campanya juliol de 2000

L'objectiu principal d'aquesta campanya va centrar-se en l'excavació de tot un seguit de sitges retallades a la roca que es van detectar en una cota molt superficial i concentrades en un mateix sector. En total es van excavar un total de 5 sitges. Quatre d'aquestes es trobaven agrupades en un mateix sector mentre que una altra estava localitzada a l'habitació B1 de l'edifici B. Es pretenia confirmar algunes de les conclusions a les quals s'havia arribat en les campanyes anteriors, principalment aquelles que feien referència a la substitució del camp de sitges per espais d'habitació

Descripció i evolució arquitectònica

Els edificis

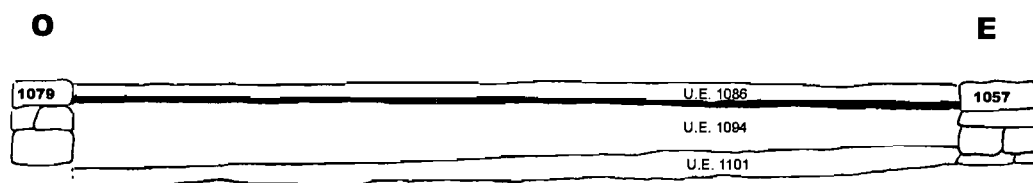
Edifici A

Al sector situat davant l'oratori de Sant Baldiri tenim un edifici (A) molt típic del món ibèric, tant per la seva estructura arquitectònica com pels elements de construcció. Així, està orientat en direcció est-oest i presenta una sola fase de construcció. Disposa d'una planta rectangular i està dividit en dues estances (habitacions A1 i A2). Els murs que formen aquest edifici estan formats per blocs de pedres col·locats de manera molt irregular, de diferent tamany i unides amb fang. Aquests murs tenen una amplada d'entre 45 i 55 cms.

El mur 1079 delimitava aquest edifici per la banda de ponent, just en el tall fet per construir la carretera que va de Palafrugell fins a la muntanya de Sant Sebastià. És per aquest motiu que aquest mur occidental estava en molt mal estat, pràcticament arrasat i del qual només s'ha conservat la part que forma angle amb el mur 1077. L'edifici A presenta, en conjunt, unes dimensions de 8'35m de llarg per 4'70m d'amplada amb uns 27metres quadrats de superfície.

L'estança oest (A1) és l'habitació principal, amb una superfície molt més gran que l'estança est (A2), gairebé el doble. Les mides de l'estança A1 són de 5'35 m de llarg per 4'70 m d'amplada amb unes dimensions de 15'5 metres quadrats de superfície. Està delimitada pels murs 1079, 1077, 1078, 1057 i 1055. Del mur 1079 només es conserva una part degut a la seva situació just en el perfil de la carretera. A la banda nord-est de l'estança tenim un petit mur (1093), molt degradat. Està construït en direcció est-oest, i s'adossa al mur 1053. Sembla tenir la funció de petit racó per col·locar probablement àmfores o qualsevol altre tipus d'utensili. A ponent de l'habitació A1 va aparèixer una estructura (U.E. 1119) que feia angle just al nord-est de l'habitació. Estava formada per blocs de pedra irregulars lligats amb fang. Sembla part d'una possible habitació però queda tallada per la esmentada carretera. El seu delicat estat de conservació no permet interpretar a quin tipus de construcció pertanyia. L'excavació d'aquesta estructura va demostrat que pertanyia a una fase anterior a la construcció de l'edifici A però el seu estat de conservació i el fet de no poder-lo relacionar amb cap altre estructura dificulta enormement la seva interpretació.

L'entrada en aquesta estança ha estat ben localitzada a la banda sud amb una disposició central. Presenta una amplada d'uns 90 cm i està situada entre els murs 1078 i 1079. Presenta un llindar fet per dos blocs de pedra sorrenca molt ben tallats i en molt bon estat de conservació. Aquest llindar té una amplada de 30 cm. Cal destacar la ubicació d'aquesta porta degut a que és poc corrent en el món ibèric. Habitualment les cases ibèriques solen presentar la porta en el costat més curt. En canvi, en aquest cas, la porta està situada al sud-oest de l'edifici, és a dir, en la façana més llarga de l'edifici.

0 1 m

HABITACIÓ A1 SECCIÓ OEST-EST

Aquesta habitació presentava un nivell de circulació (1069) probablement un paviment de terra trepitjada, per sota del qual trobem estrats d'anivellament (U.E.1094, U.E.1101). D'aquests nivells es va excavar una potència estratigràfica d'uns 80 cm. Per sobre del nivell de circulació es va constatar una petita capa de terra (U.E. 1086). Cal comentar que al mateix temps que es presenta aquest treball, s'ha realitzat una nova campanya al juliol de 2001 els resultats dels quals no poden entrar, com és natural, dins d'aquest treball dedicat a les campanyes 1998-2000. Tanmateix hem

considerat oportú aportar algunes dades de la seqüència estratigràfica i algunes consideracions generals. A la recent campanya del 2001 s'ha completat l'excavació d'aquesta estança fins arribar a roca mare. El resultat ha estat la documentació de tot un seguit d'unitats estratigràfiques (1146, 1148, 1165, 1167) corresponents a uns farciments de terra amb funció d'anivellament del terreny amb la intenció de construir l'edifici A. Una nota destacada és la presència d'una estructura d'habitació anterior a la construcció d'aquest edifici, que ens indica, alhora, una fase anterior a la construcció del conjunt de cases que trobem al sector de Sant Baldiri en diferents moments del període comprès entre els segles IV i II a.C. Relacionable amb aquesta habitació es van localitzar nombrosos blocs de pedra corresponents a un enderroc (U.E. 1177) segurament formant part de la inutilització d'aquesta estança. Aquest enderroc estava cobert per la U.E. 1167. Relacionable amb aquesta habitació, corresponent a una fase anterior a la construcció de l'edifici A, hem documentat les U.E. 1178 i 1191. L'estructura d'habitació d'aquesta fase estava formada pels murs 1175 i 1180 que intueixen una habitació de planta rectangular però que no ha pogut delimitar-se la forma completa degut a que la resta de murs queden per sota dels perfils. Aquesta estructura es recolzava directament sobre la roca. Caldrà esperar a l'estudi del material de la recent campanya per establir la cronologia d'aquesta fase, tot i que podem avançar que podríem estar davant d'un edifici anterior al segle IV a.C.

Pel que fa a l'estança oest (A2), adossada a l'habitació A1, té unes dimensions de 3 m de llarg per 4'70 m d'amplada, amb una superfície de 8'8 m². Està delimitada pels murs 1057, 1108, 1056 i 1112. Presenta una estructura arquitectònica molt clara. Els murs 1108 i 1112 s'entreguen al mur 1057. Aquests dos murs estan imbricats amb el mur oriental (1056) de l'estança A2. Detectem un possible nivell de circulació amb el qual hi hauria relacionada una petita llar, molt senzilla, a l'angle nord-oest, formada per petits blocs de pedra. En el nivell relacionat amb aquesta llar es va trobar escorria de ferro fet que indicaria que, probablement, en aquesta estança es va treballar amb aquest metall. Això no vol dir que aquesta estança es fes servir només per a aquesta funció.

La part conservada dels murs d'aquesta estança és el sòcol, que està format per una combinació de grans blocs de pedra no treballats i altres blocs de dimensions més modestes. En construir-se aquesta estança es va aprofitar la roca natural. No s'ha

documentat cap porta que comuniqui l'estança A1 amb l'habitació B2. Tot i això no descartem que hi hagués una porta entre totes dues estances que s situaria en una posició més elevada.

Cal destacar que el mur 1057, el qual separa les estances A1 i A2, té una profunditat més accentuada que la resta de murs de l'edifici. Aquest fet s'explicaria pel fet que és la estructura que ha de suportar un major pes. Per tant busca la roca amb la intenció de donar més estabilitat a l'edifici.

Amb tota seguretat, les parets de l'edifici es composava d'un sòcol de pedra i d'unes parets de tova. L'ús de la tova ha quedat constatat amb aparició de diversos fragments en alguns punts del jaciment. Recordem que les habitacions excavades als anys vuitanta presentaven fragments de tova en els seus nivells d'enderroc. Seguiria, doncs, el mateix model constructiu que els poblats de la zona indigeta dins del període de l'ibèric ple.

EDIFICI A

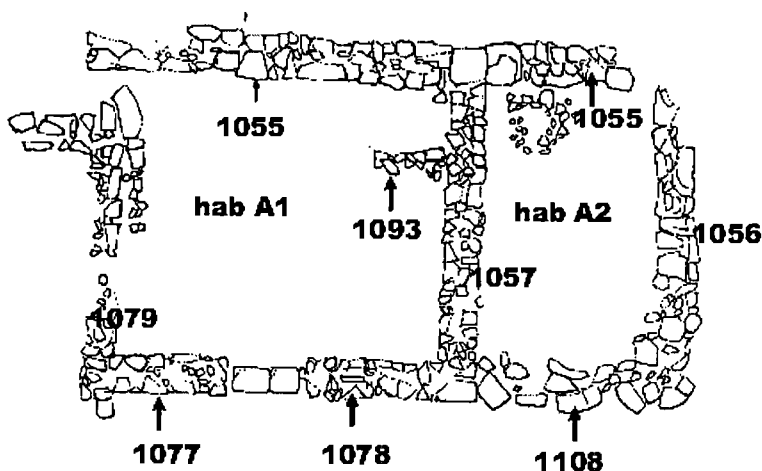

Fig.24: Planta de l'edifici A

Aquesta habitació va ser excavada des dels estrats més superficials fins a roca mare. En els estrats superiors no es van detectar nivells d'abandonament clars i, per tant, ens aporta molt poca informació sobre el moment d'abandó. En algunes parts disperses de l'habitació semblava que apareixien restes del que podia haver estat el paviment de terra trepitjada. Tanmateix, les dades que tenim ens fa pensar que el nivell de paviment hauria estat en una cota més alta que el paviment de l'habitació A1. Aquest fet explicaria la no constatació de cap porta en aquesta estança la qual estaria

situada en un nivell més alt i que no ens ha arribat conservada.

L'estança A2, es va excavar una potència estratigràfica d'1,20 m. de profunditat. El seu estrat superior (U.E. 1092) es caracteritza per la presència de blocs de pedra segurament pertanyents a la caiguda d'algunes filades dels murs que componen la estança. És un estrat amb molta presència de ceràmica comuna ibèrica i àmfora ibèrica i en general material ceràmic de difícil datació. L'estrat 1092 cobria la U.E. 1097, corresponent a un nivell de terra de poca potencia. La U.E. 1104, coberta per la U.E. 1097, representa un nivell de terra molt fosca, terra cremada. La seva posició indica que era un estrat de terra anterior a la construcció de l'edifici A. S'endinsava per sota de l'edifici. Amb tota seguretat correspon a un dels nivells de terra abocats per aplanar el terreny. És terra provinent d'algun altre lloc indeterminat del poblat, amb presència d'escòria de ferro.

Per sota de la U.E. 1104 es van documentar un total de quatre nivells de terra. Els estrats 1142, 1145, 1149 i 1152 constituïrien un anivellament de la roca la qual presenta un desnivell pronunciat en direcció sud-oest. Aquests estrats presentaven característiques molt semblants. Semblen presentar un mateix tipus de terra abocada al mateix moment. Tanmateix es van distingir diversos estrats per la presència d'algunes diferències lleus en la textura i color de la terra..

Sota l'estrat 1142 quedava cobert la U.E. 1145 amb una cronologia poc clara i on destaquen els fragments sense forma d'àmfora ibèrica i comuna ibèrica. L'estrat 1145 cobria la U.E. 1149, un estrat amb característiques semblants bàsicament format per àmfora ibèrica i comuna. L'estrat 1152 representa el nivell de terra que cobreix directament la roca i també amb presència de recipients de pasta ibèrica amb una àmfora de púnico-ebussitana datable en la segona meitat del s.IV a.C. Destaquen d'aquest estrat els fragments de ceràmica de cuina de pasta grollera.

Un fet característic d'aquesta habitació és l'aparició en els seus diferents estrats de fragments i escòria de ferro. El mateix passa amb petits fragments de bronze procedents de fíbules i peces d'ornament. És l'habitació on s'han localitzat el major nombre de peces de bronze. La ubicació de les troballes i

l'estat de conservació ens indiquen que eren fragments abocats juntament amb la terra que servia per aplanar el terreny. A diferència de l'habitació A1, en els nivells inferiors d'aquesta estança fins arribar a roca mare no es va documentar cap vestigi d'una fase precedent.

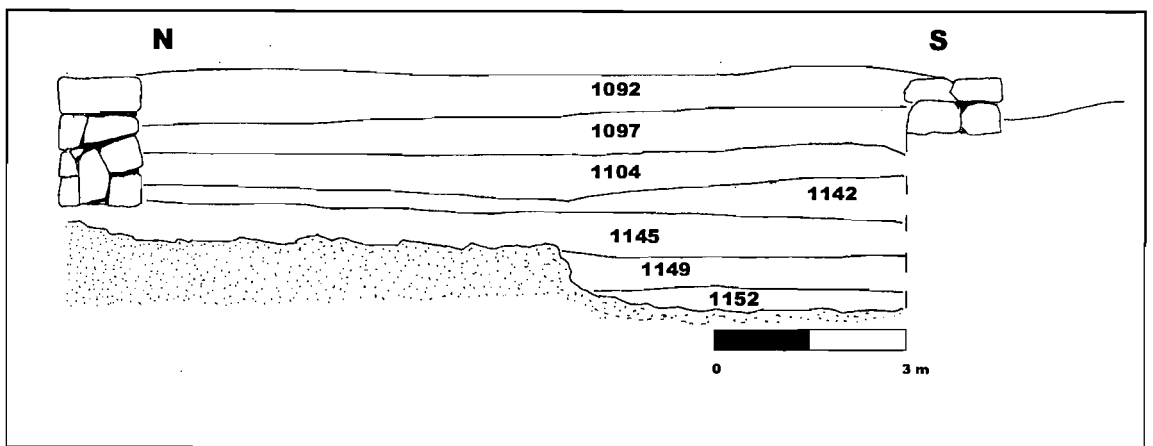
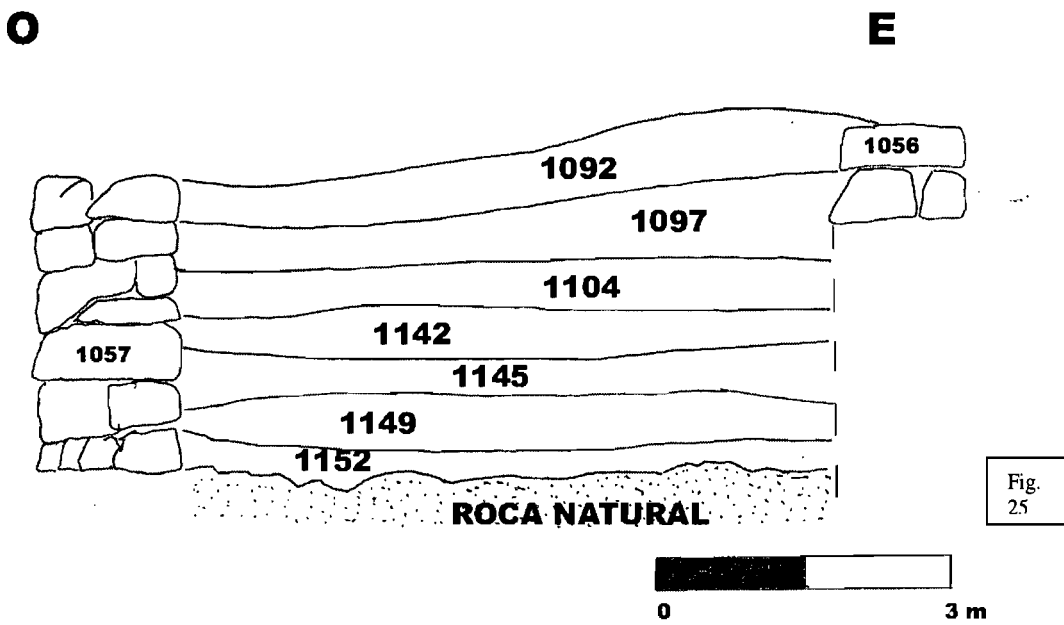

Fig. 26: Secció habitació A2

Fig.26: Vista de l'edifici A

Edifici B (Fig.27)

A la part nord-oest de la zona excavada i al nord de l'edifici A, trobem un edifici del qual s'han pogut delimitar dos espais o habitacions. La planta d'aquesta casa presenta una forma rectangular tot i que no conserva tot els murs a diferència de l'edifici A. No s'ha pogut constatar la seva part occidental degut a que queda tallada per la construcció de la carretera esmentada. Per altra banda la seva part nord-est ens ha arribat molt arrasada. Aquest fet comporta que no puguem conèixer els límits exactes d'aquest edifici. L'edifici estaria format, doncs, per dos habitacions (B1, B2) que conformarien una casa de planta rectangular

La habitació situada a la part sud (B1) té unes dimensions de 4'60 m de llarg per 5'60 m d'amplada amb una amplitud de 15'3 m² de superfície. Està delimitada pels murs 1029, 1030 i 1031. L'angle format pels murs 1031 i 1030 presenta una amplada superior a la resta d'estructures, segurament per suportar un pes més important. El paviment d'aquesta habitació era el 1036, de terra argilosa compactada. Amb aquest paviment hi havia relacionat estratigràficament un element format per tres pedres grans. Les dues inferiors servien per sostenir el bloc de pedra superior, de forma quadrada i molt plana en superfície. Amb tota seguretat es tracta del basament d'un pilar que hauria servit per suportar l'embigat de fusta pertanyent al sostre d'aquell edifici.

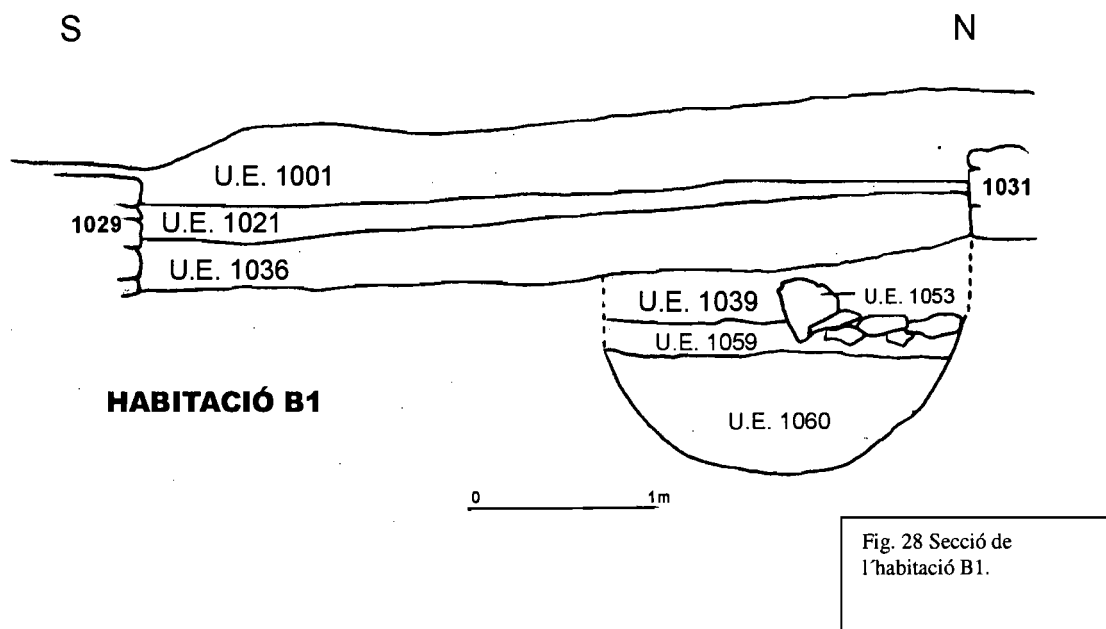
De l'habitació B2 només es conserva el mur intermig que la separa de l'altra estança, i el mur 1028 que intueix una altra de gran. Aquest mur (1028) presenta una amplada considerable superior a la de la resta de murs. Probablement juntament amb l'estança B1, tal i com ja hem comentat, formava un edifici de planta rectangular que estaria subdividida en l'estança B1 i B2.

L'habitació B2 queda situada just on la roca natural inicia una pendent pronunciada en direcció oest. És per aquest motiu que en fer-se aquesta habitació, i tot l'edifici B, es va haver d'anivellar el terreny cobrint una fase anterior a la que pertanyen les sitges 7 i 8. Aquests estrats d'anivellament són les U.E. 1123 i 1114.

Fig. 27: Habitació B1

Cal dir que els edificis A i B estaven fets per blocs de pedra de pòfir granític un tipus de roca abundant a tota la zona. Les excavacions realitzades en aquestes cases confirmaren la seva prolongació cap a l'oest. Els murs de l'edifici B i el forn quedaven penjats en el tall deixat per la construcció de la carretera que va de Palafrugell al far de Sant Sebastià. Tot i això, aquesta banda oest no devia allargar-se gaire més degut a que en pocs metres comença el desnivell de la muntanya.

Cal esmentar la presència d'un forn adossat a la paret sud-oest de l'edifici B. El podem definir com un forn de combustió tancada. És de forma circular però només es conserva la meitat del sòcol, la seva part est. L'altra part va quedar arrasada amb la construcció de la carretera esmentada. Per altra banda, cal esmentar el fet que, a l'oest del carrer, tenim la presència d'un alineament de blocs de pedra que probablement es relacionaria amb l'emplaçament on es troba el forn circular.

El forn està format per un sòcol de blocs de pedra i presenta un revestiment exterior de tova. Pel que fa a les seves dimensions tindria un diàmetre de 2'80m. Per la seva banda nord està adossat al mur 1029 de l'edifici B. Aquest fet ens indica que funciona en el mateix període que l'edifici.

El forn de Sant Sebastià devia presentar una volta elaborada amb tova si tenim en compte el revestiment exterior que presenta, delimitant una cambra de combustió tancada. La boca d'entrada al forn no ha estat localitzada i devia estar situada a la part oest. Aquest tipus de forn sol presentar dues cambres: inferior de combustió, per encabir el combustible, i de cocció o superior, on s'introduïa el producte que seria cuit.

Per entendre la tipologia constructiva del forn de Sant Sebastià ens és útil fixar-nos

en alguns paral·lels d'aquests tipus d'estructura tancada de combustió. Al departament 43 del poblat del Tossal de Sant Miquel de Lliria es va localitzar un forn considerat com a domèstic. Pel que fa a les seves mides, presenta dos metres de diàmetre, es a dir, de dimensions semblants al de Sant Sebastià de la Guarda. En aquest mateix jaciment trobem un altre forn de menor tamany en el departament 43, el qual estava separat de l'estança per un muret on s'obria la boca del forn. Estava construït sobre una plataforma de pedra de 2'30 metres de diàmetre sobre la qual s'aixeca la paret de tova. Aquesta paret, d'una alçada màxima de 40 centímetres, estava interiorment revestida de tova. La boca de càrrega tenia una amplada de 85 centímetres i estava delimitada per ambdues cambres. El pis interior del forn conservava el terra de tova molt cremada i tota l'estructura estava igualment revestida de tova (Bonet 1995).

Troblem un altre exemple de forn domèstic al poblat ibèric de Sant Julià de Ramis. Dins de l'estança 1F es va posar al descobert un forn (1022) que presentava una planta circular de 1'70 m. de diàmetre amb un sòcol de pedra que havia suportat unes parets de fang que es varen mig trobar esclafades damunt de la solera argilosa de l'estructura (Burch i altres 2001, p. 54). Trobem també diversos forns, d'estructura semblant al de Sant Sebastià, a poblats com Puig Castellet (Lloret de Mar) on trobem un forn amb estructura circular que reposa en el subsòl, dins l'espai 0. (Pons/ Llorens 1991, p. 95-110).

Pel que fa a funcionalitat del forn de Sant Sebastià es probable que tingués un ús domèstic i que servís com a forn de pa o bé només per l'edifici B o bé compartit pels edificis més propers. No hem de descartar, tanmateix, que els seu ús anés destinat a la elaboració de ceràmica amb un ús artesanal més que industrial. En aquest sentit, tenim documentat també un gran forn situat en una plaça o espai obert al jaciment del Oral de San Fulgencio (Alacant), que podria correspondre a un tipus de forn comunal per coure pa (Abad/Sala 1993). S'han documentat forns també a d'altres poblats com La Moleta del Remei (Alcanar), Burriac (Cabrera de Mar), Puig de Sant Andreu (Ullastret), Les Toixoneres (Calafell), entre d'altres.

C. Belarte destaca els pocs forns trobats als jaciments i planteja que aquests oferirien un servei a tot el poblat, o almenys a un barri, es a dir, que tindrien un caràcter comunitari (Belarte 1997, 195). Per tant, el forn de Sant Sebastià de la Guarda és un tipus d'estructura de combustió tancada que constitueix un element

comú dins poblats ibèrics.

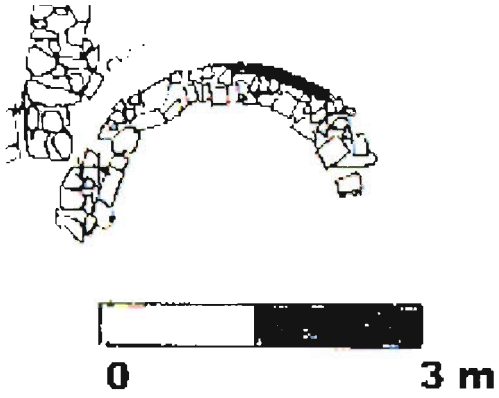
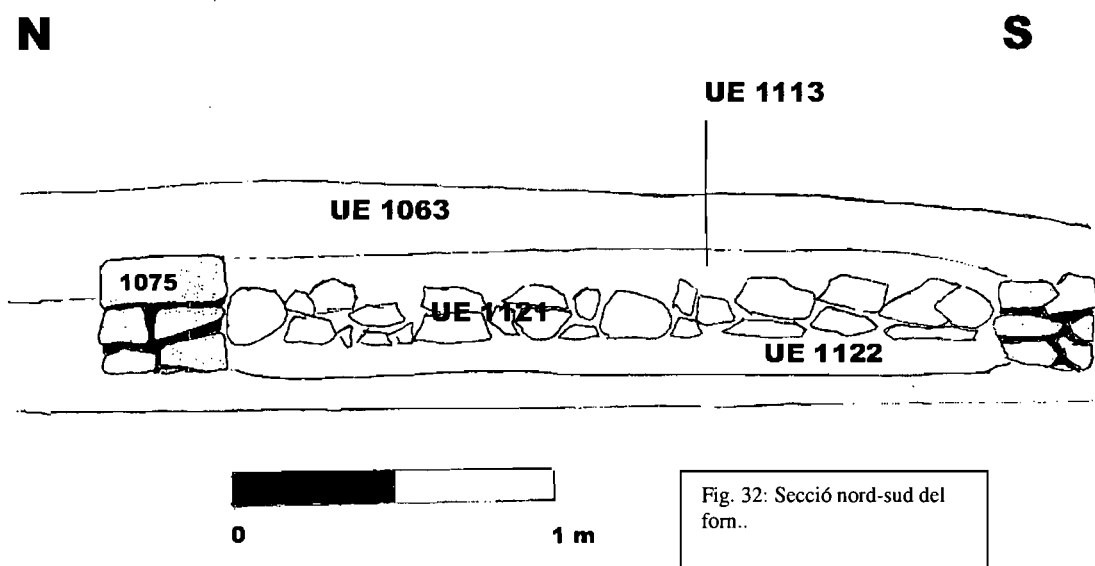
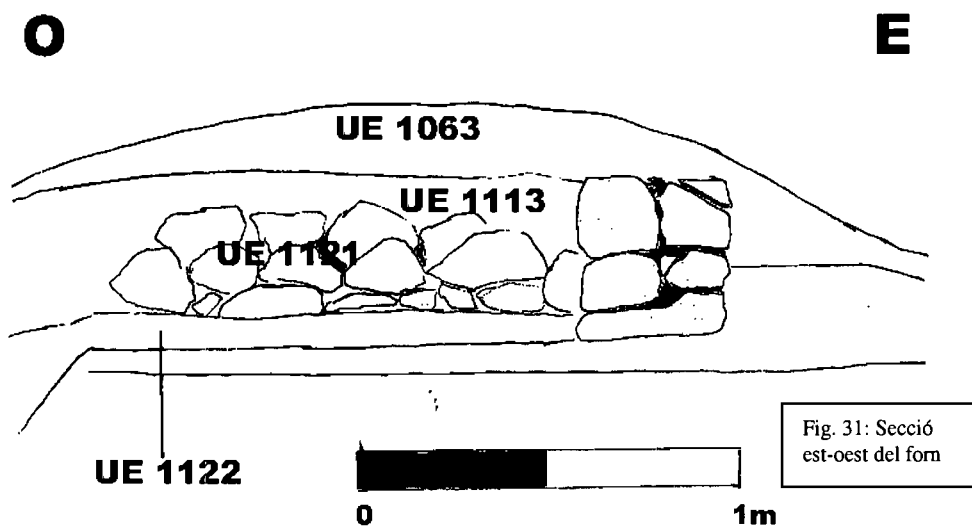

Fig. 29: Planta del forn de l'edifici B.

Fig.30: Base del forn de l'edifici B

Edifici C

L'estança C1, adossada a la part nord de l'habitació B1 té unes dimensions de 3'50 per 3'41 amb una superfície de 3'5 m² i està formada pels murs 1031, 1026 i 1022. Es

una casa, doncs, construïda amb posterioritat a la construcció de la casa o edifici B.

El paviment d'aquesta estança era el 1037, que quedava ben conservat a la meitat meridional de la sala i estava format per dos primers estrats de terra. El primer, de terra argilosa rogenca i compacta apareixia amb taques vermelles i amb nombrosos carbons, adquirint tonalitats grises cap a l'angle sud-oest. El segon nivell s'observava clarament cap al límit oest, on es veia com se li sobreposava el primer estrat. Aquest segon nivell anava acompanyat d'una gran quantitat de cendres i carbons. Tal i com passa a l'habitació B1, no coneixem la part oest de l'habitació C1 i, per tant, no podem delimitar els seus límits exactes. Cal dir que aquesta estança només ha estat excavada fins a nivell de paviment. Per tant haurem d'esperar a noves actuacions arqueològiques per tal d'establir la seva seqüència estratigràfica completa.

Fig. 33: Vista de l'edifici C

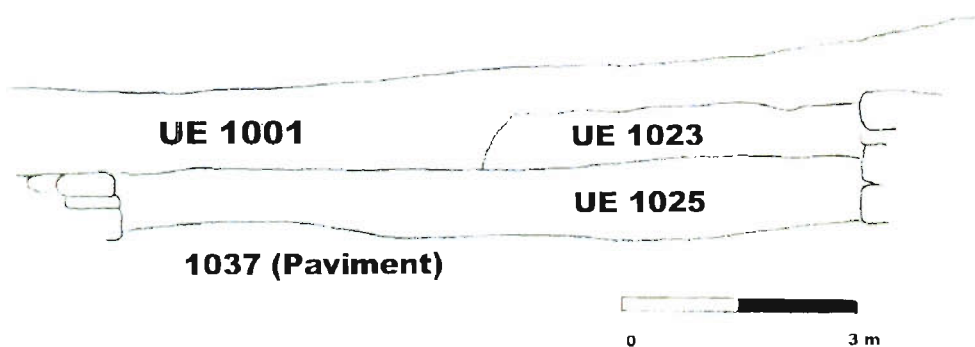

Fig. 34: Secció habitació C1

L'habitació C2 es tracta en realitat de l'avantsala de l'habitació C1. És un espai sense cap tancament, pel seu costat est, format pels murs 1022, 1030 i 1026. No hem

documentat cap estructura que intueixi com es tancava aquest espai. Probablement quedava tancat per alguna estructura de fusta, fent funció de pòrtic. Els seus murs es recolzen directament sobre la roca natural la qual apareix en una cota alta, fet que suposa que la potencia excavada en aquest espai fins arribar a la roca sigui molt poc profunda. Els estrats corresponent a aquesta seqüència (U.E.1083 i U.E. 1090) presentaven escasos fragments ceràmics i una terra molt compactada. Cal constatar que aquests dos estrats estaven directament cobert per la capa de terra superficial (U.E. 1063).

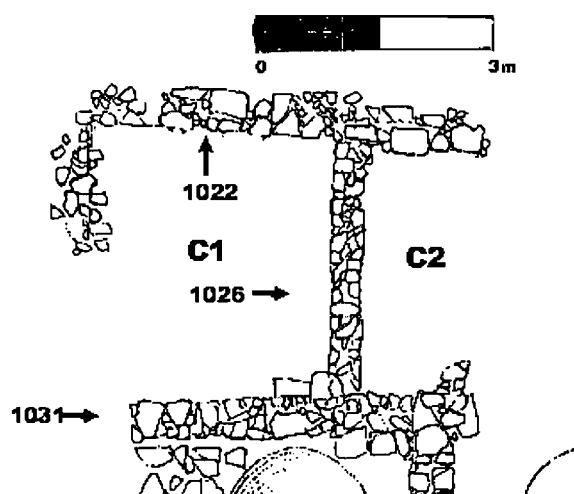

Fig.35: Planta edifici C.

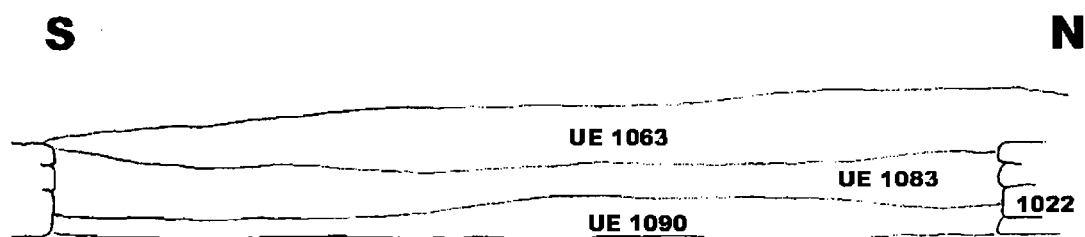
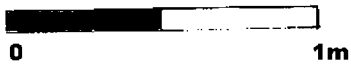

Fig. 36: Secció sud-nord habitació C2

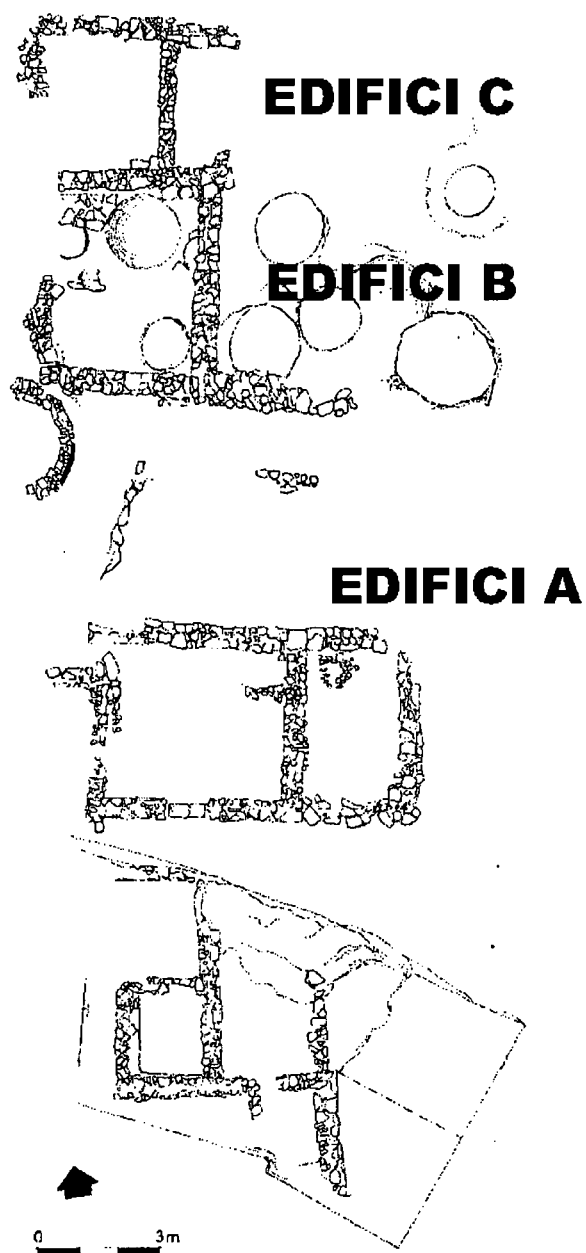

Fig. 37: Planta amb els tres edificis objecte d'excavació durant les campanyes 1998-2000.

Espai comunitari

Entre els edificis A i B queda un espai, que resta com a zona intermitja entre els edificis A i B. Amb tota probabilitat aquest sector va romandre com un espai de circulació i comunicació amb els altres habitatges. En aquest lloc s'organitzarien funcions de caire comunitari o destinat a ubicar altres elements de la vida quotidiana de l'activitat del poblat, tal i com queda demostrat amb la presència del forn. És una zona on la roca baixa, marcant una forta pendent en direcció oest. Per salvar aquest desnivell natural de la roca es va anivellar el terreny amb terra. En realitzar aquest anivellament es van abocar gran quantitats d'ossos, material ceràmic i pedres tal i com mostren els estrats 1150 i 1154.

Les sitges del poblat de Sant Sebastià de la Guarda. El sector de Sant Baldiri

Les primeres dades que ens proporcionen les actuacions arqueològiques de les campanyes de 1998-2000 ens indiquen la presència de tot un conjunt de sitges en el sector nord del poblat, zona en la qual la roca està en una cota molt elevada, que funcionen en diferents etapes compreses entre els segles IV aC. a II aC. En aquest sector concret s'han localitzat i excavat un total de nou sitges, cinc excavades a la roca i quatre més excavades al terra.

Sitja 1

Es troba al nord de l'estança B1. Es tracta d'un fons de sitja amb menys d'un metre de profunditat. El seu reompliment estava format per bossades de terra amb abundant presència de pedres, restes d'ossos d'animals i abundants fragments de ceràmica ibèrica. Es van distingir tres estrats (1039, 1059 i 1060) corresponents a capes de terra de farciment. Cal destacar que aquesta sitja retallava un mur (UE 1053) la qual cosa ens situaria en una fase precedent a la urbanització de la zona. El fons de sitja 1060 té un diàmetre de 2 metres i quedava enmig d'altres dos sitges (sitges 2 i 3).

Sitja 2

A l'oest de la sitja 1 trobem part d'una altre fons de sitja (1071). Estava retallada al subsòl i se situava per sota del nivell de circulació de l'habitació B1. Només es va poder excavar parcialment degut a que es perd en la seva banda occidental pel tall fet durant la construcció de la carretera. Per tant no sabem la seva forma exacta. El seu farcit contenia ceràmica comuna ibèrica, fragments d'àmfora ibèrica i ossos d'animals. Es van distingir tres capes de terra (U.E. 1066, 1067 i 1068). L'estrat 1066 presentava un tipus de terra dura de tonalitat marró clar. Era un abocament amb pocs fragments ceràmics i amb petites pedres. L'estrat 1066 cobria la U.E. 1067 amb una terra de la mateixa textura que l'estrat superior però amb una tonalitat marcadament més clara i amb presència de carbons. Aquest últim estrat cobria a la U.E. 1068 que es distingia dels altres per la presència d'una terra més flonja i humida i amb abundant presència de carbons.

Sitja 3.

Per altra banda, a l'est d'aquest fons de sitja, 1060, es va detectar una altra (1072) que no es va poder excavar degut a que s'endinsa per sota del mur oriental (UE 1030) de l'estança B1.

Sitja 4.

A la zona nord-est de la zona excavada es va localitzar una gran sitja (UE 1111) retallada a la roca. Es tracta d'una sitja que presenta una boca de forma ovalada amb un diàmetre màxim de 2'45m. La profunditat d'aquesta sitja és de 3'80m. Tanmateix devia ser encara lleugerament més profunda ja que la boca estava escapçada. Presenta una forma allargada. Una de les seves principals característiques, doncs, és el seu volum amb una profunditat no gaire usual dins de les de sitges que trobem en els diferents poblats del nord-est de Catalunya. Es van documentar set estrats (1074, 1085, 1089, 1098, 1096, 1105 i 1110). Només dos (1098 i 1110) no presentaven cap material ceràmic. A la resta d'estrats es van constatar un total de 7863 fragments ceràmics, concentrats la majoria a la U.E. 1105.

A banda de la gran quantitat de material ceràmic, el farcit d'obliteració d'aquesta sitja contenia altres elements interessants com restes de material de construcció on destaquen alguns fragments de paret de tova. També es van documentar diversos utensilis de bronze, com per exemple part d'una punta de fletxa, alguns claus (U.E. 1105) i altres peces indeterminades molt esmicolades. El ferro també es present però amb peces molt fragmentades. Destaquen, per altra banda, les restes de fauna abocades a la sitja amb 1143 fragments d'ossos i 43 peces dentals. El farcit també contenia diversos utensilis molt corrents a la vida quotidiana del món iber, com les fussaioles i on destaca un molí de pedra en bon estat de conservació. Tot i haver-se distingit un total de set estrats, tots aquests presenten característiques semblants, fet que ens indica un reompliment unitari de la sitja un cop va deixar de tenir la seva principal funció de magatzem de cereals.

Sitja 5.

La sitja 5 està retallada a la roca i es trobava coberta d'un estrat superficial. Es tracta d'una sitja molt ben conservada, gairebé en la seva totalitat. Les seves mides són de grans, amb una profunditat de 4'70 m. En la seva part més ampla arriba a fer 2'55 m. de diàmetre. El seu fons presenta un diàmetre d'uns 75-80 m. Pel que fa al diàmetre de la seva boca arriba a fer 1'30 m. Cal destacar que és de les poques sitges que presenten la mida aproximada de l'entrada original. Totes les altres sitges del poblat no presenten la veritable boca que devia estar escapçada o havia caigut a a partir del moment en que va deixar de funcionar. El farcit d'aquesta sitja estava format per tot un estrat cendrós amb moltes bossades de terra. Es va fer la distinció de dos estrats. Per una banda la U.E. 1115 amb una terra de tonalitat marronosa clara amb molts carbonets barrejats amb aquest farcit de terra cendrosa. Per sota de la U.E 1115 es trobava la U.E. 1120. Es tracta de tot un nivell cendrós amb molts carbons i amb canvis de color degut a la presència de diferents bossades de terra. Es va detectar presència de fragments de tova. Es van documentar restes de fauna i alguns escassos exemples d'escòria de ferro, amb algunes peces de bronze molt esmicolades. Cal dir que al fons de la sitja es van trobar grans blocs de pedra. A l'igual que la sitja 5, destaca per les seves dimensions. Sorpren la presència de dos sitges gairebé una al

costat de l'altre amb profunditats que superen els tres metres.

A diferència de la sitja 4, el reompliment d'aquesta sitja és molt homogeni. Aquest fet ens indica que va ser farcida ràpidament. Les causes poden ser molt diverses, probablement per evitar perills degut a la gran profunditat. A nivell de material ceràmic, el farcit d'obliteració de la sitja presentava un nombre molt menor. De la mateixa manera les restes de fauna són molt escasses amb 108 fragments d'ossos.

Sitja 6.

Situada a tocar l'edifici B per la part est. Es tracta d'una sitja retallada a la roca de dimensions molt més petites que les sitges 4 i 5. Presenta una profunditat de 1'85m amb una amplada màxima d'uns 2'05m. La seva boca tenia un diàmetre de 1'80 m. Dins del farcit d'obliteració de la sitja es va documentar un sol estrat homogeni de terra de color marró fosc (U.E. 1118) que corresponia a un abocament de terra molt homogeni en tot l'espai de la sitja. Aquest farciment va realitzar-se ràpidament. Destaca un abocament de gran quantitat de fragments ceràmics. També algunes peces de bronze de les que destaca part d'una cadeneta, una espàtula i part d'una fíbula. El farcit d'aquesta sitja també contenia restes de fauna, i blocs de pedra especialment abundants cap al mig de la sitja. Estava coberta per tot un estrat d'anivellament (U.E. 1114).

Just en l'angle format pels murs 1028 i 1030 de l'edifici B trobem dos sitges separades només per uns 25 cms. Es tracta de les sitges 7 i 8.

Sitja 7.

Pel que fa a la sitja 7 presenta una profunditat de 1'20-1'25 m amb una amplada màxima de 1'83m. Presentava dos estrats de terra molt semblants però l'estrat inferior (U.E. 1135) es diferenciava per una terra de tonalitat més fosca que la de l'estrat superior (U.E.1131). També hi havia presència d'ossos d'animals i algunes peces fragmentades de bronze.

Sitja 8.

Situada a l'oest de la sitja 7. Les seves dimensions són semblants a la sitja 7. Només va poder ser excavada en 3/4 parts degut a que s'endinsava per sota de l'angle format pels murs 1028 i 1030. La sitja 8 presenta una profunditat d'1,20 m en la seva part més alta. En la seva secció est-oest presenta una amplada màxima de 1'72 m. Format per tot un farcit de terra de tonalitat marró fosc (U.E. 1124).

Té una notable importància degut a que mostra molt gràficament com aquest conjunt de sitges se situen per sota de l'edifici B. Les sitges 7 i 8 estan cobertes pels estrats de terra 1126, 1123, 1114 i 1100 que actuen com estrats d'anivellament del terreny per poder edificar a sobre un cop les sitges deixen de funcionar i queden reomplertes i inutilitzades.

Sitja 9.

A l'habitació B1, just a l'angle format pels murs 1030 i 1029, es va localitzar una altra petita sitja o fons de sitja. Es tracta de la sitja 9 amb una profunditat de 0'57 m i una amplada màxima de 1'18m. Pel que fa al seu farcit (U.E.1140) estava format per terra tova amb abundància de pedres de petit tamany. Hi havia presència de restes de tova i escòria de ferro. Pel que fa a material ceràmic destaca una fussaïola sencera, un *pondus* fragmentat, fragments d'un mateix plat, ceràmica ibèrica decorada amb cercles concèntrics, ceràmica comuna ibèrica i ceràmica grollera.

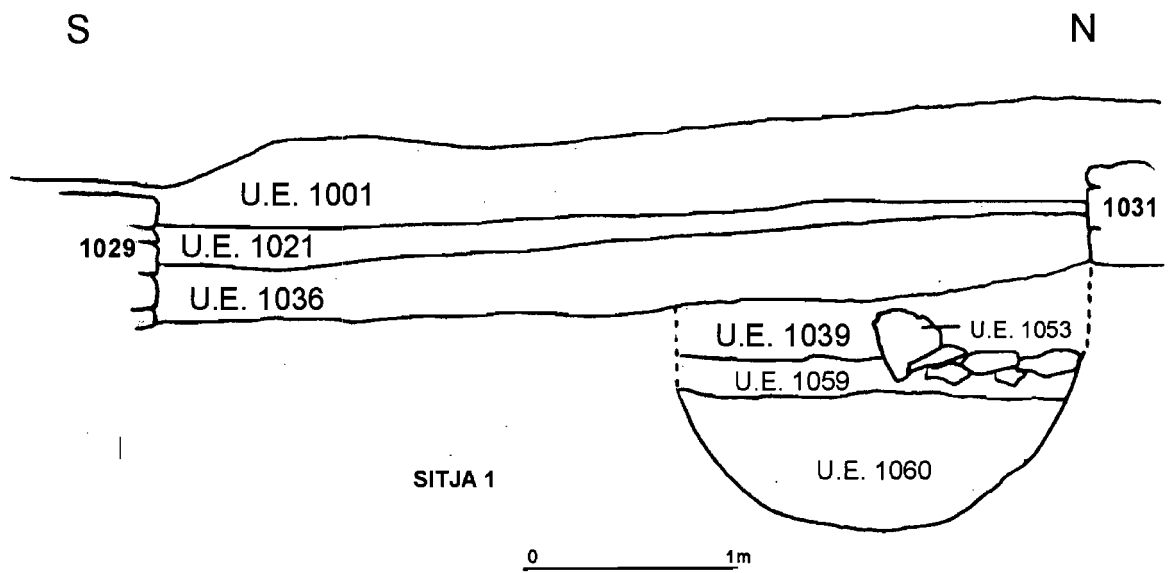

Fig. 38: Secció Sud-Nord de la sitja 1.

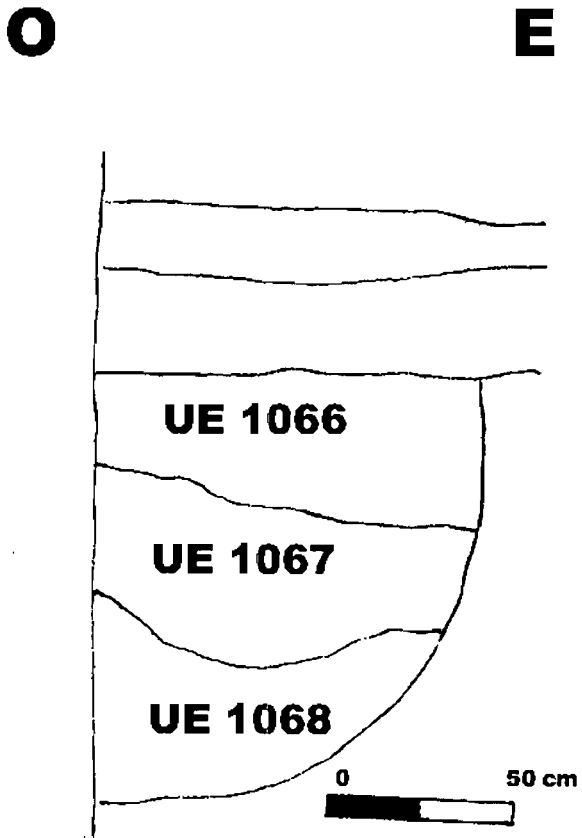

Fig. 39: Secció oest-est de la sitja 2.

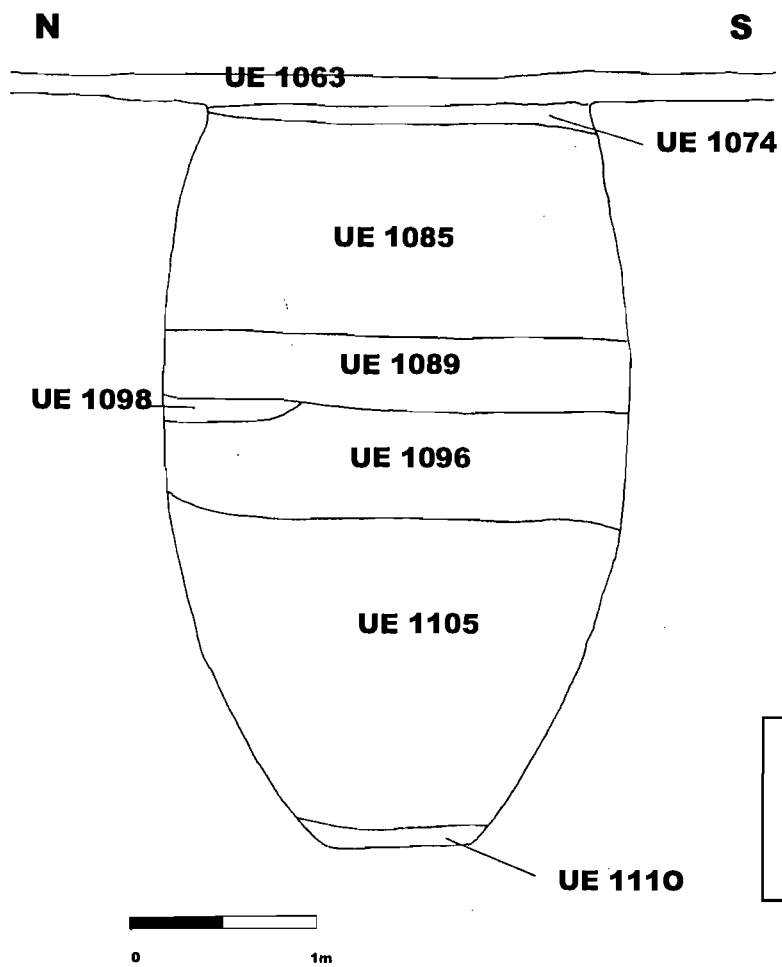

Fig. 40: Secció nord-sud de la sitja 4.

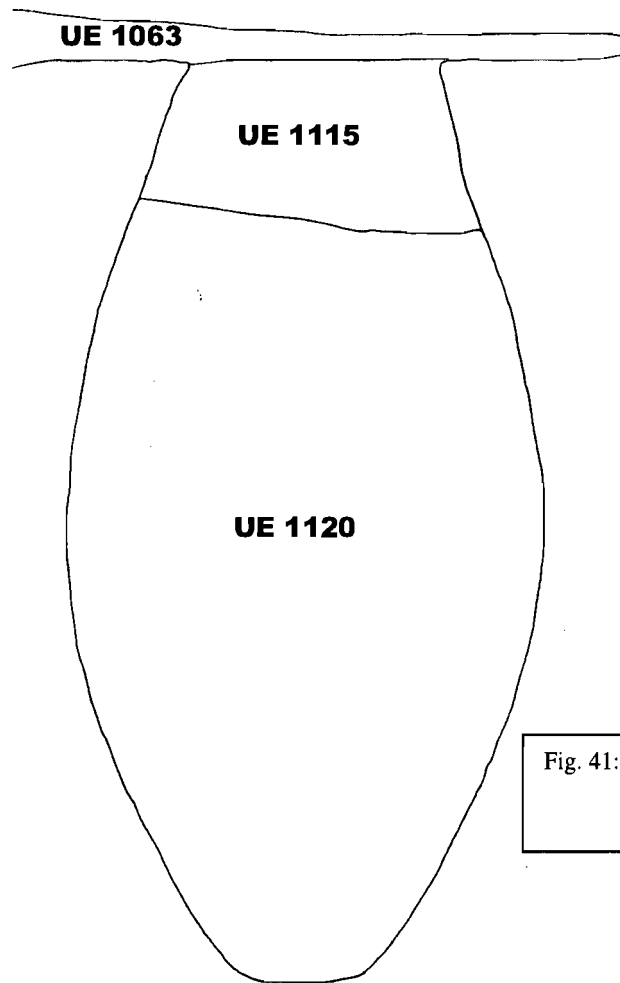
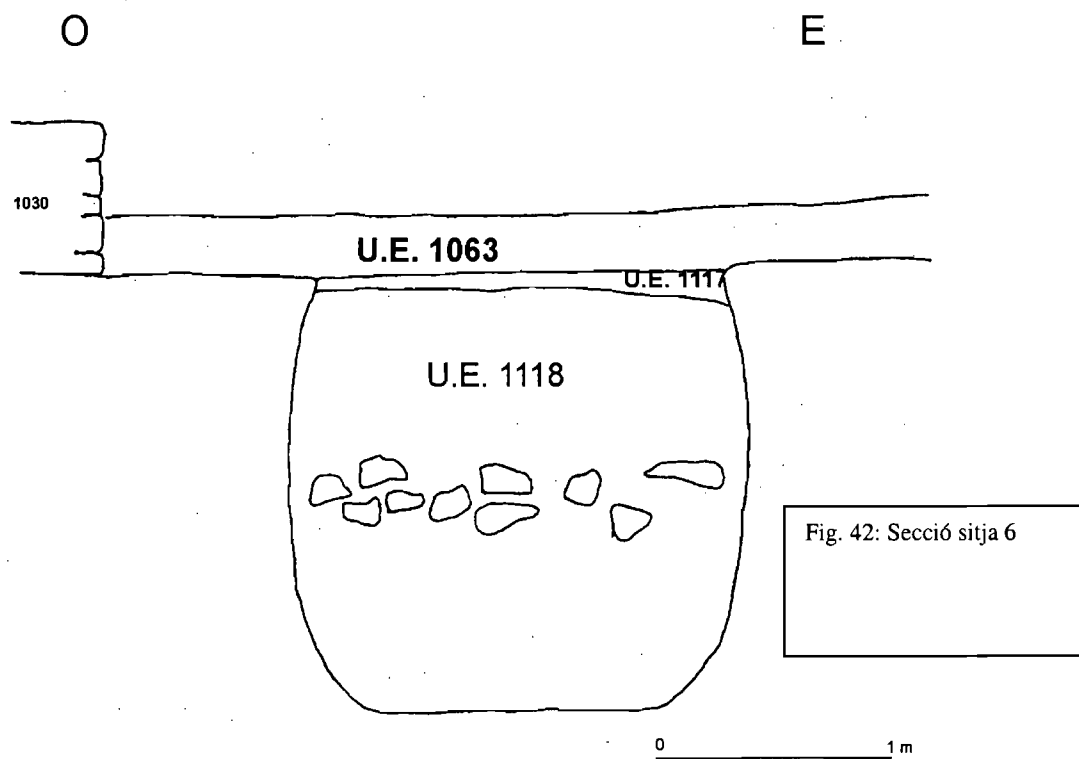
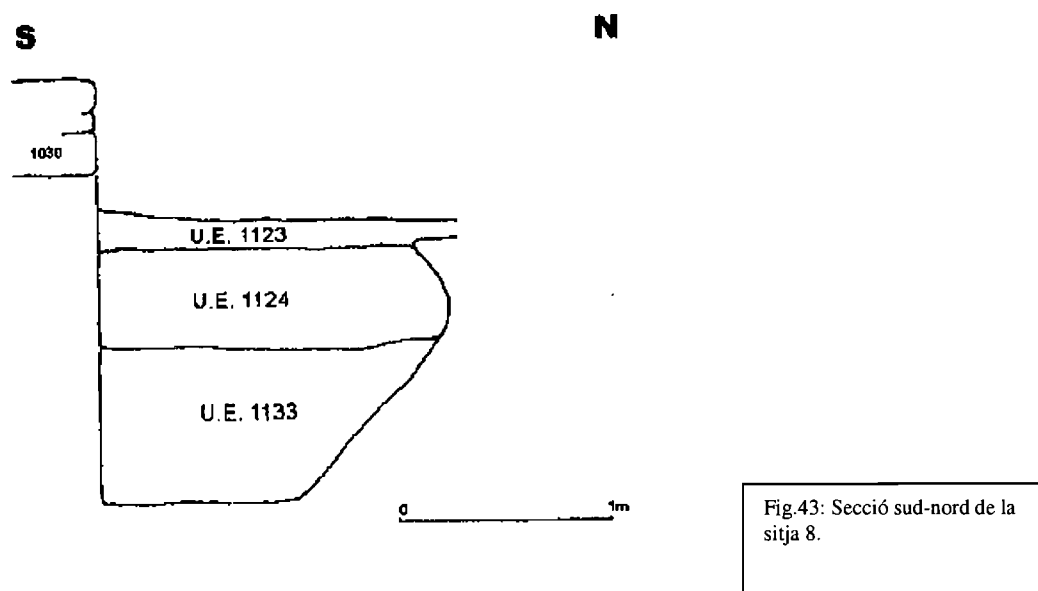

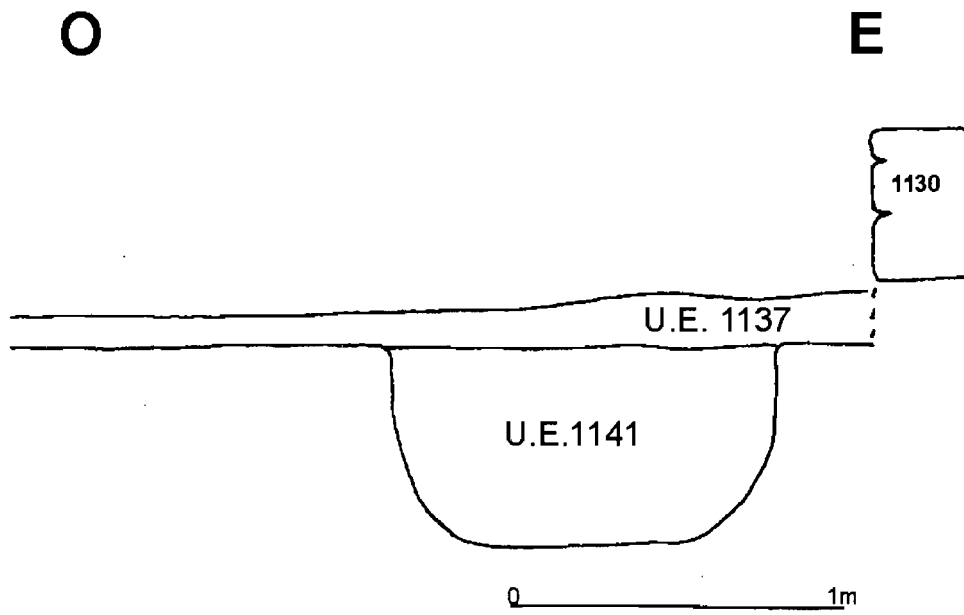
Fig. 41: Secció sitja 5

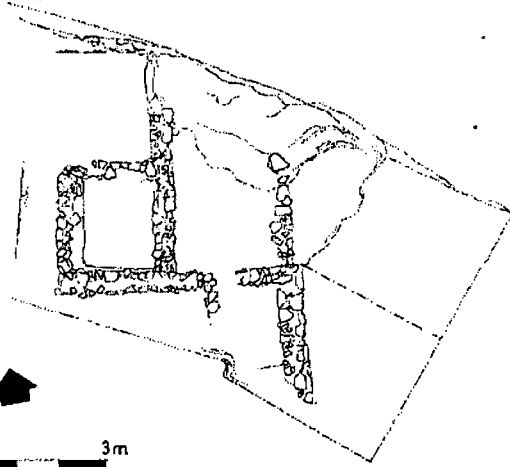
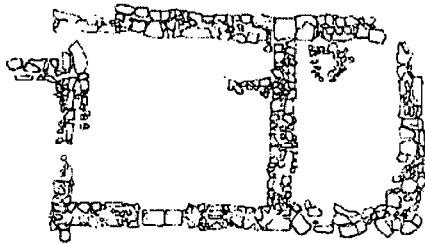
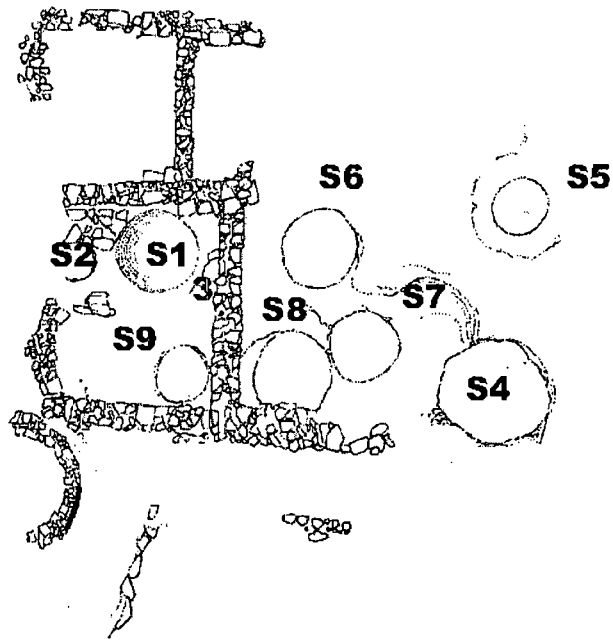
SITJA 6. SECCIÓ E-O

SITJA 9. SECCIÓ O-E

Fig. 45: Secció oest-es de la sitja 9.

Cronologia i material ceràmic.

La cronologia que tenim fins ara del poblat de Sant Sebastià ens dona a entendre que el poblat va tenir una existència llarga (segles VI a II-I aC.). Aquest fet intueix la seva importància i la seva posició estratègica. Serien uns segles que abarcarien gairebé tot el període ibèric.

Segles VI-V a.C.

La informació que tenim sobre els primers moments del poblat ens ve donada per alguns fragments de material ceràmic àtic de figures negres. A les campanyes realitzades als anys 80 es va excavar una cala arribant a roca mare, es a dir, es va arribar a estrats que podien haver donat les datacions més antigues, com a mínim del sector on es realitzava l'actuació arqueològica. Tot i això, estratigràficament, no s'ha constatat estrats anteriors al segle V aC. Del segle VI aC. només tenim documentats alguns fragments de ceràmica provinents de nivells superficials. Aquests escasos exemplars ceràmics ens podrien indicar una certa activitat en el poblat de Sant Sebastià a partir del segle VI aC. però no ens permet relacionar el material amb cap element constructiu. De fet, l'escassetat de dades sobre aquest període és ampliable a tot el territori de l'àrea empordanesa, sobretot a la primera meitat del segle VI aC.

D'aquest període primerenc tenim documentat un fragment sense forma d'un Kylix àtic de figures negres, provinent de les excavacions dels anys vuitanta (Barti 1987). La part interior presenta un vernís negre brillant mentre que la part externa de la peça presenta la part inferior d'una escena de quadriga, situada a la dreta. Es van emprar línies incisos per tal de destacar el contorn de la roda i les potes dels dos cavalls. Tindria una cronologia situable en els anys 535-530 a.C (Barti 1987,) a partir d'alguns paral·lels registrats al poblat ibèric d'Ullastret. (Picazo 1977, p. 13). Hem de destacar també, dins aquest context cronològic, la presència d'un petit fragment informe d'àtica de figures negres. En aquest fragment apareix representat un cap masculí porta una crinera. Es va trobar en un estrat superficial (U.E. 1083) i, per tant, fora del context cronològic propi. Destaca, per altra banda, l'aparició d'una vora d'àmfora grega (Barti 1987) i datada cap el s. VI a.C. Presenta un perfil en quart de cercle amb una motllura

sota la part inferior del llavi. Té una argila dura, de color marró vermellós, amb puntets de quars i de mica (Barti 1987).

Pel que fa al segle V aC., entre els materials més significatius, s'ha documentat un fragment de cràtera àtica de figures roges, possiblement de columnes amb la part interna de vernís negre brillant i la part exterior presenta part del vestit d'un personatge que no apareix en el fragment (Barti 1987).

Cal tenir en compte que les campanyes 1998-2000 han suposat l'excavació de nivells superficials i s'ha excavat part d'una filera de tres cases que corresponen a les fases del poblat dels segles IV i III a.C. Per tant, la desconexió de períodes anterior també ve motivada per la manca d'excavació de nivell més antics de la mateixa zona.

No obstant, en la campanya del 2001 s'ha procedit a l'excavació dels estrats inferiors del sector que es va començar l'any 1998. Els primers estudis ja apunten cap a les cronologies reculades que deixaven entreveure els fragments ceràmics localitzats en els anys 80. En aquest cas, ceràmiques ibèriques pintades anteriors al segle IV aC. en serien el millor exemple al qual podríem afegir algun material d'importació, com un fragment de nansa d'àmfora etrusca. Malgrat tot, aquests materials es troben en una fase d'estudi molt inicial i caldrà esperar per treure conclusions.

Segles IV-III aC.

Segons els resultats que tenim fins ara, la màxima activitat del poblat de Sant Sebastià sembla situar-se en els segles IV-III aC., és a dir dins de l'espai cronològic que coneixem com a ibèric ple (Martín 1987, 19-33). Aquest és l'espai cronològic més ben documentat al poblat. Durant aquest període es detecta una ocupació intensa de la costa del Baix Empordà i de la Selva amb Sant Sebastià, Castell de Begur, Castell de Palamós, Castell Barri, El Fortim de Sant Feliu de Guíxols, i Cala Pola i Vila Vella de Tossa de Mar. Les importacions més freqüents en el territori dels indigets semblen ser les ceràmiques àtiques de figures roges i les precampanianes (Martín 1977, p.195). Al poblat de Sant Sebastià arriben en aquests moments quantitats importants de ceràmica àtica de vernís negre i de figures roges. Dins d'aquest tipus, sobresurten els escifs i cràteres de campana amb guirnalda de fulles d'olivera sota el llavi.

Aquests materials, com hem dit, apareixen en gran quantitat però amb una qualitat baixa. També destaquen les àmfores púniques i l'àmfora massaliota, aquesta última en menor quantitat. Pel que fa als materials no importats són presents, de manera destacada, l'àmfora ibèrica de boca plana, i els recipients de cuina o fets a mà els quals no presenten diferències notables amb les produccions dels períodes anteriors.

Tal i com hem comentat en l'apartat dedicat a la descripció de les estructures trobades en els darrers anys s'han documentat diverses cases que se superposen als estrats més antics, pendents ara d'estudi.

Pel que fa a l'edifici A, els materials registrats en els estrats que s'hi relacionen daten la construcció de la casa durant la segona meitat del segle IV a.C. A l'estança A1, l'estrat 1094 anava per sota del nivell de circulació i pertany a un anivellament del terreny amb la intenció de construir l'edifici al qual fem referència. La ceràmica més representada la conformen l'àmfora ibèrica i els recipients de comuna ibèrica amb 33 i 37 fragments respectivament. El següent tipus de ceràmica més representada és l'àtica amb 28 fragments, especialment pertanyents a escifs ben documentats a tota l'àrea indigeta durant segle IV aC. També destaca la presència d'àmfora púnico-ebussitana PE-14 (Mañá 1951, forma E). Cal esmentar l'absència de materials del segle III aC que, per contra, hem documentat abastament en alguns dels altres edificis excavats

D'aquest període hem de destacar la sitja 4 que sobresurt per la gran quantitat de material ceràmic que contenia el seu farcit d'obliteració, amb un total de 7632 fragments de diferents tipologies i procedència.

L'estrat 1074 és el més superficial d'aquesta sitja, amb predomini quantitatiu d'àmfora ibèrica, ceràmica comuna i ceràmica de cuina a mà (Là.m.I.1). Es van documentar un total de 183 fragments ceràmics.

L'estrat 1085 presentava una potència de 1'10 m. Estava cobert per la U.E. 1074 i cobria la U.E. 1089. Es van documentar un total de 458 fragments que representa un 6% del material total constatat a tot el farciment de la sitja. En aquest estrat prenen protagonisme, per la seva quantitat les àmfores ibèriques i els fragments de comuna

ibèrica. El següent tipus ceràmic més representat és la ceràmica de cuina a mà. Els fragments d'ítica de vernís negre (Làm. II, 1) i àtica de figures roges estan també ben representats. La cronologia d'aquest estrat ens ve donada per la presència de pàteres de vernís negre (Lamboglia 1952, forma 22) (Làm. II, 2) fabricats durant el segle IV aC. Així, també hem documentat diversos petits fragments d'escif de figures roges de mala qualitat, que arriben en grans quantitats a Ullastret i a tota la zona de l'Empordà i situables en la segona meitat del s. IV aC. També es va documentar una base d'escif de vernís negre (Lamb. 43) (Morel 1981, F4342a) documentada durant tot el s. IV aC.

La U.E. 1089 estava format per material ceràmic abocat amb un total de 317 fragments amb predomini absolut de l'àmfora ibèrica (48%), seguida de la comuna ibèrica i la ceràmica de cuina però on també comencen a destacar les àtiques de vernís negre. La cronologia d'aquest estrat ens la proporciona materials molt semblants als de l'estrat 1085, amb presència de diversos escifs de figures roges datables en la segona meitat del s. IV a.C. Aquesta cronologia quedaria confirmada amb la documentació de diverses vores d'àmfora púnico-ebussitana de la forma T.8.1.2.1 (Ramon 1995, p. 223), situable en la segona meitat del s. IV a.C.

La U.E. 1096, coberta per la U.E. 1089, presentava un total de 691 fragments ceràmics amb predomini d'àmfora ibèrica. En aquest estrat destaca la presència de nombrosos fragments de ceràmica àtica de figures roges. Els materials que ens aporta la cronologia és bastant homogeni als estrats superiors amb nombrosos exemplars d'escifs de figures roges (Làm. VI, 1,2,4) i de vernís negre (Làm. VI, 3 i 5), l'arribada dels quals s'intensifica durant la segona meitat del segle IV a.C i que documentem també a Ullastret i altres poblats del nord-est català. Altres materials ceràmics que ens confirmen la cronologia són algunes vores d'àmfora púnico-ebussitana (Làm. VI, 6) constatast també als estrats superiors de formes similars com la forma T.8.1.2.1 (Ramon 1995, p. 223) i la forma 8.1.1.1 (Ramon 1995, p.222) (Làm. VII, 1) i que ens torna a situar e la segona meitat de segle IV a.C. Són tipus ceràmics molt característic d'Eivissa i que coneixen una ampla expansió per Balears, Catalunya, i Llevant ibèric.

La U.E. 1105 va deixar constància d'un total de 5983 fragments ceràmics. Pel que fa al material d'importació, el farcit d'aquesta sitja destacava pels nombrosos fragments de ceràmica àtica de vernís negre representada en un 3% del total i de figures roges (3'5%).

Tot i que aquest material àtic representa una petit percentatge en relació a la totalitat de fragments, cal apuntar que una gran part d'aquests materials tenen forma i una bona part presenten un bon estat de conservació amb alguns recipients gairebé sencers. Dels 208 fragments d'àtica de figures roges, pràcticament la meitat (99) tenen forma. Pel que fa a la ceràmica àtica de vernís negre, de 169 fragments documentats, 76 fragments ens van arribar amb forma. Les peces més abundants les representaven els escifs (Làm. XIV, 2-6) També documentem la presència d'altres tipologies de recipients com és el cas dels plats àtics, escudelles i cràteres (Làm. XIV, 1), (Làm. XIII, 2-3) i diverses pàteres (Làm. XV) de la forma Lamb. 22 .

La troballa més destacada la representava una cràtera de figures roges (Làm. XIII, 1), (Làm. XXVI), de la qual es conserva el peu sencer, part de la vora i diverses parts del cos. Es va localitzar dins la U.E. 1105, que formava part del farcit d'obliteració de la sitja 4. Presenta una decoració amb guirnalda de fulles d'olivera situada sota la boca. L'escena conservada representa una figura femenina, probablement una mènade, que mira en direcció oest. Amb la seva mà dreta sosté un *tyrsos*. Està ballant i porta un timpà amb la seva mà esquerra. Sembla allunyar-se del grup central, al seu costat esquerra, on destaca un griu, la posició del qual és pràcticament idèntica a la que apareix en una cràtera de campana de Castellones de ceal (Trias 1967, làm CCXXXVI). Al món ibèric existeix una vella tradició que es remunta a la època orientalizant de la representació de grius (SANCHEZ 2000, 187).

Podria correspondre al grup del Tyrso Negro, molt afí al grup de pintors de la segona meitat del segle IV a.C.

Aquests productes, fabricats pels artesans d'Atenes, es converteixen en objectes de luxe, que donen prestigi, i que acompanyen, en molts casos, a l'aixovar a les personalitats més importants de les classes dirigents. Al món ibèric la presència de vaixel·la àtica és un símbol de riquesa, és un dels signes que denoten prestigi social. És un element de gran importància en els intercanvis econòmics. La possessió d'aquesta ceràmica, el control de la seva comercialització, de la seva distribució, és una de les formes escollides per les elits per mantenir i justificar la seva posició. Les imatges són molt escasses dins els ibers i per tant, la possessió de ceràmica àtica contribuïa a afegir un valor simbòlic a aquesta

ceràmica utilitzada amb freqüència com aixovar a les tombes.

L'existència d'un mercat com l'emporità va afavorir, en part, la consolidació d'aristocràcies locals, el poder i prestigi de les quals estaven basades també en la seva capacitat per controlar l'acumulació i redistribució interna dels productes de luxe mediterranis.

Cap a finals del segle V comença a produir-se un canvi, amb una societat cada cop més complexa, millor estructurada, amb unes elits i clientele més estructurades. També evoluciona els ritus funeraris. Aquest fenomen es desenvolupa durant la primera meitat del s.IV. a.C. La ceràmica ibèrica es converteix en un dels elements claus dels aixovars de les tombes ibèriques i no només de les tombes. El seu ús es generalitza a Catalunya, però també a la resta de jaciments fins a Andalusia. Tot i que la majoria dels contextos coneguts són funeraris, també apareixen en poblats, com és el cas del poblat de Sant Sebastià.

Quan al segle IV un grup més ampli de persones tenen accés a la luxosa ceràmica importada, les diferències socials s'expressen mitjançant l'acumulació i la possessió del vas àtic més prestigiós i probablement més costós, la cràtera campanada (Sanchez,2000p.185)

Per altra banda, també destaquen, per la seva quantitat, els fragments d'àmfora púnico-ebussitana (12%) (Làm. IX i X) que ens confirma la cronologia donada per les ceràmiques àtiques de figures roges. Les diverses vores d'àmfora PE (Làm. IX-X) de la forma T.8.1.2.1 (Ramon 1997, p.223) ens situa a la segona meitat dels segle IV a.C. Pel que fa a la troballa de peces senceres va aparèixer una àmfora massaliota (Py 1990, forma 3) (Làm XII, 3) que ens confirma la cronologia de l'estrat datable en la segona meitat del s. IV aC. De productes àmforics hem d'esmentar la presència de diverses vores d'àmfora magno grega (Làm. XVI, 1-2-3) (Arribas 1987, 419-422), que daten del s.IV a C.

Pel que fa a la ceràmica local el recipient ceràmic més representat és l'àmfora ibèrica constatada en un percentatge del 42% de la totalitat de fragments. Destaca, en

segon lloc, la gran quantitat de ceràmica de cuina a mà (Làm. XVI, 3) representant el 22% (Làm. XIX). D'aquest últim tipus de recipient ceràmic hem documentat formes de tamany i decoracions diverses on sobresurten les decoracions amb cordó al voltant de la peça. També hi havia presència de ceràmica grisa de la costa catalana (Làm. XI) amb formes com gerres, copes pàteres, que es fabriquen ja durant el segle IV a.C. Les decoracions d'aquests recipients presenten filet en relleu tot i que apareix al poblat de Sant Sebastià en un nombre inferior en comparació amb la resta de tipologies ceràmiques. Per altra banda, la ceràmica comuna ibèrica està representada en gran nombre acompanyada d'àmfora ibèrica documentada també àmpliament. Per últim, el farcit contenia també mostres de ceràmica ibèrica amb pintura blanca amb decoracions que trobem en els diversos poblats de la zona indigeta durant la segona meitat del s. IV a.C.

Com hem vist, els estrats de la sitja 4 (1085, 1089, 1096 i 1105) són cronològicament molt homogenis, amb materials molt semblants, fet que ens indicaria que la sitja va ser reomplerta en un mateix moment en un període corresponent, segons el material ceràmic esmentat, a la segona meitat del s. IV a.C.

Del conjunt de nou sitges excavades al sector de Sant Baldiri (campanyes 1998-2000), cinc d'aquelles estaven obliteratedes durant el segle III a.C. (1,2, 5, 7, 8) mentre que tres corresponen a diferents moments del segle IV a.C. La sitja 3 no va ser excavada degut a que s'endinsava per sota del mur 1030 de l'edifici B i, per tant, no ha pogut ser datada.

La sitja 1 presentava la U.E. 1060 amb poc material ceràmic, datable al segle III a.C. per la presència de ceràmica de la costa catalana característica d'aquest període, però sense més informació per donar una cronologia més ajustada. El farcit que formava aquest estrat (U.E. 1060) contenia també fragments de ceràmica comuna ibèrica. Cal destacar la presència de tres recipients fets a mà decorada a base de cordó i incisions.

La sitja 2 estava tallada per la carretera esmentada i, per tant, no va ser excavada en la seva totalitat. El seu estrat d'obliteració estava format per gran quantitat de fragments d'àmfora ibèrica i fragments de ceràmica comuna ibèrica. La U.E. 1068

estava formada en la seva majoria per àmfora ibèrica i ceràmica de cuina. Tenim presència també de dos fragments informes de ceràmica ibèrica amb pintura blanca. La resta de fragments no ens dona gaires dades cronològiques, a excepció d'una vora àtica de vernís negre (U.E. 1067). Aquests escassos materials ens donaria una cronologia situable entre finals del segle IV a.C. i principis del s. III a.C.

La sitja 5, presentava una profunditat de 4'70 m. El farcit també estava format per 1425 fragments ceràmics distribuïts en dos únics estrats (1115 i 1120). El tipus ceràmic més documentat és l'àmfora ibèrica (Làm. XVII, 3) la qual representa un 51% del total de fragments ceràmics documentats a la sitja. Cal ressaltar la gran quantitat de ceràmica comuna ibèrica, representada en un 19%. El tercer tipus ceràmic més representat és la ceràmica de cuina a mà (Làm. XIX, 1-5). El farciment d'aquesta sitja és datable a finals del s.III a.C. i principis del s. II a.C. per presència d'àmfora púnico-ebussitana amb la forma T.5.2.3.1 (Ramon 1997, p.625) amb una cronologia situable entre el 220 a.C. i 190 a.C., juntament amb un altre fragment d'àmfora púnica de la forma T.8.1.3.1 (Ramon 1997), amb una cronologia situada entre els anys 240-190 a.C. També confirma aquesta cronologia diversos fragments de Campaniana A de finals dels. III a.C. i presència d'àmfora greco-itàlica (Cavalier 1985 A, fig 48) (Làm. XVII, 1) (Làm. XVIII, 4), amb cronologies situades entre el 225 aC i 175 aC, dates que ens situa el moment d'obliteració de la sitja a finals del s. III principis del s.II aC.

La sitja 6 presentava un únic estrat de farciment (U.E.1118), amb àmfora ibèrica com a material ceràmic més representat. També són presents la ceràmica comuna ibèrica (Làm. XVI, 2) i la ceràmica de cuina a mà (Làm. XVI, 3). En menor quantitat, es va documentar alguns fragments de ceràmica àtica de figures roges que arriben al poblat a finals del segle IV a.C. Es va documentar una vora d'àmfora cartaginesa central de la forma T.4215 (Ramon 1997, p.189) (Làm. XVI, 4) datable a finals del segle IV i principis del s.III a.C. i que juntament amb les àtiques de figures roges ens acabaria de confirmar la cronologia d'obliteració de la sitja.

La sitja 7 presenta dos estrats d'obliteració (U.E. 1131 i 1135), amb poques diferències entre si i abocats en un mateix moment. El farcit segueix la mateixa línia que les altres sitges amb el protagonisme de l'àmfora ibèrica, la ceràmica comuna ibèrica i els fragments de ceràmica de cuina a mà ceràmica d'importació com àtiques

de vernís negre i àtica decorada de figures roges representat sobretot per escifs que arriben al territori empordanès durant el s. III a.C.

La sitja 8. El seu farcit estava format pels estrats 1124 i 1133 i presentaven un material ceràmic molt semblant al de la sitja 7, amb àmfora ibèrica, alguns escassos fragments de ceràmica de vernís negre i alguns fragments d'àtiques de figures roges amb escifs i pàteres datables a finals del s. IV a.C. i principis del s. III a.C.

La sitja 9 té una datació difícil de precisar per la manca de material ceràmic clarament datable, però, tanmateix, proposem una cronologia de finals de segle III a.C. per la presència de dos fragments de grisa de la costa catalana, amb decoració a base de bandes espatulades. Reafirma aquesta cronologia la presència d'una vora púnico ebussitana PE-16 (Ramon, 1981; Mañá 1951, tipus E).

L'edifici B es construeix durant el segle III. La cronologia dels estrats d'anivellament del terreny (1123, 1114, sobre els quals es construeix l'edifici coincideix amb la dels estrats d'obliteració de les sitges 7 i 8 que hem datat de finals del s. III a.C. Per, tant deduïm que la obliteració de les sitges es produeix en el mateix moment en que s'anivella el terreny amb la intenció de construir l'edifici B, és a dit, tot es realitza en un mateix moment. Els materials dels estrats d'obliteració de les sitges i dels estrats d'anivellament són similars i cronològicament molt homogenis, fet que es indica clarament l'acondicionament del terreny en un mateix moment.

Corresponent a aquest període correspondria també l'edifici C degut a que s'adossa a l'edifici B. Tanmateix, aquesta casa no ha estat objecte d'excavació i per tant caldrà confirmar aquestes dades amb noves excavacions per tal de documentar el seu moment de construcció i abandó a través del material ceràmic.

Segles II-I aC.

La poca extensió excavada fins ara no ens permet donar conclusions contundents sobre els efectes de la romanització en aquest poblat. Ens preguntem si l'indret va continuar actiu amb la presència romana a Llafranc o si només van haver

freqüentacions esporàdiques. A la vil·la romana de Llafranc s'han documentat murs amb influències de la tècnica de construcció que presenten les estructures del poblat de Sant Sebastià. El cim de la muntanya on es va emplaçar el jaciment protohistòric podria haver continuat el seu paper estratègic de guaita, gràcies a les seves excel·lents condicions de visibilitat, tan vers el mar com vers la part continental. Seria molt estrany pensar que els romans no aprofitessin d'alguna manera les bones condicions visuals que tenia la muntanya de Sant Sebastià. Tenim doncs, moltes preguntes: s'abandonà el poblat amb l'arribada dels romans. Continua l'activitat al poblat amb l'arribada romana?, s'abandona abans de l'arribada dels romans i la creació de Llafranc?

Dels moments finals del poblat tenim material ceràmic datada al segle II a.C. amb algunes mostres de vora d'àmfora Dressel 1 provinents tant de les excavacions dels anys 80 com a de les campanyes de 1998-2000. També tenim constatada la presència de ceràmica campaniana B, forma lamb. 5/7 i material de construcció romà: *tegulae*, *imbrices*...

Cal destacar els estrats d'abandó de les habitacions excavades l'any 1993. En el nivell d'enderroc relacionable amb el mur U.E. 2052, de l'habitació 2, va aparèixer un dels materials més tardans: una pàtera de la forma Lamboglia 5 de Campaniana B, datable a partir de mitjan segle II a.C. i que es pot allargar fins ben entrat el segle I aC (Llinàs 1996, 38). L'excavació da documentar d'una manera ben clara que immediatament després de l'abandó d'aquest sector del poblat es detecta un procés d'erosió natural dels estrats antròpics de la part superior de la muntanya, que llisquen pel vessant oest, conformant una clara estratigrafia invertida. Significativament, el sector 4, situat a una cota considerablement més baixa, és el que ha revelat de manera més evident aquest procés, (U.E. 2050 i 2055). Els materials de datació més moderna d'aquests estrats (Campaniana A, grisa emporitana, àmfora itàlica, *tegula*) no semblen anar tampoc més enllà de la segona meitat del segle II a.C.

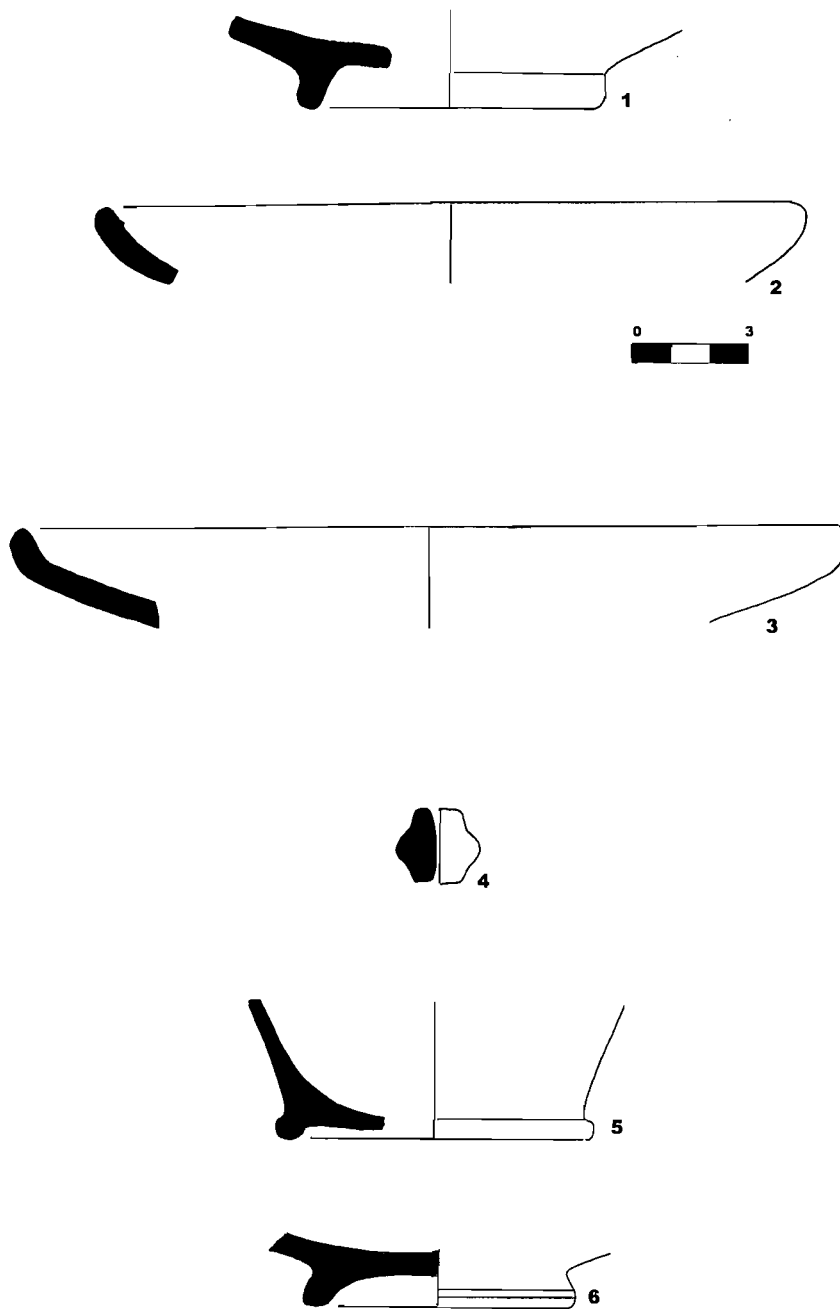
Per aprofundir en els últims moments del poblat hem de tenir en compte, sense dubte, la romanització de la zona, concretament de l'arribada dels romans a Llafranc. Tenim poques dades que ens condueixin a entendre com evoluciona l'activitat del poblat de Sant Sebastià amb l'arribada dels romans. A Llafranc s'ha documentat una

fase anterior a l'hàbitat romà, amb la presència del farcit d'un retall excavat a la roca natural que es pogué datar vers el segle II aC (Llinàs 1998, p.209.). No es relacionava amb cap estructura coneguda ni cap altre tipus d'activitat humana, però indicava una freqüentació de l'indret, amb notables condicions com a port natural.

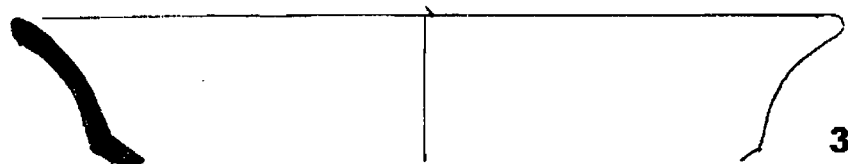
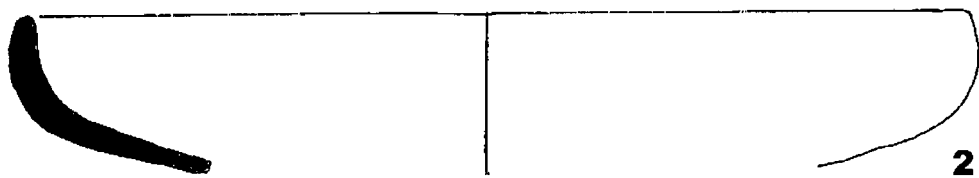
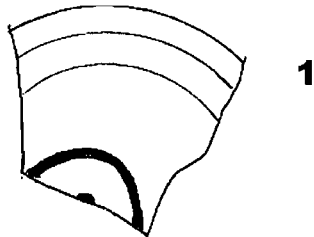
Els estrats més superficials de l'estança A1 (U.E. 1086) presenten mostres de Campaniana B, àmfora grecoitàlica i àmfora itàlica. Aquests materials s'alternen amb la presència d'àmfora ibèrica (75), comuna ibèrica (86) i àtica de vernís negre (14). També destaca la presència de sis fragments informes de *dolium*, amb un fragment de *tegulae* i un altre fragment d'*imbrex*. Per tant tenim un estrat, el més superficial de l'estança, amb presència de materials itàlics. És a dir, tenim uns estrats superficials amb estil de ceràmica molt barrejats. No podem considerar aquests estrats com nivells d'abandó clar. Entre les U.E. 1086 i 1094 quedava un nivell de terra molt premsada. d'uns 10 cms. de potència amb nula presència de material ceràmic i que hem interpretat com a nivell de circulació.

Disposem un altre element molt important que ens pot aportar informació sobre els moments finals del poblat. Es tracta d'un conjunt de sitges el farciment de les quals data de la primera meitat del segle II aC. Pel que fa a les sitges corresponents a aquest període, tenim 5 sitges del sector de l'ermita corresponents al primer quart d'aquest segle.

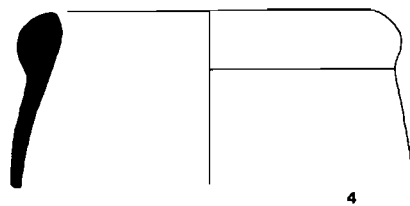
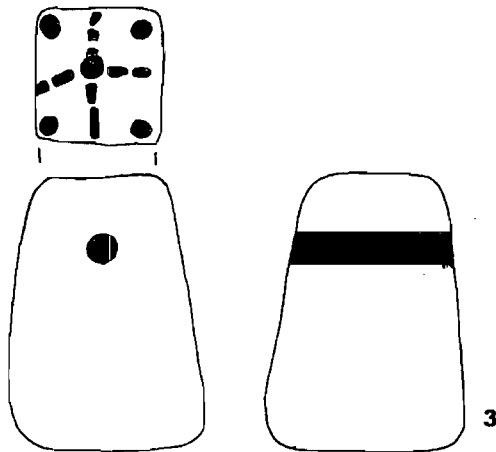
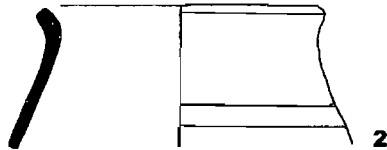
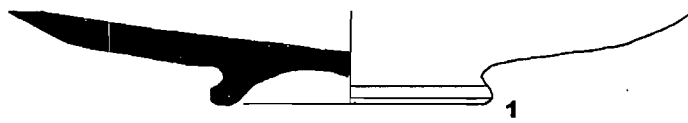
Cal esmentar que la zona del sector de Sant Baldiri va restar com a zona de cultiu durant gran part del segle XX. Aquest fet podria haver afectat als estrats més moderns tal i com semblen indicar la excavació dels estrats més superficials que apareixen amb materials poc homogenis des del punt de vista cronològic.

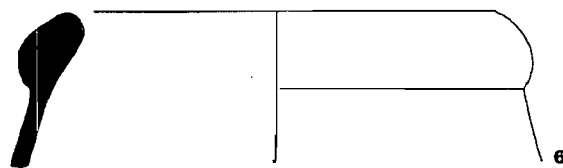
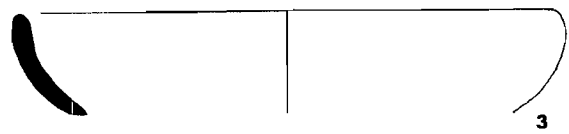
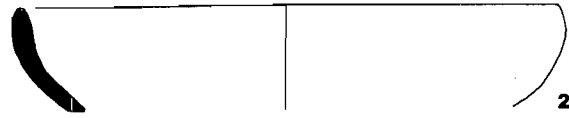
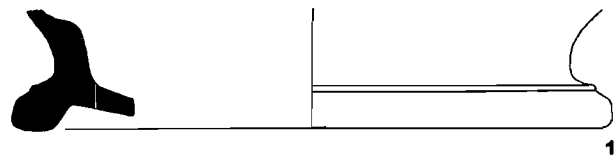
Làm. I: U.E. 1080: 1:base de vernís negre; 2: pàtera d'ítica de vernís negre; 3: pàtera de vernís negre 4: fusaiola. U.E. 1082:,5: base d'escif àtic; 6: base de ceràmica grisa de la costa catalana.

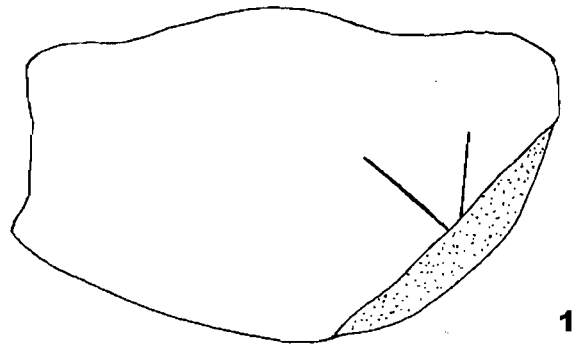
Làm. II.: U.E. 1085: 1. escif àtic de vernís negre 2. pàtera àtica de vernís negre. U.E. 1086:: Copa àtica de vernís negre,.

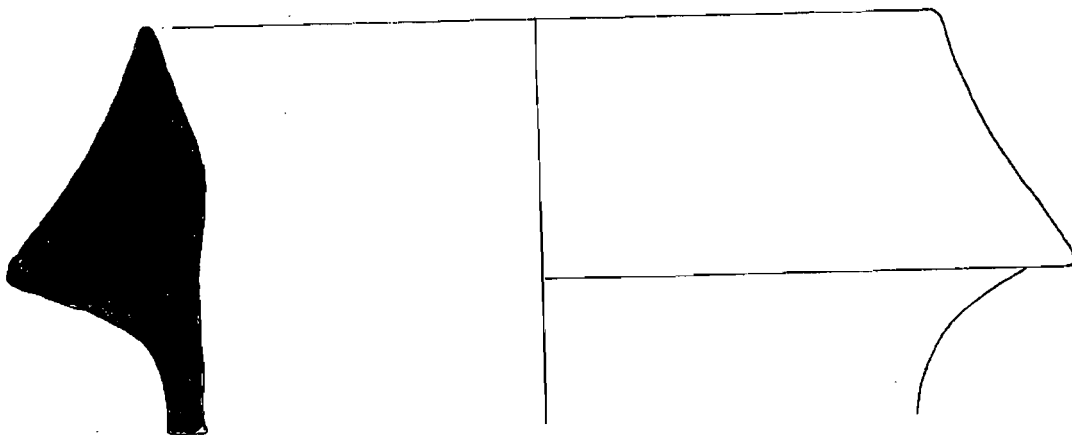
Làm. III. U.E. 1086: 1. base de ceràmica grisa de la costa catalana. 2. c. Comuna ibèrica. 3. pondus; 4. àmfora púnico-ebussitana; 5. àtica de vernís negre indeterminat.

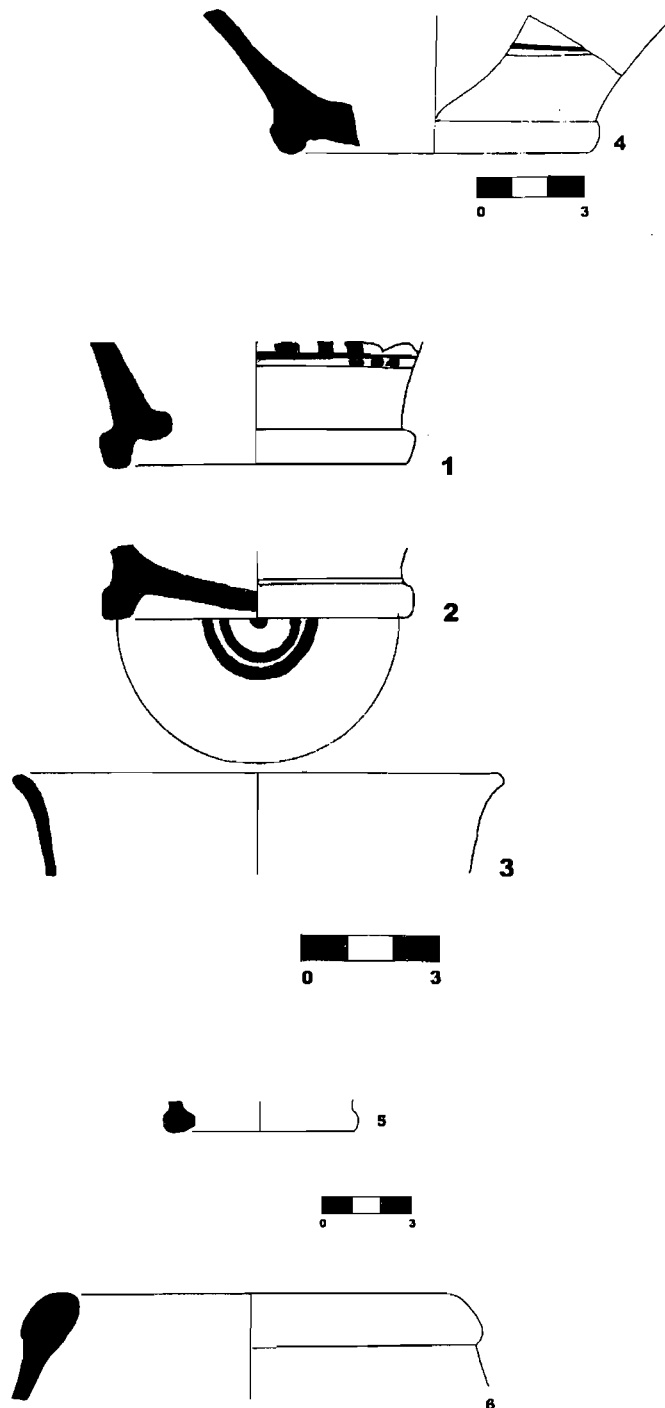
Làm IV. U.E. 1087: 1-3. àtica de vernís; 4-5. ceràmica de la costa catalana; 6-7. Àmfora púnico ebussitana.

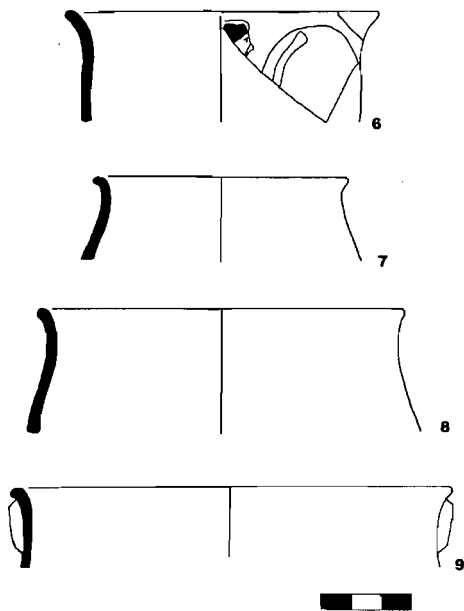
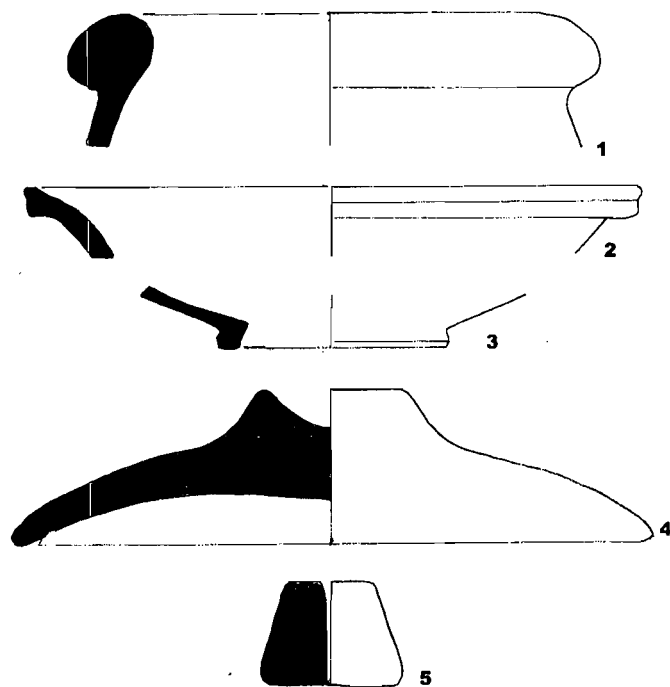
1

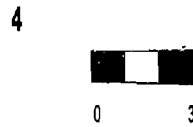
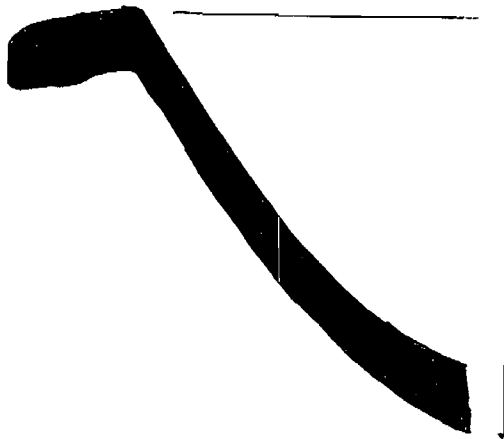
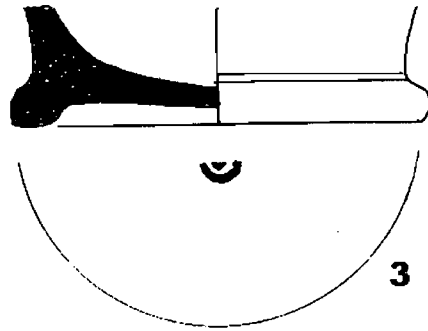
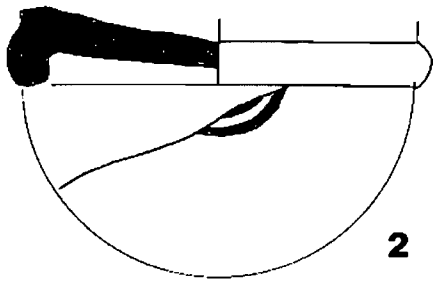
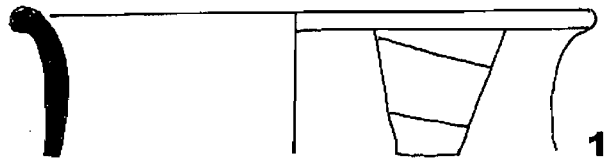
Làm V. UE 1087: 1. Fragment de paret de ceràmica a mà amb incisió. 2. Àmfora greco-itàlica..

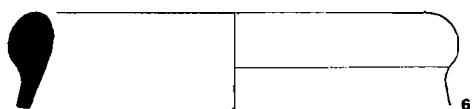
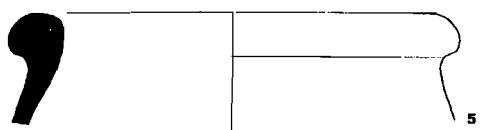
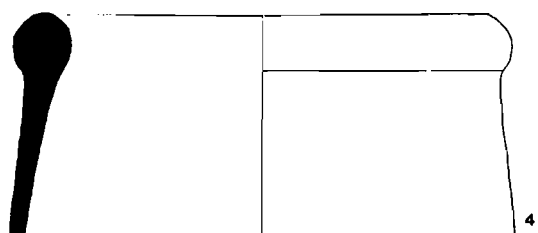
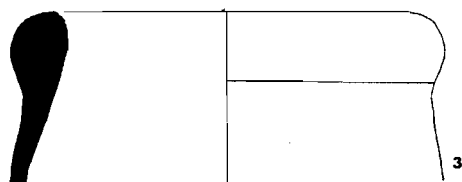
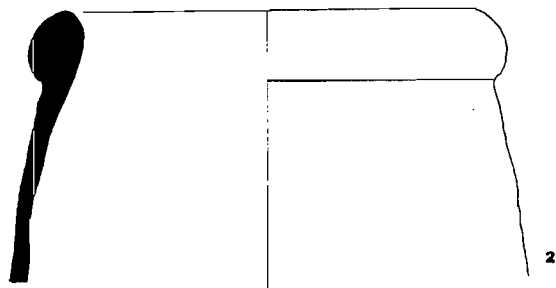
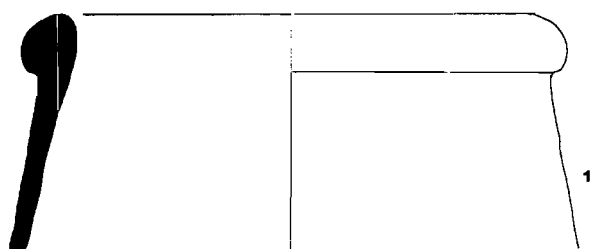
Làm. VI. U.E. 1096: 1-5 escif àtic de figures roges; 6. Àmfora púnico-ebussitana.

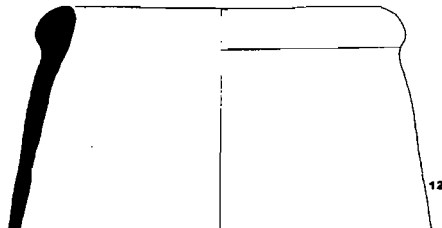
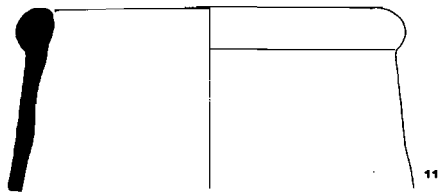
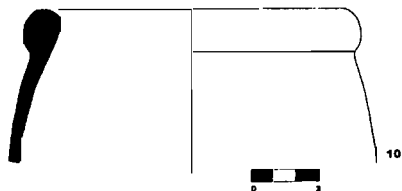
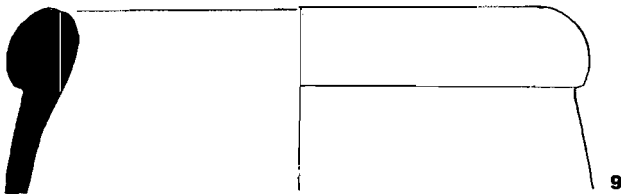
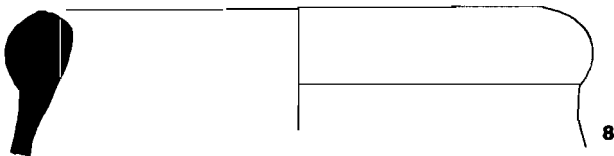
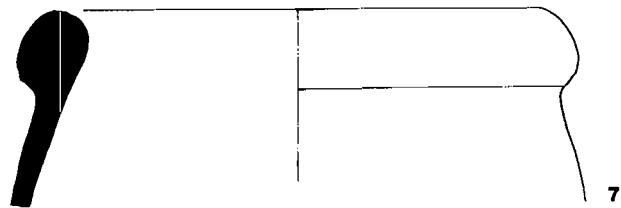
Làm. VII. UE 1096: 1. Àmfora púnico-ebussitana; 2-3. Ceràmica de la costa catalana. 4; tapadora ceràmica a mà; 5. fusaiola; 6. escif àtic de figures roges; 7-9. escif àtic de vernís negre.

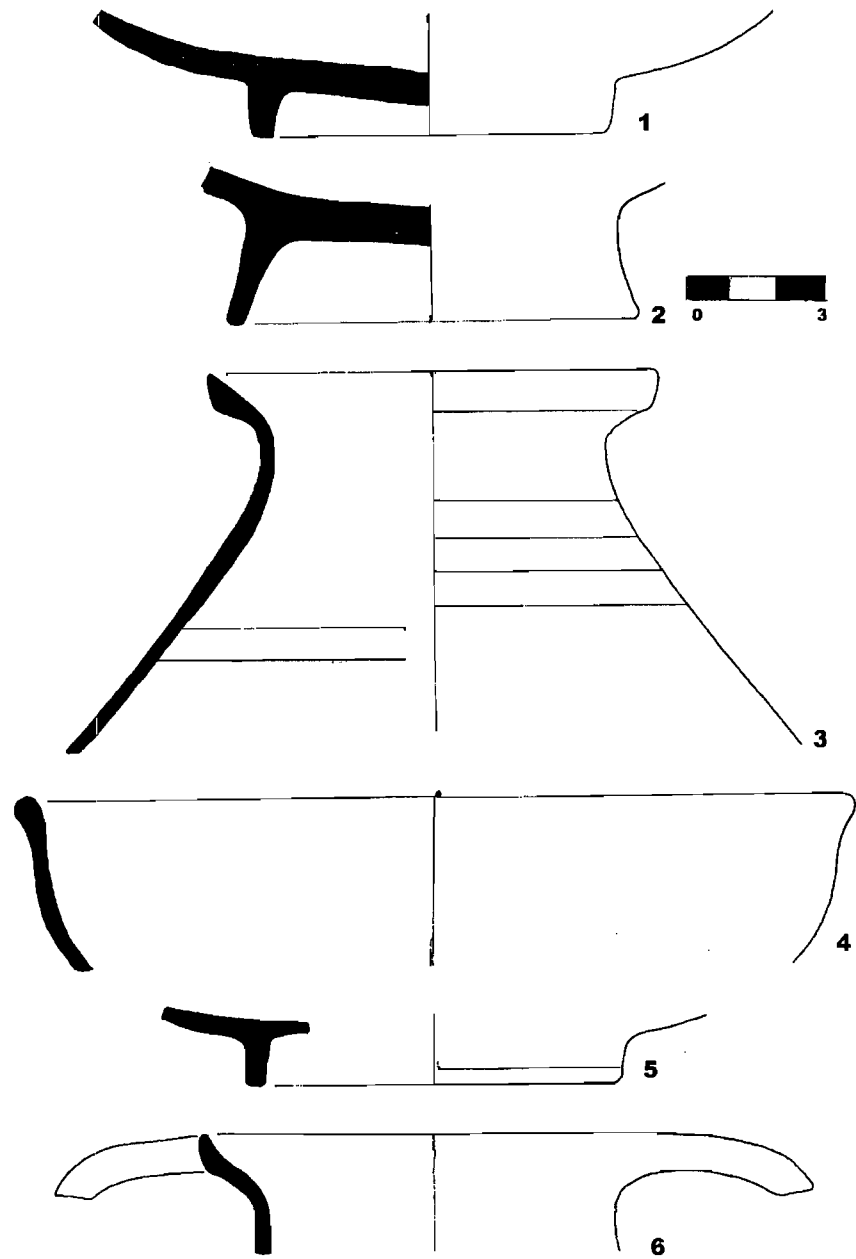
Lam. VIII. 1-3: Escifs àtics, 4: morter púnic

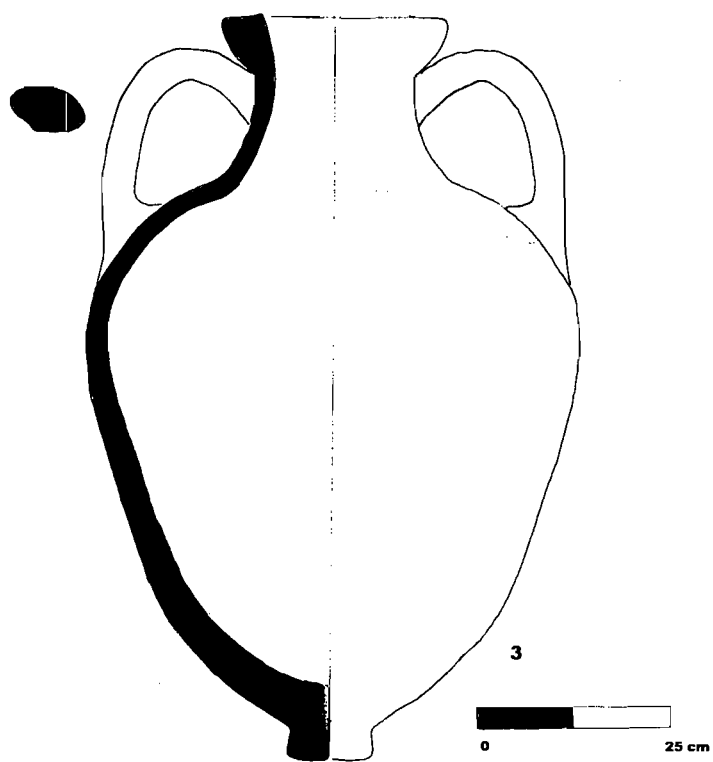
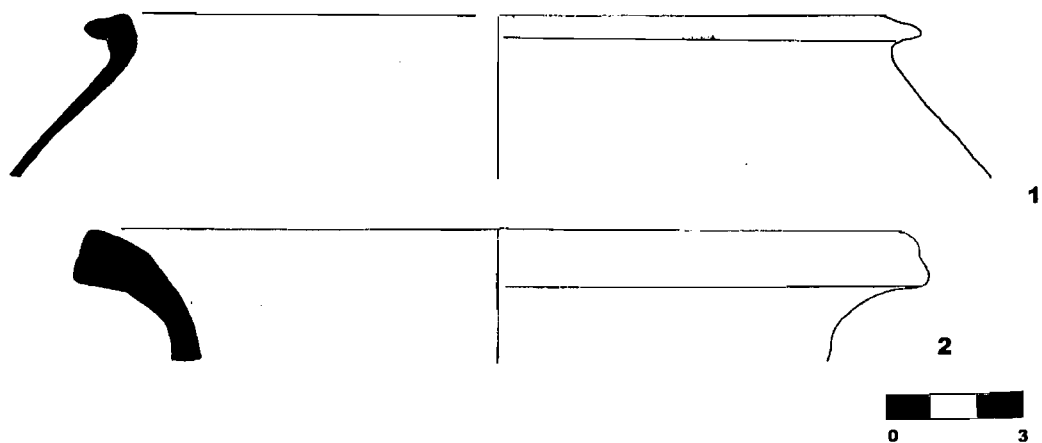
Làm IX: UE. 1105: 1-6 àmfora púnico-ebussitana.

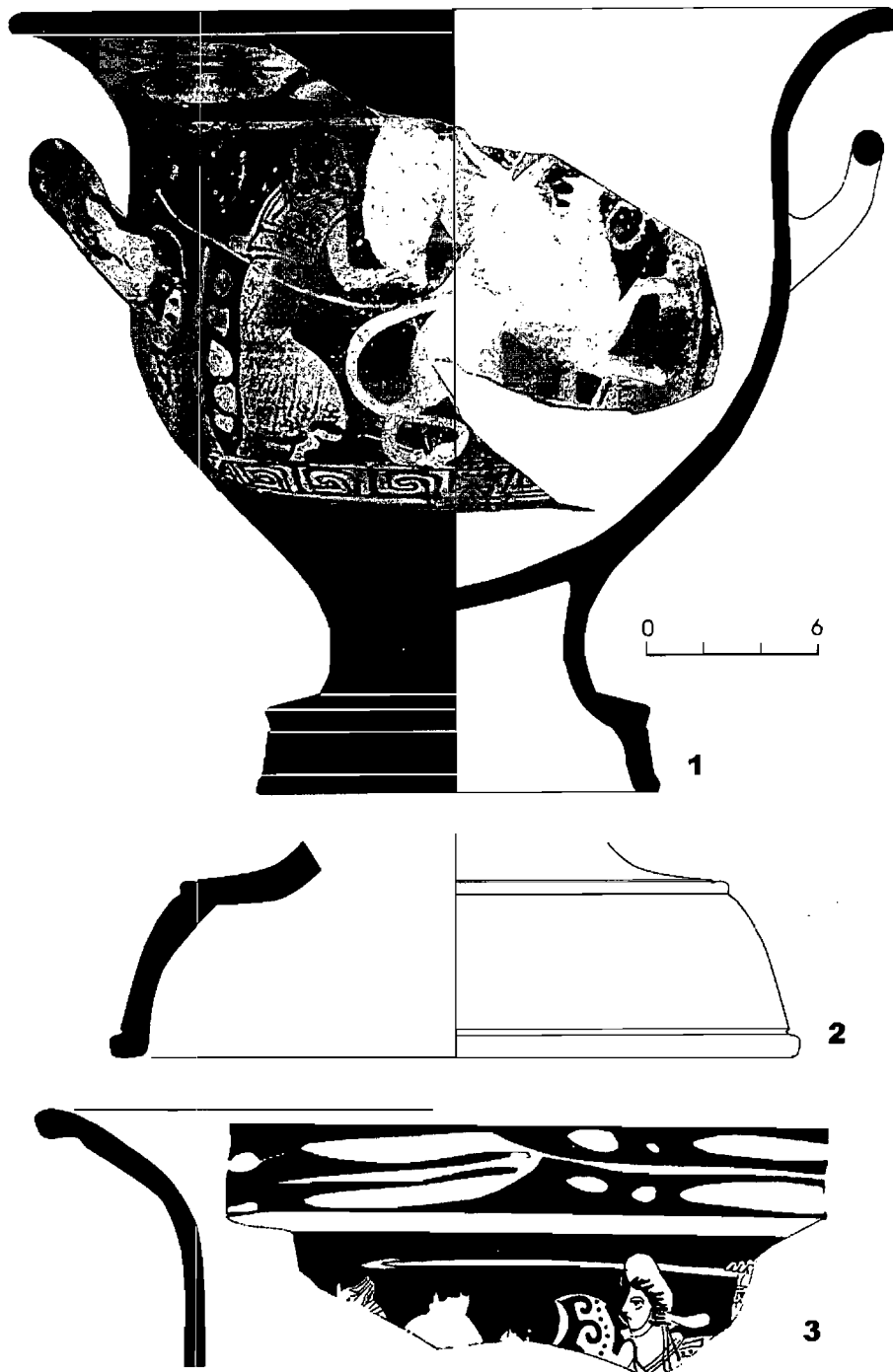
Làm. X. U.E. 1105: 7-12.. Àmfora púnico ebussitana.

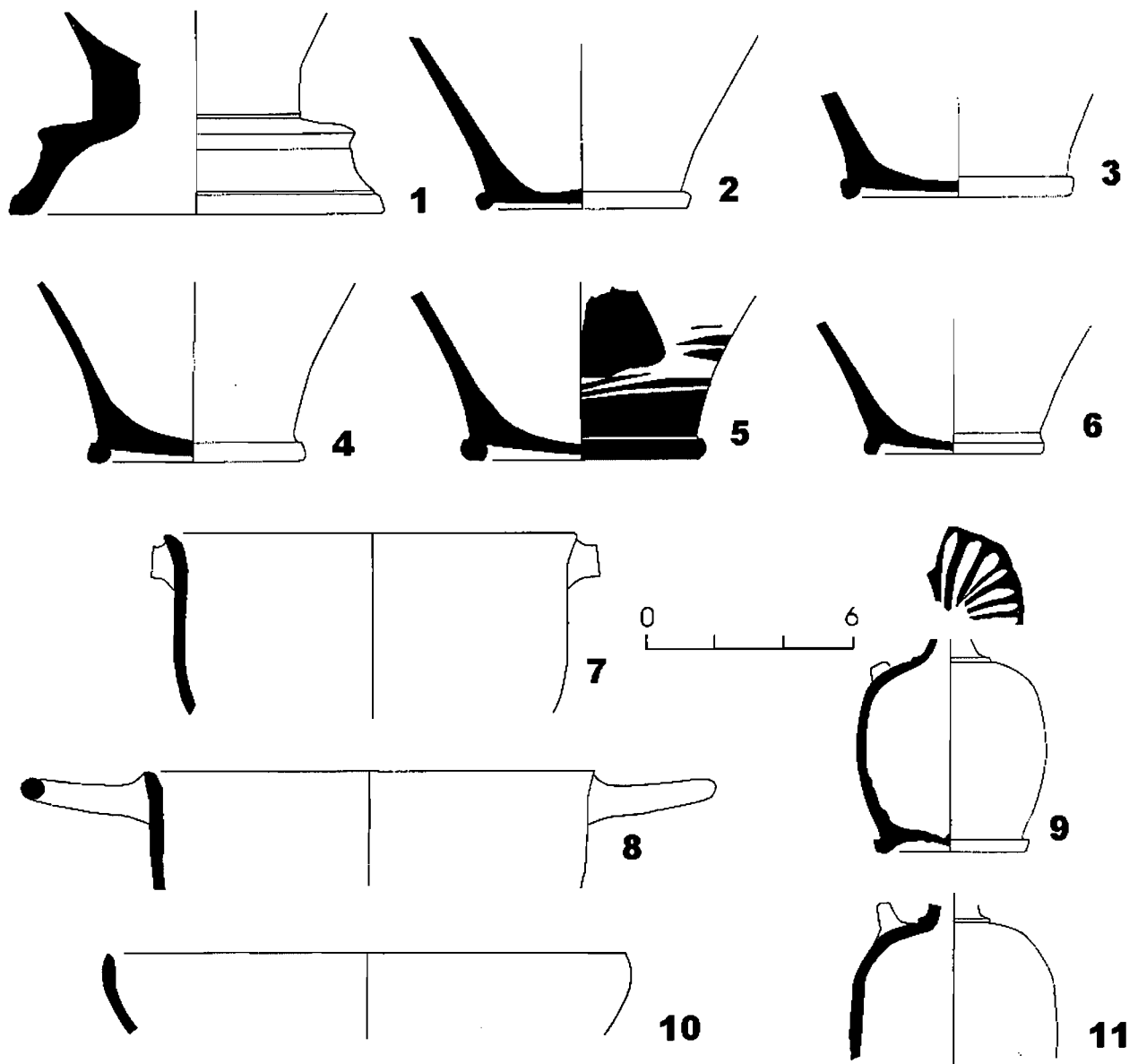
Làm. XI. UE 1105: 1-6. Ceràmica de la costa catalana.

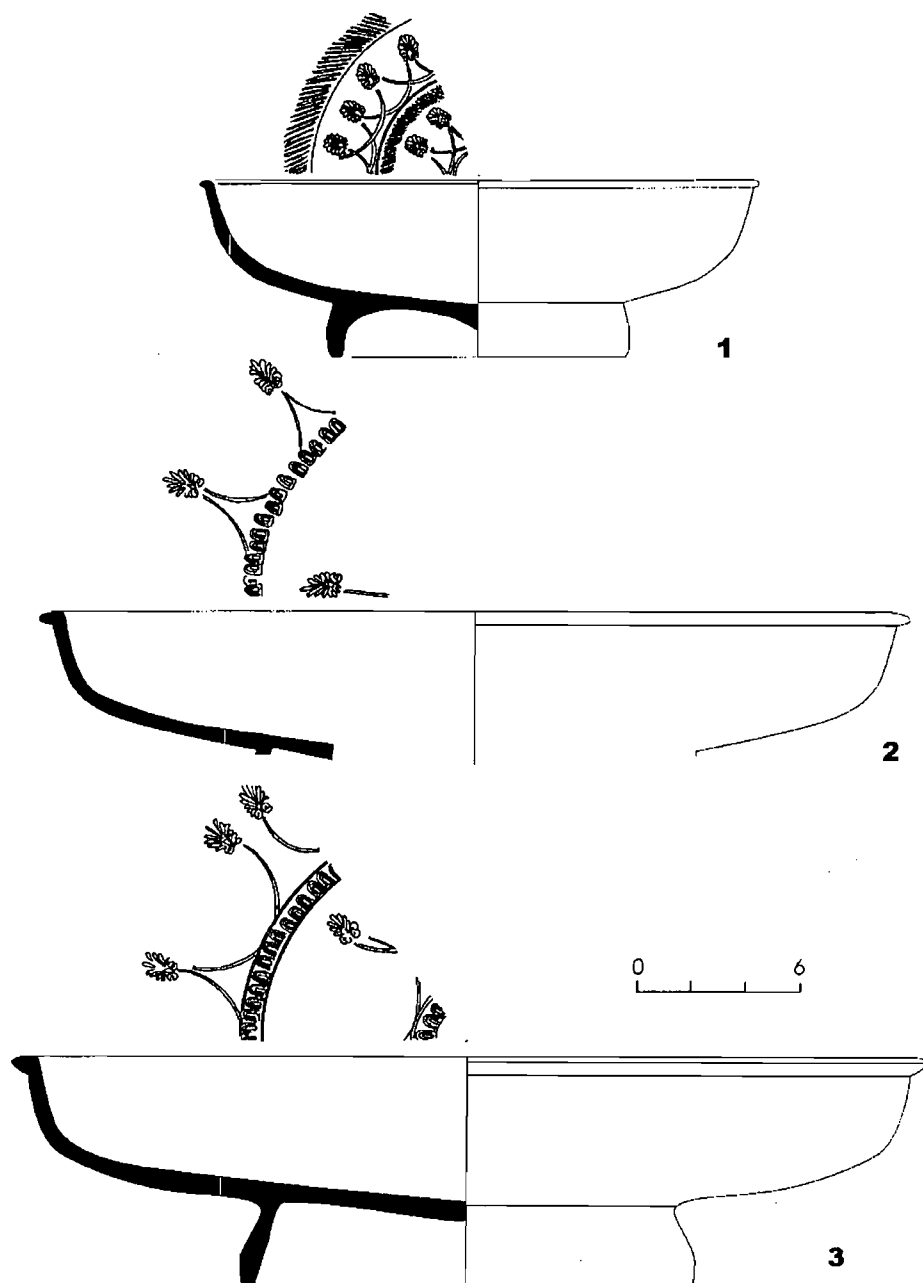
Làm XII: 1-2. Comuna ibèrica; 3: àmfora massaliota.

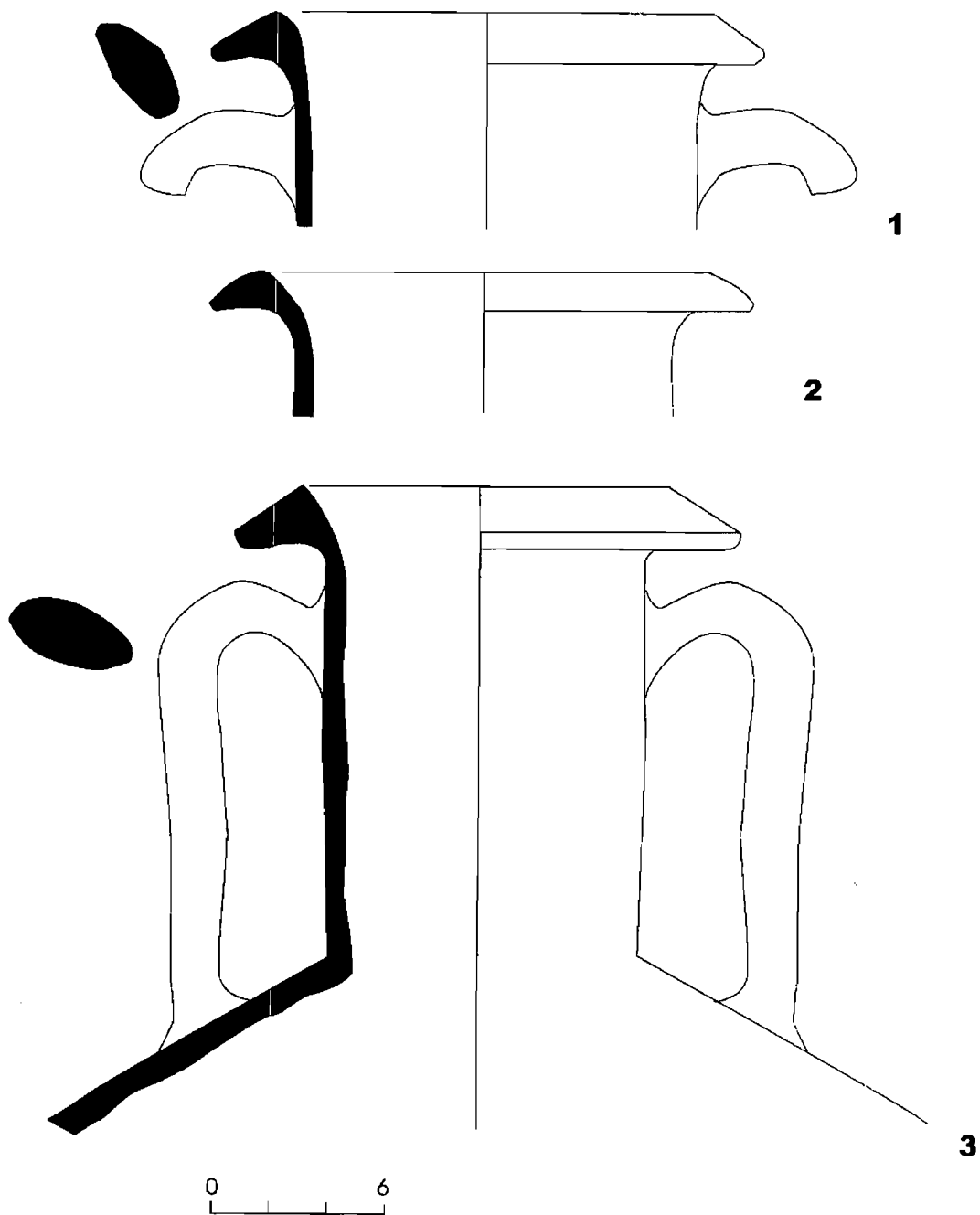
Làm. XIII. UE 1105: 1.Cràtera àtica de campana de figures roges; 2. Base copa àtica de vernís negre.; 3. Vora de cràtera de campana de figures roges.

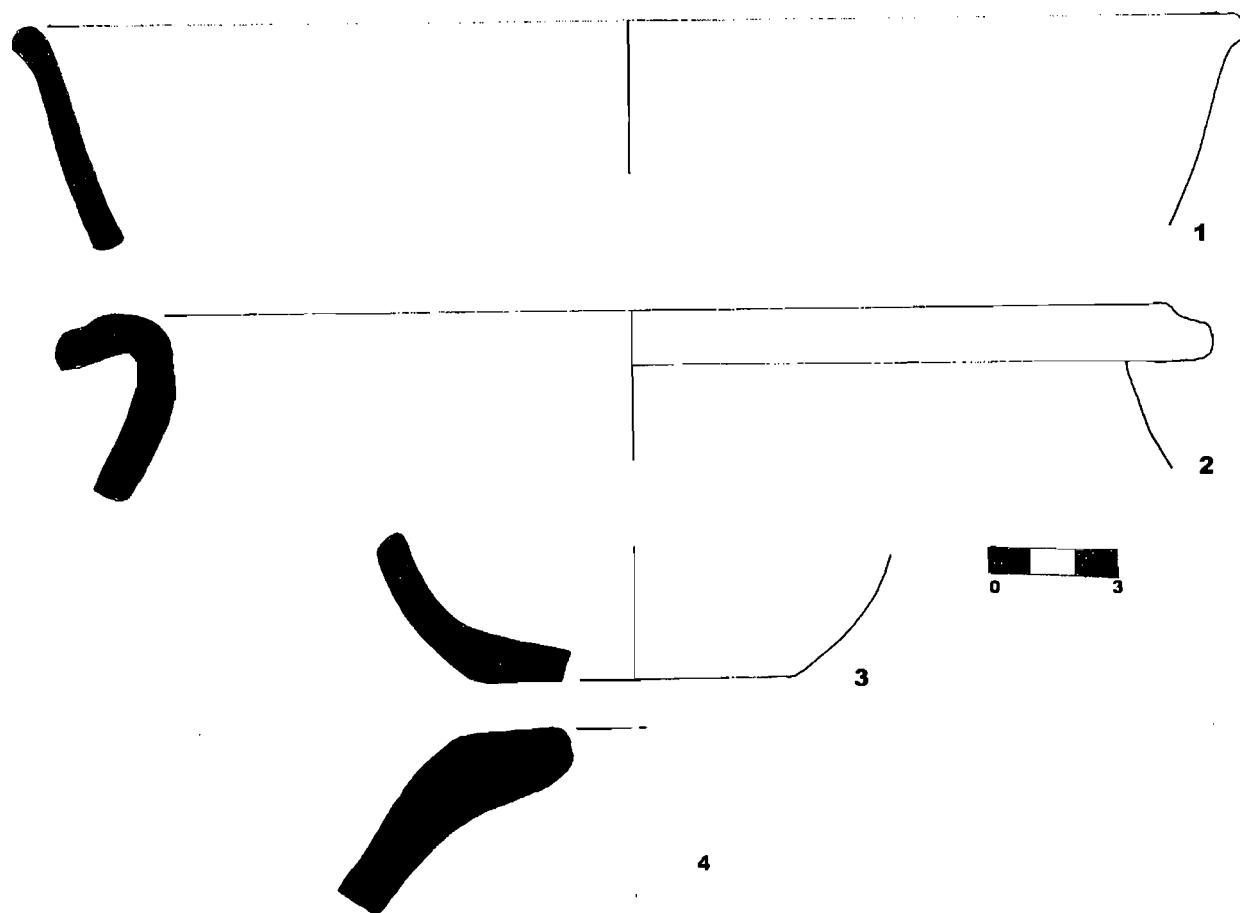
Làm. XIV. UE 1105: 1. Base de cràtera àtica. 2-8 escif atic. 9.lekitos aribalístic. 10. àtica de vernís negra. 11. lekitos arbalístic.

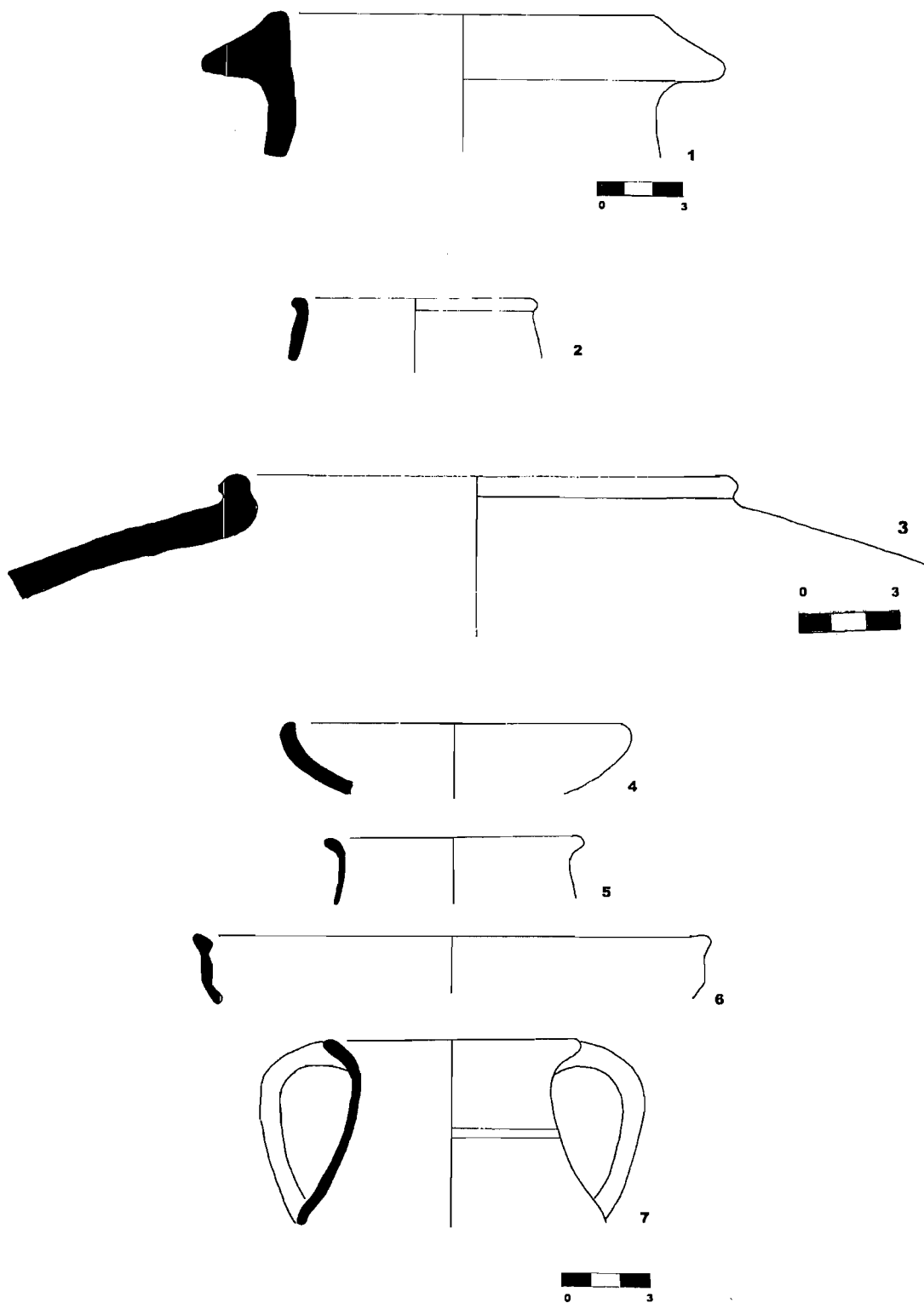
Làm. XV. UE 1105: 1-3 Copa àtica de vernís negre.

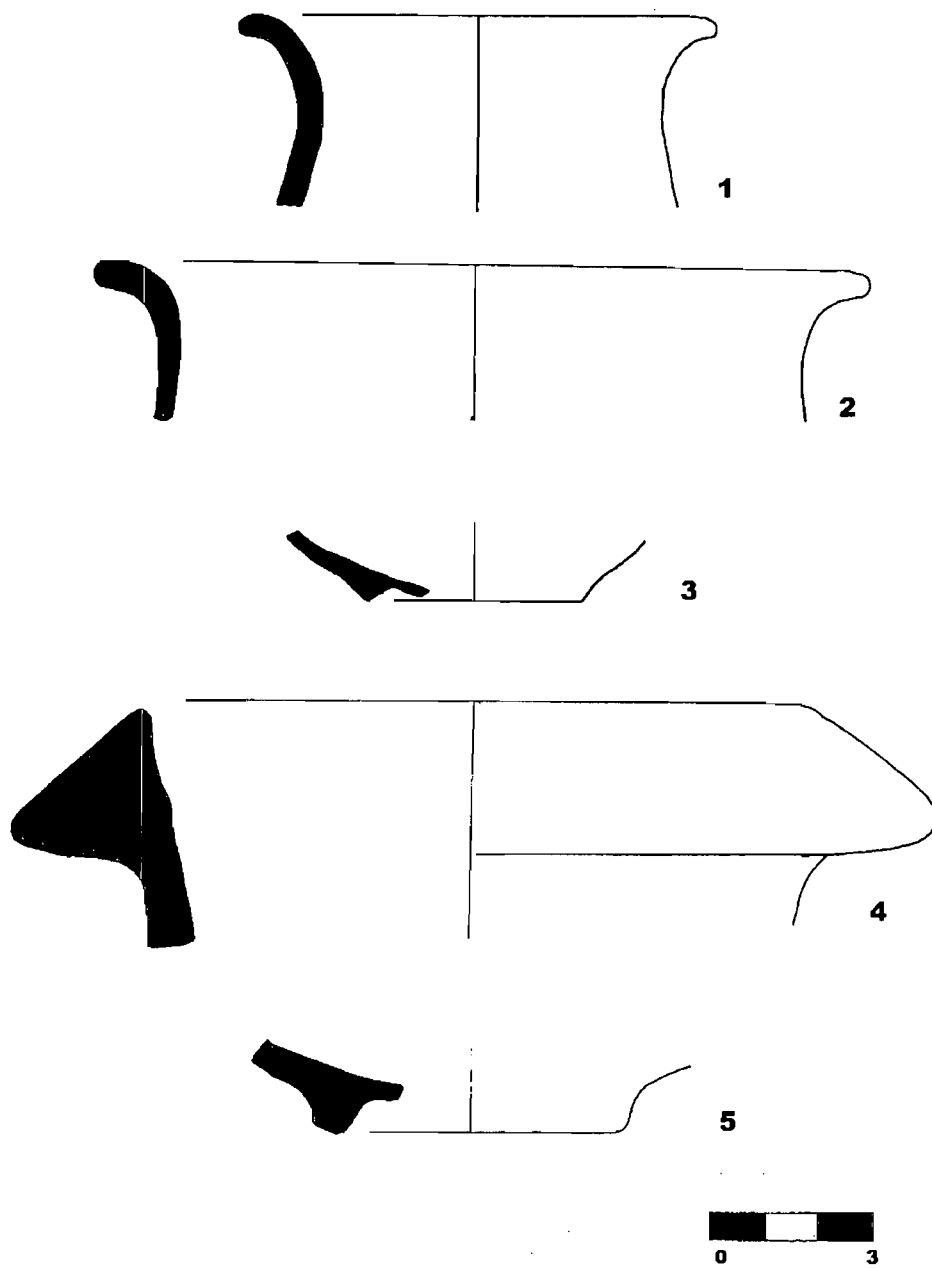
Làm. XVI. UE 1105: 1-3. Àmfora magno grega.

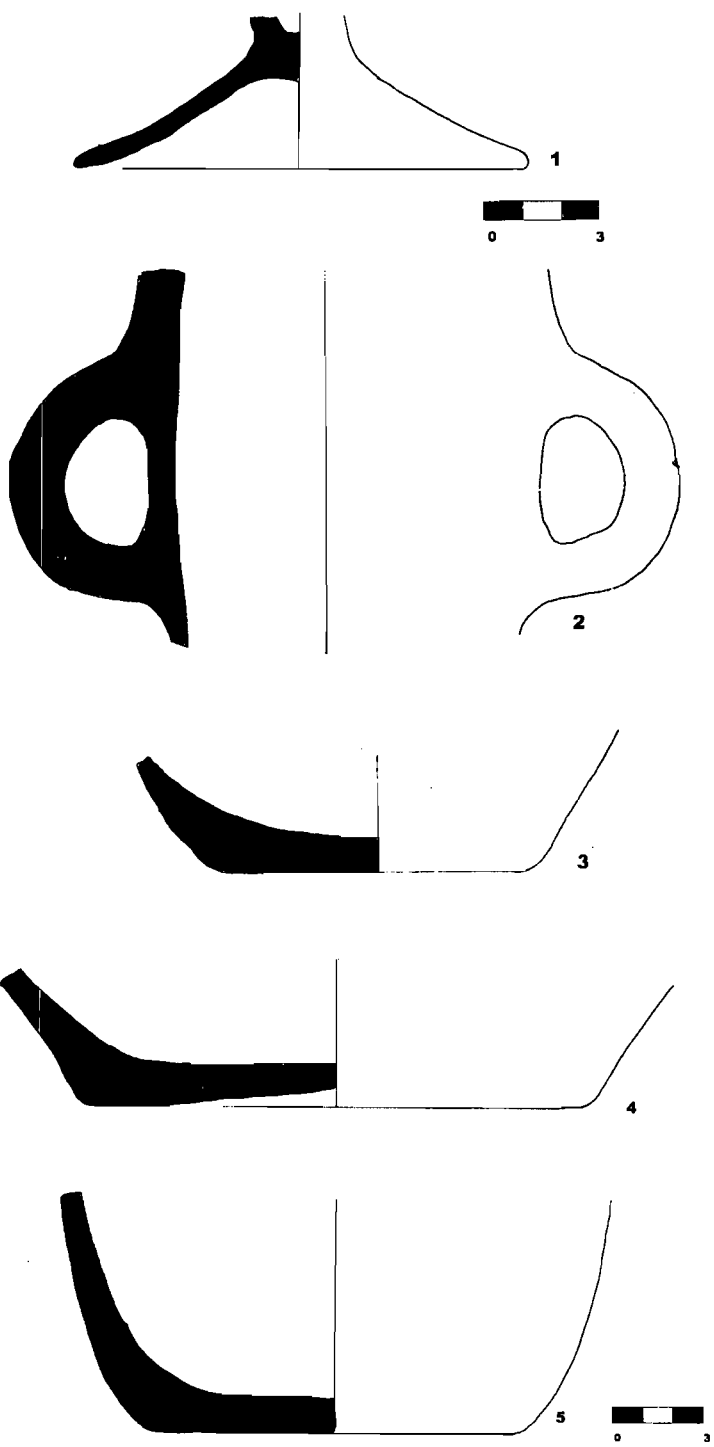
Làm.XVI. U.E. 1118: 1. àtica de vernís negre. 2. Comuna ibèrica oxidada. 3. Base ceràmica a mà. 4. Àmfora cartginesa de la mediterrània central.

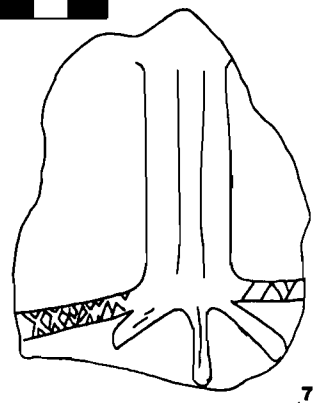
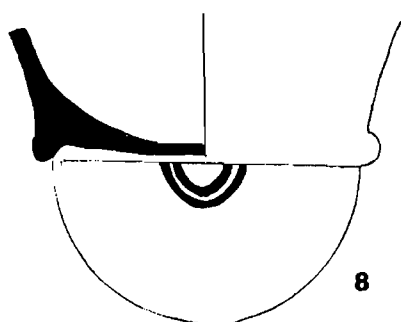
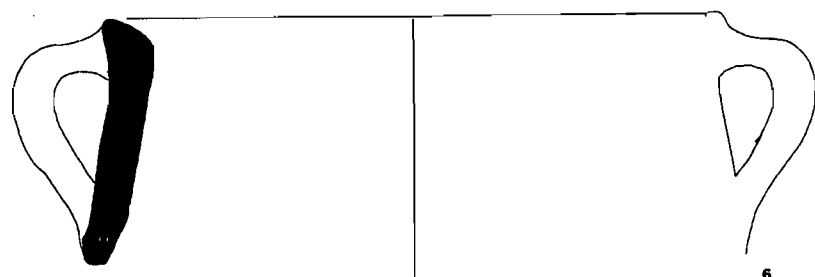
Làm. XVII. U.E. 1120: 1.àmfora greco-itàlica. 2. àtica de vernís negre. 3. àmfora ibèrica. 4-7 ceràmica de la costa catalana.

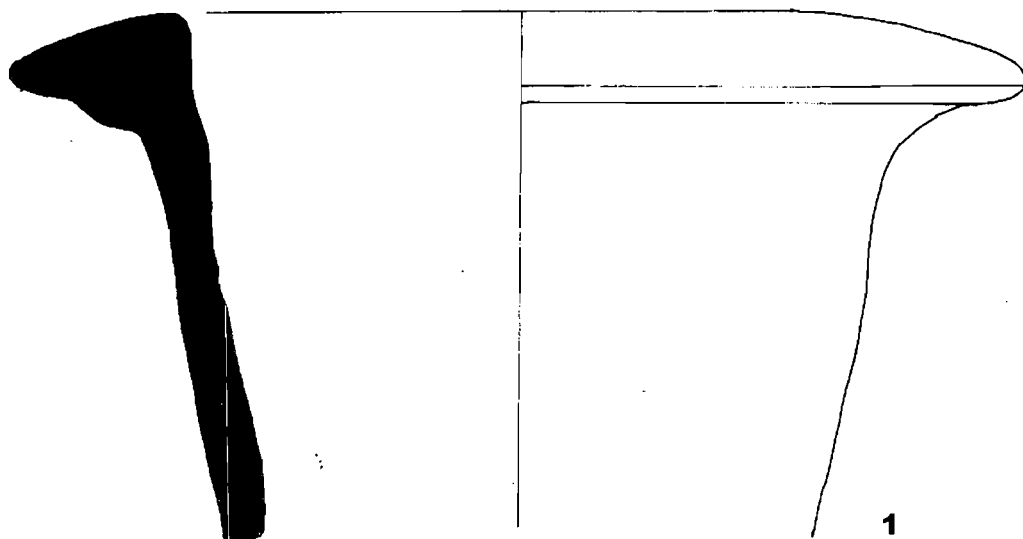
Làm. XVIII. U.E. 1120: 1-3. Grisa de la costa catalana. 4. Àmfora greco itàlica. 5. Comuna ibèrica reduïda.

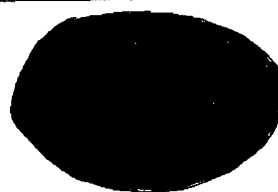
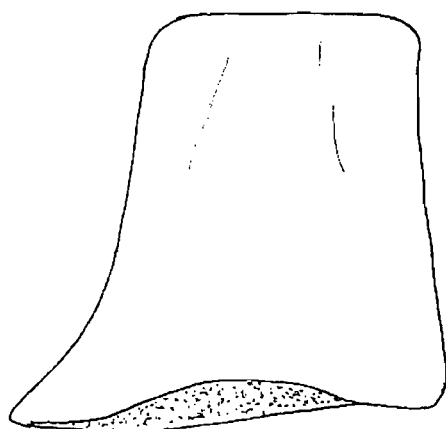
Làm. XIX. U.E. 1120: 1-5. Recipients de diversa tipologia de ceràmica a mà.

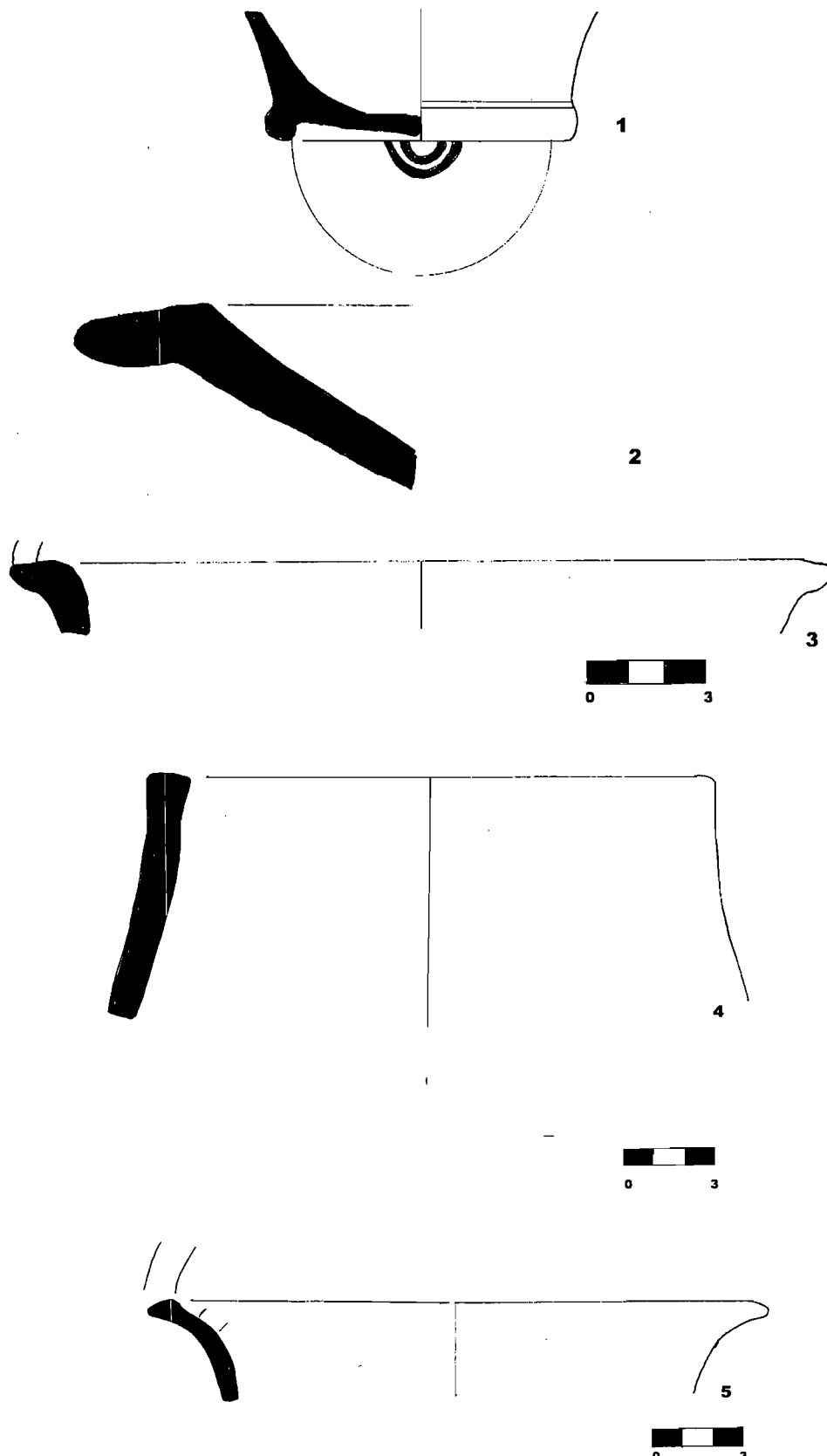
Làm. XX. U.E. 1124: 1. Recipient de ceràmica a mà. 2. Nansa de ceràmica a mà amb deocració incisa.

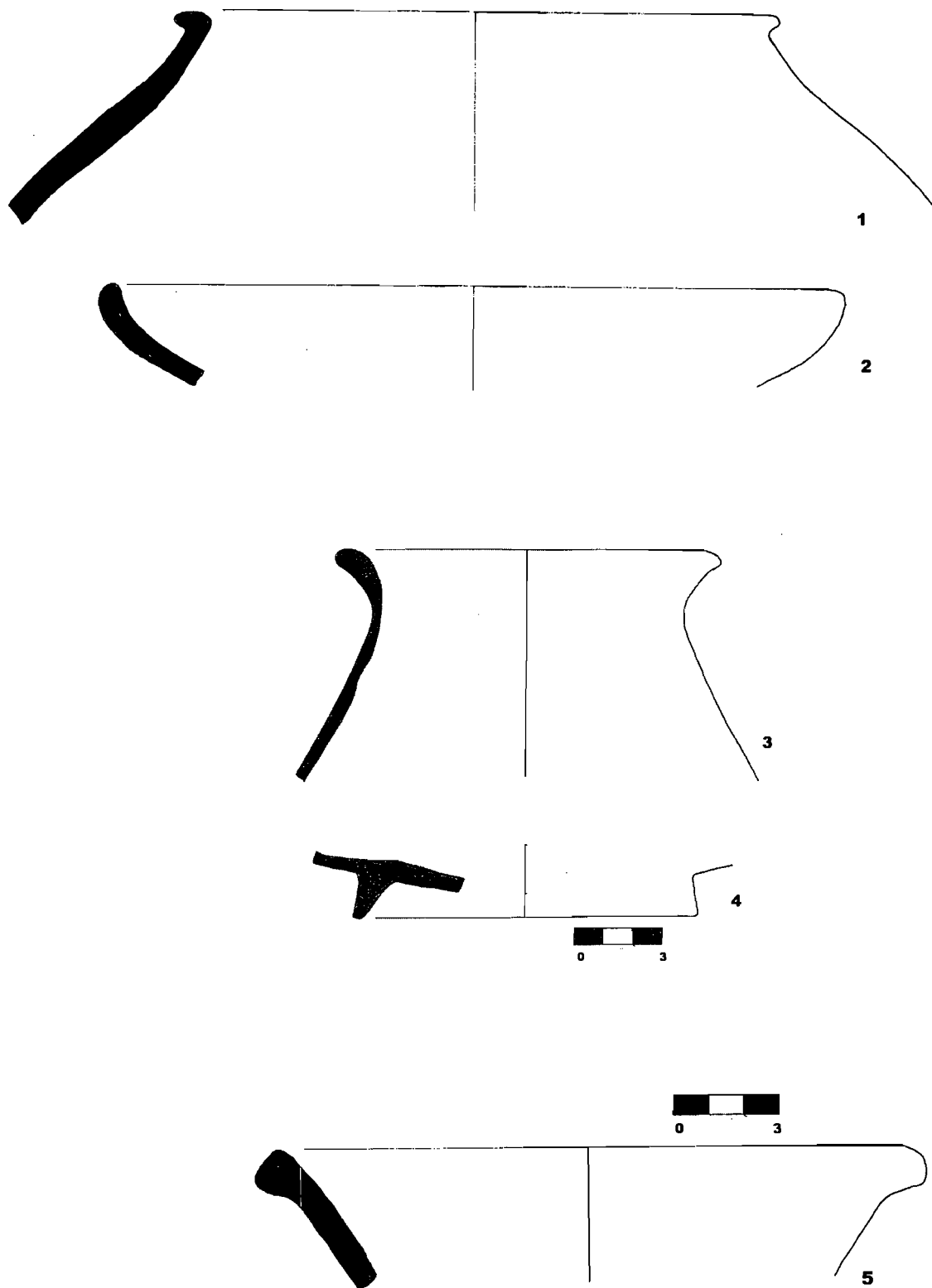
0 3 cm

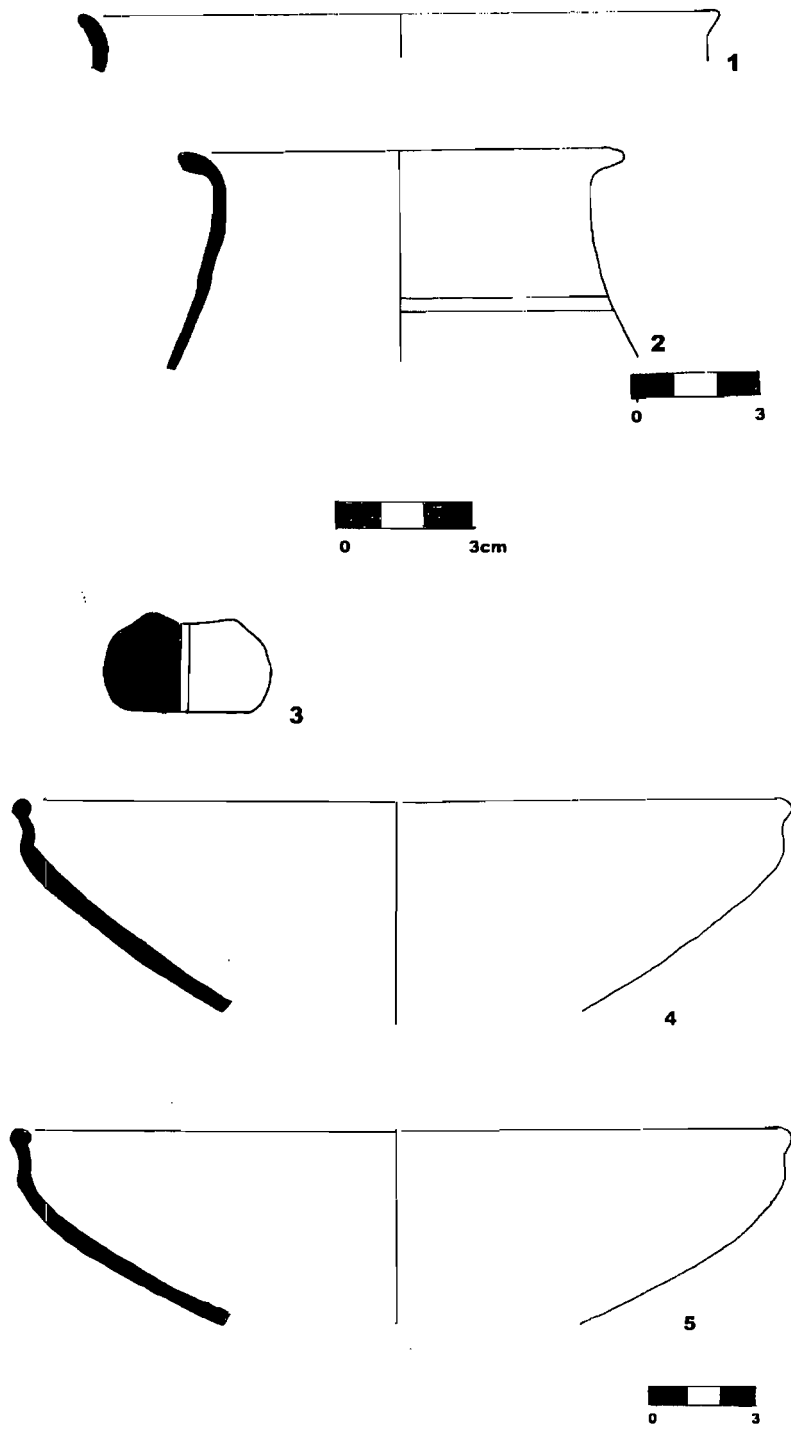
Làm.XXI. 1120: 1. Àmfora greco-itàlica. 2. Nansa greco-itàlica. 3. Base de ceràmica a mà.

Làm. XXII. U.E. 1133: 1. Escif àtic; 2. Morter púnic; 3. Ceràmica de pintura blanca. 4. Ceràmica a mà. 5. Ceràmica ibèrica

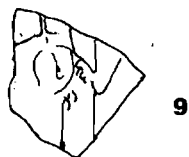
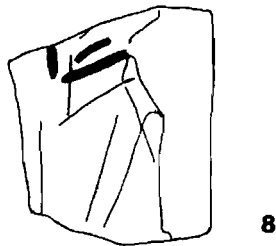
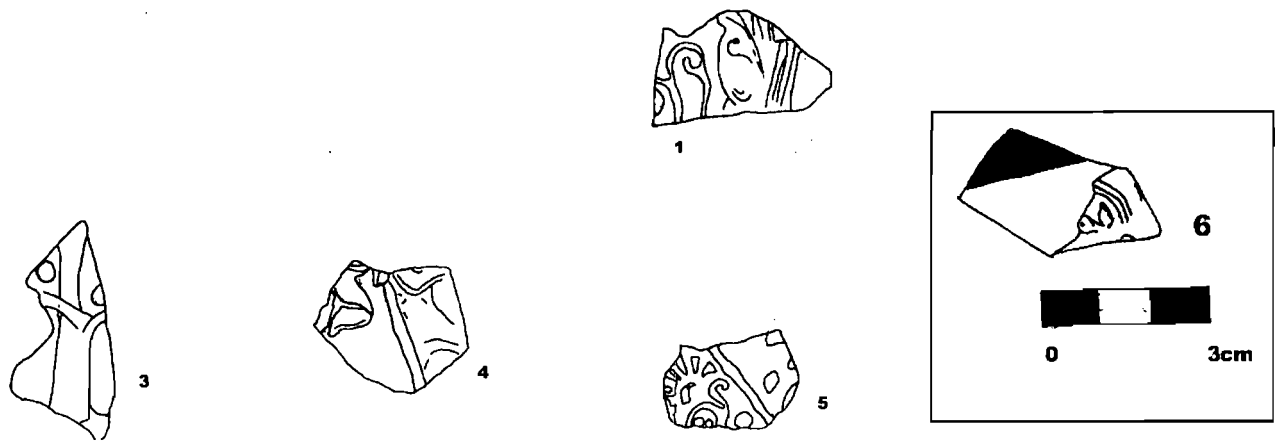
Làm. XXIII.U.E. 1135: 1. Recipient de ceràmica a mà. 2. Vora d'àtica de vernís negre. 3. Gerra de ceràmica comuna. 4. Base de comuna ibèrica. U.E. 1137: 5.Comuna ibèrica.

Làm.XXIV: U.E 1131:1-2. Grisa de la costa catalana; 3. fusaiola ; U.E. 1141:4-5. Ceràmica grisa de la costa catalana amb toc espatulats.

Làm. XXVI. Cràtera de figures roges (U.E. 1105)

Làm. XXVII: Petits fragments de ceràmica àtica de figures roges de procedència diversa: 1.U.E. 1096; 3. U.E. 1096.; 4. U.E. 1089; 5. U.E. 1096; 6. àtica de figures negres (U.E. 1083); 7. U.E. 1118; 8. U.E. 1124; 9. superficial.

1

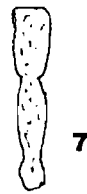
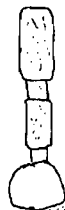
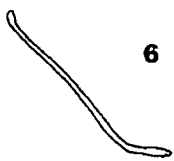
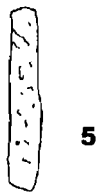
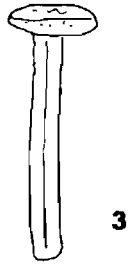

2

3

Làm. XXVIII. 1. Punta de fletxa (U.E. 1180); 2. Hams de bronze (U.E. 1063); 3. Fíbula de bronze (U.E.. 1105)

Làm. XXIX. 1-7. Diferents peces de bronze.

1

2

3

Làm. XXX. 1. Revestiment sobre tova (U.E. 1105); 2. Fíbula de bronze (U.E. 1105); 3. Fusaioles (U.E. 1105)

1

2

Làm. XXXI. 1-2: Llàntia (U.E. 1105)

ESBÒS HISTÒRIC

Urbanisme i arquitectura.

Les dades que tenim actualment l'urbanisme del poblat de Sant Sebastià és limiten a un espai reduït. Tanmateix la zona excavada ens deixa entreveure diversos aspectes de l'organització urbanística i característiques arquitectòniques de l'hàbitat preromà.

Per una banda, tenim documentada part d'una filera de cases a la banda nord-oest del poblat. Les cases presenten planta rectangular i es divideixen en dues estances. Una de les habitacions sol ser més gran que la segona. Les habitacions més grans presenten una superfície entre els 15 i 20 metres quadrats. Aquesta distribució ens indica una organització molt concreta amb una habitació central on es realitzarien les funcions principals de les activitats quotidianes i, per altra banda, una estança secundària que tindria una funció diferent a l'estança principal. Entre casa i casa es sol deixar un petit espai de separació, com podem comprovar entre els edificis A i B. En alguns casos veiem com algunes cases queden adossades tal i com ens mostra l'edifici B al qual se li adossa la casa C. Tanmateix interpretem aquesta casa C com una ampliació de l'edifici B i no com una casa independent.

Les característiques topogràfiques del terreny ens indica la possibilitat de que a la banda est de poblat hi hagués una altra filera de cases que quedaria separada de la filera de cases de la banda oest per un carrer central. Aquesta possibilitat quedaria reafirmada per la presència d'un angle de casa, situada al perfil sud-est de la zona excavada (estructura 1119). La informació sobre aquesta zona ens les haurà d'aportar noves excavacions en extensió. Per tant, l'urbanisme del poblat podia seguir la línia d'altres poblats amb característiques semblants al de Sant Sebastià, amb dues fileres de cases separades per un carrer central i sobretot adaptant-se a la topografia del terreny.

Pel que fa a les característiques constructives del poblat de Sant Sebastià, el material constructiu emprat és la pedra. És un tipus de pedra anomenat pòfir granític. Com passa a la majoria de poblats la pedra prové de llocs propers. Aquest fet facilitava

el transport i la possibilitat de tenir sempre blocs de pedra a l'abast. A la muntanya de Sant Sebastià hi ha roca de la que es va extreure blocs per construir les estructures que trobem al poblat. L'extracció de pedra de punts propers als assentaments els localitzem també a poblats com Ullastret o Puig Castellet de Lloret de Mar. Els blocs de pedra no estan treballats i les mides varien enormement. Les estructures conservades al poblat de Sant Sebastià mostren com els blocs de pedra eren col·locats adaptant-se a les diverses formes dels altres blocs. Alguns blocs devien ser retocats amb la intenció d'anar encaixant tots els blocs i anar aixecant paret. Només alguns elements de construcció eren ben treballats i retocats. És el cas de la llinda que presenta l'habitació A1. Està formada per dos blocs de pedra sorrenca ben treballats i de forma quadrada.

Els murs que trobem a Sant Sebastià de la Guarda solen presentar a la base blocs grans amb la intenció de crear un bon punt de recolzament que aguanti molt de pes. A mida que el mur s'aixeca els blocs de pedra van disminuint el seu tamany. Els blocs són col·locats sense tenir en compte la seva regularitat. Aquests murs solen presentar dues fileres de pedres, tècnica que es fa servir a la majoria de poblats de l'àrea catalana durant l'ibèric ple.

El material fet servir per lligar les pedres seria el fang. Aquest material és emprat a la construcció durant la protohistòria catalana. També es farien servir petites pedres i fragments ceràmics per tal de acabar d'encaixar els blocs. Per la construcció dels murs es van fer servir també petits fragments de ceràmica o utensilis que ja no tenen utilitat, com és el cas d'un pondus reutilitzat per a la construcció del mur 1028 corresponent.

Les habitacions de les cases presenten paviments de terra trepitjades documentades als edificis excavats al poblat de Sant Sebastià. Són detectables sobretot per la seva duresa que contrasta amb els estrats d'anivellament amb terra menys compacta. Amb ells solen estar relacionats llars i altres elements.

Les cases devien presentar una columna de fusta com a element sostenidor de les cobertes que complementa la funció de les parets. Aquest fet queda documentat amb la presència d'una base de columna formada per blocs de pedra, documentada a

l'estança B1. Aquests blocs de pedra falcaven l'estructura de fusta. Aquesta base està situada al centre de l'habitació, com sol passar a la majoria de poblats que presenten bases de columnes a les seves estances. De bases de columna tenim documentades a l'Illa d'en Reixac (Belarte, 1997, p.51).

Pel que fa a la construcció dels murs, aquests s'assenten sobre la roca sempre que les condicions ho permeten. Tenim un edifici d'una fase anterior a l'edifici A, el qual es recolza directament sobre la roca. Un cop abandonat aquest edifici, el seu enderroc es tapa amb terra i s'anivella el terreny que serveix com preparació per a la construcció d'un nou edifici. El nou edifici aprofita, fins i tot, algunes estructures de l'edifici enderrocat per recolzar els seus murs. És el cas de l'edifici A, que es construeix encastant els murs sobre aquesta preparació del terreny, recolzant-se directament sobre el terra. L'edifici C també presenta algun mur (1026) que descansa directament sobre la roca. La resta de murs no ho fan perquè la roca presenta desnivell i per tant es recolzen sobre els nivells de terra que serveixen per salvar el desnivell de la roca. Per tant, veiem com al poblat de Sant Sebastià les estructures es recolzen directament sobre la roca, sempre que les condicions ho permeten. Les estructures que han de suportar més pes solen estar recolzades sobre la roca. Els edificis A, B i C de Sant Sebastià tenen els seus murs centrals (1057 , 1030 i 1026) recolzats directament sobre la roca. La resta de murs de les estances no busquen la roca natural sino que s'assenten sobre la terra. Aquest fet pot respondre al major pes que han de suportar aquestes estructures degut a la seva posició central.

La preparació i acondicionament del terreny queda ben constatat poblat de Sant Sebastià, però no només per recolzar estructures sinó també per disposar d'espais lliures ben anivellat sobretot en llocs on hi ha roca irregular i fortes pendents. Aquest fet el documentem a l'espai que queda entre l'edifici A i B, tal i com hem esmentat a l'apartat 5.2.2. Així, en aquest espai detectem com la roca inicia una forta pendent en direcció oest. Aquesta pendent es salva amb un acondicionament del terreny amb capes de terra i sobretot abocant objectes trencats com fragments ceràmics i sobretot restes de fauna tal i com documentem en els estrats 1150 i 115 on els ossos són molt abundants fets servir clarament com a farciment de la zona.

Pel que fa a l'alçada de les estructures hem de comentar que, com passa a la

majoria de poblats només és conserva una part del sòcol. L'alçada del sòcol conservat sol oscil·lar entre els 40 i 60 cms. Al poblat de Sant Sebastià tenim documentats alguns murs que conserven diverses filades arribant a alçades de gairebé un metre (U.E. 1057 i U.E.1030).

El gruix de les parets sol presentar una amplada situada entre els 35 i 55 cms. Són unes mides que corresponen a la mitjana del gruix dels basaments de la majoria de poblats ibèric del nord-est de Catalunya. Els angles solen presentar una amplada més gran tal i com podem comprovar a l'edifici B. Probablement la seva funció seria la de suportar el pes de l'estructura de la casa.

Les parets eren aixecades amb tova documentat a Sant Sebastià en diversos punts del jaciment. Sabem també que les parets eren revestides i allisades. Aquest ha pogut ésser documentat amb diversos fragments de tova amb revestiments que formaven part de l'abocament de la sitja 4. Degut a la cronologia del farciment de la sitja podem afirmar que com a mínim abans de mitjans del s. IV a.C. les parets externes de les cases presentaven revestiment amb un allisament de les parets. Segurament tenia la funció protectora de la pluja i dels agents erosius. Aquest tipus de revestiment està extensament documentat en assentaments del món ibèric de Catalunya (Belarte 1997, p.58). També documentem revestiments de tova al forn de l'edifici B del poblat de Sant Sebastià. El sòcol conservat del forn presenta un revestiment "in situ" de tova cremada.

Pel que fa a la entrada de les cases, al poblat de Sant Sebastià només s'ha pogut documentar una porta. Les estances excavades no presenten de forma clara el lloc d'entrada. La explicació pot venir a través de dos raonaments. A la majoria de poblats no es conserva el lloc d'entrada degut a que estava situada en una cota de mur més alta que la que s'ha conservat. Per altra banda i, és el cas de Sant Sebastià de la Guarada, algunes parts des edificis han quedat arrasats. Concretament la banda oest dels edificis A, Bi C queda tallada per la carretera, fet que no ens informa de l'estructura de l'edifici per aquesta banda. Tanmateix, contrasta el fet que hem pogut documentar la porta d'entrada de l'habitació A1 que conserva, fins i tot, la línia en molt bon estat. La porta està situada a la banda sud, una disposició molt habitual a la majoria de poblats amb una tendència a evitar la banda nord (Belarte 1997, p. 94). Per

tant, la distribució de les cases, sobretot el lloc d'entrada és una de les informacions que ens manca de les cases de Sant Sebastià de la Guarda.

Dins de les habitacions es construïen algunes estructures que actuaven com a raconeres probablement per ubicar utensilis com àmfores o elements de la vida quotidiana. Aquest tipus de construcció el documentem l'habitació A1 amb la presència d'un petit mur (1093), aixecat a l'angle nord-est format pels murs 1057 i 1055 de l'estança i actuant com a raconera. La tècnica de construcció d'aquest element és igual a la que es fa servir per a la construcció dels murs i amb el mateix tipus de pedra. Aquesta raconera estava adossada al mur 1057.

Altres elements dins de les cases del poblat de Sant Sebastià són petites llars. Aquestes són construïdes amb tovot i amb forma circular com la que detectem a l'habitació C1. També tenim documentada una petita llar d'estructura circular situada a l'angle nord-oest de l'estança A2.

Funcionalitat i interpretació de les sitges del poblat de Sant Sebastià.

S'ha considerat que un dels motors de la expansió econòmica d'Empúries a partir del segon quart del segle V a. C. va ser la demanda atenesa de blat. Segons alguns dels plantejaments actuals sobre comerç ibèric porten a pensar en l'existència d'una explotació agrària intensiva destinada a ser comercialitzada cap als mercats de la Mediterrània central i oriental. Així, els emporitans comercialitzaven el gra procedent de les terres ibèriques, però també possiblement vi i salaons del sud-est i de l'àrea de l'Estret, el volum de les quals augmentà progressivament al llarg del segle V a.C.

Si seguim la idea d'una explotació agrària dels assentaments ibèrics destinat a l'intercanvi amb grecs i púnics, podem pensar en l'existència d'un conreu intensiu dels camps situats a la plana "*Sembla lògic pensar que els més petits d'aquests poblats eren principalment punts d'observació i control del territori, en el qual hi ha evidències cada vegada més clares de l'existència d'un poblament dispers de plana*" (Sanmartí/Santacana 1994, 30).

Seguint aquesta manera de pensar, l'assentament situat a la muntanya de Sant

Sebastià controlaria un petit territori explotat pel seu autoabastiment i, al mateix temps, per crear un excedent destinat al comerç. Aquest assentament formaria part de la xarxa d'establiments, que coneixem al nord-est de Catalunya, que creen un excedent destinat a ser comercialitzat a/per Empúries. En tota aquesta xarxa comercial hi trobaríem els representants indígenes (ploms de Pech Maho i Empúries) que comerciaven directament amb representants grecs i púnics. A canvi d'aquests productes agrícoles tot aquest conjunt d'assentaments rebien productes manufacturats.

Actualment està molt assentada la idea de que les sitges estaven destinades a l'emmagatzematge de cereals, amb diferents estudis sobre els intercanvis comercials a través d'aquest producte (Ruiz Zapatero 1984; 1992)(Ruiz de Arbulo 1984,), (Sanmartí 1993, p. 87-96), (Gràcia 1995; 1996, p. 91-113), (Pons/ Molist/ Buxó 1994, p. 49-59), (Burch 1996^a, 1996b,).

La zona de l'Empordà ha estat considerada com un territori amb un gran potencial cerealístic (Martín 1982, p. 119-120; Nolla Sanmartí 1984, p. 15; Martín 1994, p. 102-104). Segons alguns autors, el cereal seria l'únic producte indígena "capaz de sustentar un intercambio a gran escala" (Gràcia 1998, p. 54), tot i que actualment no tenim dades suficients per confirmar aquesta afirmació. El suposat gran potencial cerealístic de l'Empordà explicaria la presència de dues colònies gregues i una gran activitat d'intercanvi comercial.

Com a poblat costaner l'hàbitat de Sant Sebastià de la Guarda devia comptar amb un territori, del que explotava els recursos econòmics, amb el conreu de cereals i altres activitats de gran importància com la pesca i ramaderia. La producció de cereals quedaria ben constatada amb la presència de sitges dins del mateix poblat. No tenim, però proves contundents que ens informin de quin tipus de producció s'hi emmagatzemava i quin tipus de destinació tenia. Però sembla evident, tal i com passa a d'altres poblats amb característiques i cronologies semblants, que la majoria de sitges devien emmagatzemar cereals. No hem de descartar la presència d'altres tipus de productes, però tal i com indiquen les investigacions relacionades amb l'ús de les sitges, el cereal seria el producte general amb el qual s'omplen aquests dipòsits d'emmagatzematge (Burch 1996a).

No sabem si la presència de sitges es limita només al mateix poblat o si també hi eren presents a la plana. Aquest tipus d'estructura d'emmagatzematge es constata al poblat de Sant Sebastià en diverses èpoques de la seva història. Tenim datades sitges d'èpoques situables entre els segles IV i el II aC. Segons les dades que disposem a l'actualitat, durant el segle III aC. es detecta una concentració d'excedents entorn d'alguns grans poblats com el del Puig de Sant Andreu, principalment, i també a Mas Castellar de Pontós. Alguns plantejaments (Burch 1996) apunten la idea segons la qual un cop es van abandonar aquests poblats es produiria una dispersió de les sitges durant el segle II aC., localitzant-se en més quantitat en hàbitats com Sant Sebastià de la Guarda o Castell de Palamós.

La situació del poblat de Sant Sebastià dins de l'àrea d'un poblat, al costat del mar i de cales importants, com la mateixa platja de Llafranc, ens podria induir a pensar que aquestes sitges estaven destinades a emmagatzemar cereal, el qual seria intercanviat a través del mar. No obstant això, la considerable distància i els forts pendents que hi ha entre la platja-port i el cim del poblat faria difícil pensar en dipòsits de tipus comercial, perquè primer caldria pujar els cereals al poblat des de la plana i després tornar-los a transportar fins a la costa. En canvi, la posició enturonada de les sitges, associades directament al poblat, s'entén més si pensem que anaven destinades a conservar aliments, en forma de reserva, per a la mateixa població de Sant Sebastià de la Guarda.

Per altra banda, hem de considerar que, en uns moments en que la moneda no existeix com a element d'intercanvi, havia d'existir un altre factor que actués com a producte de riquesa. En aquest sentit hauríem de proposar que el gra s'emmagatzema amb la intenció d'acumular riquesa. Aquest fet tindria sentit si tenim en compte que el cereal es podia conservar durant molt de temps.

No hem de descartar una diversitat pel que fa a la destinació del gra emmagatzemat a les sitges que trobem associades directament al poblat. Podem pensar que, de tota la producció, una part podria anar destinada al comerç i una altra part a d'altres objectius. A Sant Sebastià, per exemple, tenim sitges, de la mateixa època, situades a molt poca distància però que varien enormement pel que fa a la seva capacitat. A la

zona que anomenem Camp de Sant Baldiri tenim sitges, (6, 7 i 8), que no arriben als dos metres de profunditat. En canvi a dos tres metres de distància trobem dos sitges (4 i 5) amb unes profunditats de 3'80 i 4'70 m respectivament. La diferent capacitat podria respondre, doncs, a una diferent utilització i diferent destinació del cereal emmagatzemat. o, sobretot, a collites diferents.

El poblat de Sant Sebastià dins del context comercial del món indiget.

Per tal de comprendre el paper del poblat de Sant Sebastià de la Guarda, la seva funció, l'arribada dels diferents materials importats i la xarxa de relacions entre poblats de la zona, hem de tenir com a referència ineludible la colònia grega d'Empúries. A finals del segle VI aC. i a començaments del V a.C. es detecta una reorganització del sistema comercial al Mediterrani occidental (Cabrera/Sánchez 2000, p.133). La colònia d'*Emporion* sembla esdevenir, en aquests moments, la base política, econòmica i financera del sistema comercial grec a Iberia, el punt d'entrada de les importacions àtiques i centre d'intercanvi dels productes ibèrics destinats al Mediterrani central i oriental (Cabrera; Sánchez 2000, p.134).

Al segle V aC. el territori ibèric va atraure a comerciants grecs i púnics els quals veieren un mercat molt atractiu i amb un gran potencial econòmic. Durant tot el segle V aC. els materials àtics es varen fer cada cop més abundants i en l'últim quart del mateix aquestes importacions foren quantitativament significatives fins a mitjans del segle IV aC. (Martín 1977, p.192). També arribaren en quantitats importants a la zona empordanesa materials púnico-ebussitans tal com s'ha constatat a Empúries (Sanmartí/Castanyer/Tremoleda, 1990, p. 170), a l'Illa d'en Reixach (DD.AA.1999, p. 324), tal i com hem documentat a Sant Sebastià de la Guarda. Aquests materials els localitzem igualment als diferents poblats de la zona empordanesa. Documentem, doncs, materials àtics i púnics a Sant Sebastià de la Guarda, Castell de Palamós, Sant Feliu, etc. Aquest materials devien arribar al poblat de Sant Sebastià a través d'algun sistema de redistribució, els mecanismes dels quals encara no coneixem del tot però que comencem a intuir a través de les dades que ens aporta l'arqueologia.

Les societats ibèriques, amb estructures socials cada cop més complexes, semblen

participar plenament, ja en aquest període, en aquests intercanvis tal i com demostren les cartes de Pech Maho 2 i Empúries 1 (Santiago Álvarez 1994, p.217-230). Aquests ploms epigràfics, documents de compraventa, trobats a Pecho Maho (Aude, França) i a Empúries són testimonis dels mecanismes comercials i dels agents implicats. Representen documents importantíssims dels acords realitzats entre els comerciants establerts a les colònies gregues i els agents que traslladen els carregaments a d'altres indrets, estipulant-se en ells, davant testimonis, els medis de transport, responsables i preus. "El análisis de las citadas inscripciones permite suponer la existencia de un comercio de redistribución de productos atenienses a partir de los mercados del Mediterráneo central realizado por mercaderes púnicos, tal y como reflejan los textos del Pseudo Scylax" (Gracia 1998, 52). La intervenció de intermediaris indígenes, devia ser, per tant, molt freqüent, i el nivell d'organització d'aquest sistema comercial cada cop més complex. Està cada cop més estesa la idea de que determinats grups indígenes van desenvolupar un paper propi i dinàmic en el comerç supraregional prerromà que normalment s'atribueix sense vacil·lacions a grecs o fenicis/púnics (De Hoz 1994, p. 246)

Al poblat de Sant Sebastià de la Guarda arriben importacions gregues, produccions púniques, púnico-ebussitanes, etc. Però aquests materials no devien arribar de manera directa. Aquests productes arribaren, possiblement, a Empúries que devia exercir com a centre receptor i distribuïdor de mercaderies. La presència d'una comunitat indígena a la zona d'extramurs i el posterior sinecisme referit per Estrabó sembla quedar demostrada actualment per alguns autors (SANMARTÍ-GRECO/CASTAÑER/TREMOLEDA 1988), (SANMARTÍ-GRECO 2000, p.110-112). Aquest fet reafirmaria la presència indígena en la redistribució, realitzada a partir d'Empúries amb productes grecs i púnics que es redistribueixen cap a poblats com Ullastret i cap a d'altres establiments més petits com Sant Sebastià de la Guarda, Begur, Castell de Palamós, Fortim de Sant Feliu, etc. En definitiva, l'establiment grec emporità "*constituí un lloc privilegiat per al contacte entre indígenes i nou vinguts, de tal manera que va esdevenir un testimoni d'excepció en relació al procés de transformació econòmica social i cultural iniciat a partir de l'arribada dels primers estímuls colonials*" (SANMARTÍ-GRECO 1993, p. 88)

Per tant, és evident que existeix una redistribució del productes importats arribats a Empúries. A partir de l'assentament grec es devia redistribuir pels diferents establiments que participen en aquest circuit comercial. Però encara no coneixem en profunditat els mecanismes d'aquesta distribució i comercialització de productes, ni tampoc quin era el procediment concret d'intercanvi ni la totalitat de productes que s'intercanviaven.

El cereal sembla ser un d'aquests productes destinats a l'intercanvi. Aquests excedents podien haver estat concentrats per un poblat poderós com Ullastret, el qual tindria una forta ascendència en l'activitat d'aquests poblats situats al litoral i prelitoral de la costa empordanesa. Tant Sant Sebastià com els poblats més propers estan en un territori que podia haver estat controlat per Ullastret. És una idea ja apuntada des de fa anys per J.M. Nolla i J. Casas, referint-se a l'assentament ibèric del Puig Castellet (Lloret de Mar), consideren que "*sense cap mena de dubte constitueix una defensa avançada i una talaia de guaita d'un poblat més gran o d'una federació de poblats*" (Nolla/Casas 1984, p. 23). En dates properes a la instal·lació dels grecs a Empúries tenim documentats importacions gregues dins l'àmbit indígena, com per exemple copes jònies B2 a l'Illa d'en Reixac i el Puig de Sant Andreu a partir del 575 a.C. Tanmateix no és fins al tercer quart d'aquest segle quan es documenten les primeres importacions d'àtica de figures negres a Ullastret (Picazo 1977, p.13). Tot i aquests primers contactes i intercanvis constatats a Ullastret la presència grega en el conjunt del territori del nord-est de Catalunya no és efectiva i plenament registrada fins ben entrat el s. V a.C. (Martín 1987, p. 21).

La consideració de Ullastret com a nucli urbà de primer ordre ja ha estat proposada per diversos autors "Allí toma una posición privilegiada Ullastret (5ha), único asentamiento fortificado con anterioridad al siglo IV a.C. Seguramente el modelo contaría con un grupo de asentamientos de segundo orden, como Sant Julià de Ramis (0,7 ha), que muestran un tipo de asentamientos en terraza que está presente en el área ibérica languedociense de la zona de Narbona (Ruiz i Molinos 1993, p.138) Seguint aquesta línia J. Sanmartí i J. Santacana consideren que " A la Indigècia es deu repetir un esquema semblant, amb el gran centre d'Ullastret com a nucli urbà de primer ordre" (Sanmartí, Santacana 1994, 27). I sembla que aquesta hipòtesi va assentantse amb les conclusions de recents publicacions: "...un territori polític

encapçalat pel puig de Sant Andreu-Illa d'en Reixac, l'oppidum més gran en superfície i en complexitat urbanística i arquitectònica d'aquesta zona, que queda articulat entre si pels diferents poblats i oppida que s'escampaven arreu del territori (Burch i altres 2000, p.135). El poblat d'Ullastret, doncs, devia participar intensament en l'activitat econòmica i comercial de la zona, tal i com ho indicaria el grau de complexitat a la que va arribar el gran oppidum indiget. El poblat de Sant Sebastià, per la seva banda, devia mantenir relacions amb el Puig de Sant Andreu i Illa d'en Reixac, els quals estan ben comunicats amb la costa a través del riu Daró. Tanmateix, ara per ara, no tenim prou informació per reconstruir els mecanismes concrets de interrelació entre aquests poblats.

No hem d'oblidar els púnics d'Eivissa i de Cadis com a protagonistes d'aquest comerç amb Iberia. Sovint s'estudia la vaixella de taula com a indicador de comerç, oblidant sovint el fet que el volum principal de les produccions ceràmiques distribuïdes en el territori peninsular és constituït per les àmfores. La presència de ceràmica àtica al poblat de Sant Sebastià no ens ha d'indicar obligatòriament la presència d'una àrea de comerç grec, degut a que la presència de produccions amfòriques púniques o iberopúniques pot indicar una distribució per part d'agents púnics.

CONCLUSIONS

El jaciment ibèric de Sant Sebastià de la Guarda es troba emplaçat, com hem comentat durant aquest treball, en un lloc alt, de fàcil defensa natural, amb unes condicions excepcionals que permeten la vigilància i control de bona part de la zona costera i una important part del territori situat a la plana. A més d'estar situat arran de mar, disposa, a peus de la muntanya, de cales importants com la platja de Llafranc. L'elecció d'aquest tipus de topografia accidentada devia condicionar, per altra banda, l'urbanisme del poblat. Per les característiques esmentades hem de considerar aquest hàbitat ibèric com un poblat de barrera (Santacana/ Sanmartí 1994, p.31,33). La protecció natural que li donen els penya-segats porta a pensar que la zona més vulnerable, el nord, podria haver estat protegida per algun tipus d'estructura defensiva, tal i com constatem en molts altres jaciments ibèrics, amb característiques semblants al de Sant Sebastià.

encapçalat pel puig de Sant Andreu-Illa d'en Reixac, l'oppidum més gran en superfície i en complexitat urbanística i arquitectònica d'aquesta zona, que queda articulada entre si pels diferents poblats i oppida que s'escampaven arreu del territori (Burch i altres 2000, p.135). El poblament d'Ullastret, doncs, devia participar intensament en l'activitat econòmica i comercial de la zona, tal i com ho indicaria el grau de complexitat a la que va arribar el gran oppidum indiget. El poblament de Sant Sebastià, per la seva banda, devia mantenir relacions amb el Puig de Sant Andreu i Illa d'en Reixac, els quals estan ben comunicats amb la costa a través del riu Daró. Tanmateix, ara per ara, no tenim prou informació per reconstruir els mecanismes concrets de interrelació entre aquests poblats.

No hem d'oblidar els púnics d'Eivissa i de Cadis com a protagonistes d'aquest comerç amb Iberia. Sovint s'estudia la vaixela de taula com a indicador de comerç, oblidant sovint el fet que el volum principal de les produccions ceràmiques distribuïdes en el territori peninsular és constituït per les àmfores. La presència de ceràmica àtica al poblament de Sant Sebastià no ens ha d'indicar obligatòriament la presència d'una àrea de comerç grec, degut a que la presència de produccions amfòriques púniques o iberopúniques pot indicar una distribució per part d'agents púnics.

CONCLUSIONS

El jaciment ibèric de Sant Sebastià de la Guarda es troba emplaçat, com hem comentat durant aquest treball, en un lloc alt, de fàcil defensa natural, amb unes condicions excepcionals que permeten la vigilància i control de bona part de la zona costera i una important part del territori situat a la plana. A més d'estar situat arran de mar, disposa, a peus de la muntanya, de cales importants com la platja de Llafranc. L'elecció d'aquest tipus de topografia accidentada devia condicionar, per altra banda, l'urbanisme del poblament. Per les característiques esmentades hem de considerar aquest hàbitat ibèric com un poblament de barrera (Santacana/ Sanmartí 1994, p.31,33). La protecció natural que li donen els penya-segats porta a pensar que la zona més vulnerable, el nord, podria haver estat protegida per algun tipus d'estructura defensiva, tal i com constatem en molts altres jaciments ibèrics, amb característiques semblants al de Sant Sebastià.

La situació enlairada del poblat pot respondre a diverses raons. La explicació més plausible respondria a raons de caràcter defensiu i de control visual d'un territori concret. La ubicació del jaciment li permetia controlar visualment un petit territori a la plana, on hi haurien els camps de conreu, i alhora li possibilitaria controlar el mar i les cales més properes. Les diverses actuacions realitzades al sector intueixen que el poblat s'estenia per tota la plataforma superior de la muntanya de Sant Sebastià. Els límits els marcarien les zones on comença la davallada de la muntanya i els propis penya-segats.

La situació del poblat de Sant Sebastià en aquesta línia de costa no és un fet aïllat. Tal i com hem indicat, en alguns dels capítols d'aquest treball, la costa gironina està ocupada per diversos jaciments ibèrics situables cronològicament en períodes que compresos des del segle VI aC. fins al canvi d'era. És a dir, tenim hàbitat ibèric al llarg de la costa empordanesa durant tot el període ibèric, amb poblats com els de Begur, els Guíxols o Castell de la Fosca. Aquest fet, no només és atribuïble a la costa gironina, sinó que el podem estendre a tota la costa catalana.

Amb les dades que tenim actualment, veiem clarament que reconstruir totalment la composició i estructura del poblat de Sant Sebastià és impossible degut a la construcció que es va fer a la zona a partir de mitjans del segle XV . Les excavacions d'urgència realitzades entre 1993 i 1995 van evidenciar com l'estat de conservació del sector més elevat del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda és molt deficient. Amb tota probabilitat la construcció de la torre, l'ermita i l'hostatgeria en època moderna van destruir bona part de les restes d'estructures d'aquest sector del poblat tot i que és difícil calcular el seu abast. La topografia original de l'indret hauria provocat, al mateix, temps una ràpida erosió natural dels estrats antròpics a partir del mateix moment d'abandó del poblat, tal i com demostren algunes de les intervencions arqueològiques realitzades al jaciment.

Per tant, la part que actualment s'excava, situada davant de l'oratori dedicat a Sant Baldiri, és la que ens pot donar més informació. Les actuacions arqueològiques realitzades en aquest sector evidencien que és la zona on tenim les restes més ben conservades de l'hàbitat protohistòric.

El tipus de construcció que es fa servir al poblat de Sant Sebastià consisteix en cases de planta rectangular dividides en dues estances de dimensions diferents. Els habitatges són fets amb un sòcol de pedra i un alçat elaborat amb tova. Per a la seva construcció hi ha una tendència a aprofitar la roca natural per assentar el sòcol. Quan això últim no és possible encaixaven els murs al terra. Aquest tipus d'habitatge és una característica de l'hàbitat indígena de l'est i del nord-est de la península ibèrica. El seu urbanisme sembla seguir el model de la majoria de poblats enlairats, amb dues fileres de cases a banda i banda del poblat amb la separació d'un carrer central. Les campanyes 1998-2000 han posat al descobert part de la filera de cases de la banda oest. Aquests edificis es combinen amb altres elements de l'activitat del poblat com forns, llars, sitges, etc.

L'ús de les sitges queda ben documentat amb la constatació d'un total de vint-i-una a tot el poblat i nou al sector de Sant Baldiri. Aquestes estructures ens indica el conreu de cereals com una de les activitats econòmiques principals. Les futures excavacions han de proporcionar el nombre exacte de sitges per poder intuir si el cereal conreat anava destinat a l'autobastiment, o bé si hi ha una producció prou gran per destinar-la al comerç. Així, el que queda ben clar és que les sitges es fan servir al poblat de Sant Sebastià en períodes que abarquen des del segle IV aC. fins a finals del s. II aC.

Pel que fa a la cronologia del poblat, hem pogut constatar una fase que es desenvolupa durant els segles IV-III a.C. Aquest període és el que ens dona la major informació del poblat. No podem assegurar l'activitat del poblat durant el segle VI a.C. Les dades que tenim d'aquest període són massa febles per poder ubicar en aquests moments els orígens del poblat de Sant Sebastià. Les campanyes de 1998-2000 no han aportat dades sobre nivells anteriors al segle V aC. Però aquest fet és una dada provisional degut a que les actuacions arqueològiques realitzades han afectat a nivells corresponent només als segles corresponents a l'ibèric ple una fase sense arribar a fases anteriors.

El material ceràmic recuperat en aquestes campanyes ens indica uns paral·lelismes amb els poblats de la zona empordanesa on s'importen els mateixos productes reflectit sobretot en la vaixel·la àtica i els productes púnics. Aquest fet ens indiquen la presència dels mateixos productes dins d'un territori ampli, fet que només és possible a

través d'una redistribució del productes que arriben a Empúries, amb mecanismes i interrelacions complexes de les quals tenim actualment poca informació.

La realització de noves campanyes han d'aportar dades més completes sobre els diferents aspectes estudiats en aquest treball de recerca per tal de conèixer, per una banda l'organització del poblat i, per altra, entendre la seva funció dins del context del món ibèric al nord-est de Catalunya.

BIBLIOGRAFÍA

ADROHER. A.M., PONS.E. i RUIZ DE ARBULO. J. "El yacimiento de Mas Castellar de Pontós y el comercio del cereal ibérico en la zona de Emporion y Rhode (ss. IV-II a.C.)", Archivo Español de Arqueología, 66. 1993, p.31-70.

AGUSTÍ, B. "Valoració del material dentari en poblats ibèrics empordanesos", Els productes alimentaris d'origen vegetal a l'edat del Ferro de l'Europa Occidental: de la producció al consum, Sèrie monogràfica 18, Museu d'Arqueologia de Catalunya Girona, 1998, p. 403-408.

AGUSTÍ, B., BURCH, J. i LLINÀS, J. "Les sitges ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 17, 1998, p. 43-58.

BADIA J. "Anforas romanas de Llafranc", Revista de Palafrugell, 6-7, 1966.

BADIA J. L'arquitectura medieval de l'Empordà, I. El Baix Empordà, Girona, 1977.

BADIA, J. "Una peça singular d'època romana trobada a Llafranc", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 3, 1993, p. 1-10.

BADIA, J. "Dues esteles ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Llafranc, Palafrugell)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 7, 1998, p. 5-14.

BARTI A. Informes d'excavació de les campanyes de 1984, 1986, 1987, (1987)

través d'una redistribució del productes que arriben a Empúries, amb mecanismes i interrelacions complexes de les quals tenim actualment poca informació.

La realització de noves campanyes han d'aportar dades més completes sobre els diferents aspectes estudiats en aquest treball de recerca per tal de conèixer, per una banda l'organització del poblat i, per altra, entendre la seva funció dins del context del món ibèric al nord-est de Catalunya.

BIBLIOGRAFÍA

ADROHER. A.M., PONS.E. i RUIZ DE ARBULO. J. "El yacimiento de Mas Castellar de Pontós y el comercio del cereal ibérico en la zona de Emporion y Rhode (ss. IV-II a.C.)", Archivo Español de Arqueología, 66. 1993, p.31-70.

AGUSTÍ, B. "Valoració del material dentari en poblats ibèrics empordanesos", Els productes alimentaris d'origen vegetal a l'edat del Ferro de l'Europa Occidental: de la producció al consum, Sèrie monogràfica 18, Museu d'Arqueologia de Catalunya Girona, 1998, p. 403-408.

AGUSTÍ, B., BURCH, J. i LLINÀS, J. "Les sitges ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 17, 1998, p. 43-58.

BADIA J. "Anforas romanas de Llafranc", Revista de Palafrugell, 6-7, 1966.

BADIA J. L'arquitectura medieval de l'Empordà, I. El Baix Empordà, Girona, 1977.

BADIA, J. "Una peça singular d'època romana trobada a Llafranc", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 3, 1993, p. 1-10.

BADIA, J. "Dues esteles ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Llafranc, Palafrugell)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 7, 1998, p. 5-14.

BARTI A. Informes d'excavació de les campanyes de 1984, 1986, 1987, (1987)

(Inèdits).

BARTI A. i PLANA R. "Noves aportacions a l'estudi del jaciment romà de Llafranc", Cypsela, VII, 1989, p. 137-146

BARTI A. i PLANA R. "Sant Sebastià i Llafranc: dos exemples del poblament antic al terme de Palafrugell", Palacio Frugelli, 1, 1989, p. 36-44.

BELARTE FRANCO, M.C. Arquitectura doméstica y estructura social a la Catalunya protohistòrica, ArqueoMediterrània 1, 1997, p. 11-239.

BERNABEU, J., BONET, H. i MATA, C., "Hipòtesis sobre la organització del territori edetano en èoca ibèrica: el exemple del territori de Edeta-Llíria", Primeras Jornadas sobre el mundo ibérico, 1986, p.137-156.

BONET, H. El Tossal de S. Miquel de Llíria. La antiga edeta y su territorio, 1995.

BURCH, J. L'emmagatzematge de cereals en sitges d'època ibèrica al nord-est de Catalunya, Tesi doctoral, Universitat de Girona, Girona (Inèdita), 1996a

BURCH, J. "L'ús de sitges en època republicana al nord-est de Catalunya", Revista d'Arqueologia de Ponent, 6, 1996b, p. 207-216.

BURCH, J., CARRASCAL, C., MERINO, J. i NAVARRO, N. "L'emmagatzematge en sitges al pla de Girona. L'exemple del Bosc del Congost", Excavacions d'urgència a Sant Julià de Ramis, Anys 1991-1993, Sèrie Monogràfica, 16, 1996, p. 71-84.

BURCH, J., NOLLA J.M^a., PALAHÍ, LL., ROJAS, A. i SAGRERA, J., "Poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanyes 1998-1999", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p. 92-95.

BURGUEÑO E. i VILÀ M.V. "El poblat ibèric de Montbarbat: Aproximació a l'estudi del territori al curs inferior de la Tordera en època ibèrica", Quaderns de la Selva, 9, p. 55-84.

CASAS, J., CASTANYER, P. i NOLLA, J.M., El món rural d'època romana a Catalunya. L'exemple del nord-est, Sèrie monogràfica, 15, 1995.

DD.AA. El ritual funerari en el món ibèric, 2001

DE HOZ, J. "Griegos e íberos: testimonios epigráficos de una cooperación mercantil", Iberos y Griegos: lecturas desde la diversidad. Huelva Arqueológica, XIII, 2, 1994, p. 243-271.

DOMÍNGUEZ MONEDERO. A.J. 1986. "La función económica de la ciudad griega de Emporion", Sisé Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà, 1986, p. 193-201.

DURAN I CARPINTERO, J. Itineraris geològics per la Costa Brava, 1989, p. 53-68.

ESTEBA, Q. i DEHESA, R. "Excavació d'un conjunt de sitges al far de Sant Sebastià (Palafrugell-Baix Empordà)", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p.106-107.

GARCIA ROSELLÓ, J. "Les necròpolis ibèriques a Catalunya", El ritual funerari en el món ibèric. Canvis i influències durant el procés de romanització, 2001, s.p.

GRACIA, F. "Producción y comercio de cereales en el N.E. de la Península ibérica entre los siglos VI-II a.C.", Pyrenae 26, 1996, p. 91-113.

GRACIA, F. "Les necròpolis ibèriques al llevant i Andalusia", El ritual funerari en el món ibèric. Canvis i influències durant el procés de romanització, Museu de Badalona, 2001, s.p.

LLINÀS, J. Sant Sebastià de la Guarda. Memòria d'excavació. 1993, 4-51.

LLINÀS, J. "Intervenció d'urgència al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", II Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, Torroella de Montgrí, 1994, p. 57-62.

LLINÀS, J. Sant Sebastià de la Guarda. Memòria d'excavació. 1995, p. 4-38.

LLINÀS, J. "El segle II- II a.C. a Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell). Hàbitat, sitges i abandonament", Estudis Guixolencs, 11. Homenatge a Lluís Esteva i Cruañas, 1996, p. 35-39.

LLINÀS J. "Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Intervenció de 1994-1995". III Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona, Santa Coloma de Farners (la Selva), 1996, p. 126-133.

LLINÀS, J. "L'excavació de l'any 1997 a Llafranc (Palafrugell, Baix Empordà)", IV Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona, Figueres, Baix Empordà., 1998,

MALUQUER DE MOTES, J. et alii. "Arquitectura i urbanisme ibèrics a Catalunya". Programa d'Investigacions Protohistòriques, Institut d'Arqueologia i Prehistoria, 1986, p.72.

MALUQUER DE MOTES, J.; E. HUNTINGFORD, R. MARTIN, R. PALLARÈS, A.M. RAURET, M. del V. VILA, "Càtaleg provisional dels poblats de l'època ibèrica al Principat". Universitat de Barcelona, Institut d'Arqueologia i Prehistòria, NACREM 2, 1982.

MARTÍN, A. "La ceràmica decorada amb pintura blanca de les comarques costeres del NE de Catalunya". Cypsela, II.1976, p. 145-160.

MARTÍN, M.A. 1979, "El yacimiento indígena pre-romano de Mas Castellà de Pontòs", XV Congreso Nacional de Arqueología, 1977.

MARTÍN, A. "El poblamiento ibérico en el Empordà", Iberos, 1987, p. 19-33.

MARTÍN, M.A., GENIS, M.T., “Els jaciments ibèrics del Puig de Serra (Serra de Daró). Segles VI-V a.C.”, Estudis del Baix Empordà 12, 1993, 5-48.

MARTIN TOBIAS, R. “Poblamiento y demografía ibérica”, II Symposium de Prehistoria Peninsular, 1963.

MOLINOS, M.; RUIZ, A.; NOCETE, F., “El poblamiento ibérico de la Campiña del Alto Guadalquivir: Proceso de formación y desarrollo de la servidumbre territorial”. I Congreso Peninsular de Historia Antigua, 1988.

NOLLA J.M., CASAS J., “Carta arqueològica de les comarques de Girona. El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya”, 1984.

NOLLA, J.M., ESTEVA, LL., AICART, F. “El poblament ibèric dels Guíxols”, Estudis del Baix Empordà, núm.8, 1989, p. 45-116.

NOLLA, J.M.; PALAHÍ, LI.; BURCH, J., “L'abandonament de l'oppidum de Castell”, Estudis del Baix Empordà, 17, 1998, p.59-78.

OLIVA, M. “Excavaciones arqueológicas en la ciudad ibérica de Ullastret (Girona). Sexta campaña de trabajos”, Anales del Instituto de Estudios Gerundenses XI, Girona, 1955.

OLIVA, M., “Excavaciones arqueológicas en la ciudad ibérica de Ullastret (Girona). Séptima campaña de trabajos”, Anales del Instituto de Estudios Gerundenses XI, 1956-57.

OLIVA PRATS, M., “Actividades del Servicio Provincial de Investigaciones Arqueológicas, Conservación y Catalogación de Monumentos de la Excms. Diputación de Gerona, y de la Delegación de Excavaciones en 1960”. Anales del Instituto de Estudios Gerundenses. Vol. XIV, 1960,

OLIVA, M., “Ullastret. Guía de las excavaciones y su museo”, 1962, .

OLIVA, M., "Nuevo importante yacimiento prerromano en el Ampurdán: el poblado de Puig Castellar (Pontós, Gerona)", *Pyrenae* 4, 1968, p.171.

PICAZO, M. "La cerámica ática de Ullastret", Publicaciones eventuales, n.º 28. Ed. Instituto de Arqueología y Prehistoria, 1977.

PONS, E., LLORENS, J.M., "L'organització de l'espai domèstic a puig Castellet. Lloret de Mar-la Selva", Cypselà, IX, 1991, p. 95-110.

PONS, E., MOLIST, M., BUXÓ, R., "Les estructures de combustió y d'emmagatzematge durant la protohistòria en els assentaments de la Catalunya litoral", Cota Cero. Revista d'Arqueologia y Ciencia 10, 1994, p. 49-59.

RUIZ DE ARBULO, J., "Emporion y Rhode. Dos asentamientos portuarios en el golfo de Roses", Arqueología espacial 4, 1984, 115-140.

RUIZ, A; MOLINOS, M., "Iberos. Análisis arqueológico de un proceso histórico". Crítica, 1993.

SÁNCHEZ, C. "El comercio de vasos áticos en Andalucía oriental en el siglo IV a.C.: el taller del Pintor del Tirso Negro", Iberos y Griegos: lecturas desde la diversidad. Simposio Internacional celebrado en Ampurias, 3-5 de abril de 1991=Huelva Arqueológica, XIII, 2, (1994).

SÁNCHEZ, C. , "Vasos griegos para los príncipes ibéricos". Los griegos en España. Tras las huellas de Heracles. Museo Arqueológico Nacional. 2000, p. 179-196.

SANMARTÍ-GRECO , E. , "Els ibers a Emporion (segles VI-III a.C.)", Laietania. Estudis d'història y Arqueología del Maresme 8, 1993, p.87-96.

SANMARTÍ-GRECO, E.; "Emporion: una ciudad griega en Iberia". Los griegos en España. Tras las huellas de Heracles. Museo Arqueológico Nacional, 2000, p. 109-118.

SANMARTÍ, J. "La romanització. Canvi en el ritual funerari i en la vida quotidiana

dels ibers”, El ritual funerari en el món ibèric. Canvis i influències durant el procés de romanització, Museu de Badalona, Maig 2001 (en premsa).

SANMARTÍ-GRECO, E.; CASTANYER, P; .; TREMOLEDA, J., 1988: “La secuencia histórico-topográfica de las murallas del sector meridional de Emporion”, Madridier Mitteilungen, 29, p.191-200.

SANMARTÍ-GRECO, E.; CASTANYER, P; SANTOS, M.; TREMOLEDA, J. “Testimonios epigráficos de la presencia de población indígena en el interior de Emporion”. Iberos y Griegos: lecturas desde la diversidad. Simposio Internacional celebrado en Ampurias, 3-5 de abril de 191=Huelva Arqueológica, XIII, 2, 1994.

SANTIAGO ÁLVAREZ, R.A.: “Presencia ibérica en las inscripciones griegas recientemente recuperadas en Ampurias y en Pech Mahó. Iberos y Griegos: lecturas desde la diversidad. Simposio Internacional celebrado en Ampurias, 3-5 de abril de 191=Huelva Arqueológica, XIII, 2, 1994.

TRÍAS, G., “Cerámicas griegas de la Península Ibérica”. The William L. Brant Foundation, 1967-68.

TORROELLA I PLAJA, M. “Història de Palafrugell i la seva comarca”, 1929.

VELAZA, J. “La romanització. Canvi en el ritual funerari i en la vida quotidiana dels ibers”. El ritual funerari en el món ibèric. Canvis i influències durant el procés de romanització, Museu de Badalona, Maig 2001, s.p.

VERDAGUER, E., “El poblament ibèric de Castell”. Quaderns del Museu Municipal Cau de la Costa Brava, Sèrie Història i Arqueologia, 1994.

VILÀ M.V., ALBIOL E., BARRACHINA C., BURGUEÑO E., MARTÍN S., NEGRE M. & RAMÓN E. “Montbarbat (Lloret de Mar-Maçanet de la Selva, la Selva), Campanyes 1994-1995”, Terceres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, 1996, p. 65-75.

VILÀ M.V., ALBIOL E., BARRACHINA C., BUGUEÑO E., MARTÍN S., NEGRE M. & RAMÓN E. “El poblat ibèric de Montbarbat, una aportació a la Cultura Ibèrica”, Activitat Científica, 9, Universitat de Barcelona, p. 20-21.

VILÀ M.V., ALBIOL E., BARRACHINA C., BURGUEÑO E., MARSÀ, N. MARTÍN S., NEGRE M. & RAMÓN E.: “Montbarbat (Lloret de Mar-Maçanet de la Selva, la Selva)”. IV Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona Figueres (Alt Empordà), 1998, p. 80-93.

POBLAT IBÈRIC DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA.
LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.
CAMPANYA DE 1998.

ÀMBIT 2

- 1001. Superficial
 - 1002. Nivell de terra sota 1001 (Est de la cala)
 - 1003. Nivell de terra sota 1002 (Est de la cala)
 - 1004. Nivell d'enderroc sota 1003 (Est de la cala)
 - 1005. Mur de pedra seca en direcció N-E situat a l'est de la cala.
 - 1006. Nivell de terra sota pedra d'anteriors campanyes situat a l'angle N-E.
 - 1007. Nivell de terra sota 1004, limitat pel mur 1005 situat al sud-est.
 - 1008. Farcit de rasa? Al costat de 1005, cobert pel 1007.
 - 1009. Nivell de terra a tocar 1008 al sud-est.
 - 1010. Rasa farcida pel 1008 situada al sud-est.
 - 1011 = 1014. Mur direcció O-E (excavat en campanyes anteriors)
 - 1012. Mur en direcció N-S corresponent a la segona fase.
 - 1013. Mur en direcció N-S corresponent a la segona fase.
 - 1014. Mur en direcció est-oest sobre elevació del 1011.
 - 1015. Mur direcció N-S corresponent a la segona fase.
 - 1016. Mur en direcció N-S corresponent a la fase més moderna.
 - 1017. Mur en direcció N-S.
 - 1018. Mur en direcció E-O corresponent a la segona fase.
 - 1019. Mur en direcció E-O corresponent a la fase més antiga.
 - 1020. Mur en direcció N-S corresponent a la fase més antiga.
-
- 1040. Mur en direcció E-O corresponent a la fase més antiga.
 - 1041. Nivell de terra superficial al costat N-O de la cala vella.

- 1042. Nivell de pedra i terra sota 1041.
- 1043. Nivell de terra sota 1009 al costat S-E.
- 1044. Perfil de terra sota el mur 1018 i 1015 situat al costat S-E.
- 1045. Nivell de terra amb pedres sota el 1043 al costat S-E
- 1046. Nivell de terra amb pedres sota 1047.

ÀMBIT 1

- 1021: Nivell d'enderroc delimitat pels murs: 1029/1030/1031
- 1022: mur est-oest al límit nord de l'àmbit nord
- 1023: Estructura recolzada en el mur 1022 (sobre el 1025)
- 1024: Mur E-O al sud de l'estructura 1023 àmbit 1.
- 1025: nivell de terra sota l'estructura 1023
- 1026: Mur S-N a llevant dels murs 1024 i 1027. Es recolza en 1022.
- 1027: Restes de mur N-S que forma angle amb el mur 1024.
- 1028: Enderroc d'orientació E-O que forma angle amb 1030 i continua per llevant de 1029.
- 1029: Mur E-O, al sud del mur 1032 (paral·lel a ell). És continuat pel 1028.
- 1030: Mur N-S, a l'est de l'àmbit d'excavació, pel Nord fa angle amb 1032.
- 1031: Mur E-W, paral·lel i al sud de 1024. Per l'est és continuat per 1032.
- 1032: Mur E-O, que fa angle amb 1030 per llevant i que per ponent és continuat per 1031.
- 1033=1051: Mur o enderroc? N-S, que pel Nord s'uneix a 1028, i fa angle amb 1029.
- 1034: Estructura mur? Situat al sud de l'habitació formada pels murs 1029, 1030 i 1031.
- 1035: Estructura de dues pedres sobre el mur 1031 en direcció E-O.
- 1036: Nivell de circulació i reompliment delimitat pels murs 1029, 1030 i 1031.

- 1037: Paviment delimitat pels murs 1031, 1022 i 1026.
- 1038. Tres pedres en l'habitat delimitat pels murs 1029, 1030 i 1032.
- 1039: Nivell de circulació sota el 1036, i damunt del qual apareixen les tres pedres de la UE 1038.
- 1050: Nivell amb cendres, carbons, tova cremat, etc., a l'extrem S-O, a tocar el mur 1029.
- 1051=1033. Munt de pedres (algunes molt grans) i terra de forma rectangular, en direcció N-S, situat al sud del mur 1029. Des de l'E es veu, en alçat una sola filada.
- 1052: estrat al N del mur 1029 i a l'Est del 1051.
- 1053: petit mur dins l'habitació limitada pels murs 1031, 1030 i 1029.
- 1054: taca de tova a l'angle N-E de l'esmentada habitació.
- 1056: petit mur en direcció N-S perpendicular a l'extrem E del mur 1055.
- 1057: muret de direcció N-S perpendicular al mur 1055 i paral·lel al 1056 (a l'oest)
- 1058: estructura circular indeterminada a l'angle S-O dels murs 1055 i 1057.
- 1059: Nivell de circulació del mur 1053, és sota el nivell 1039.
- 1060: reompliment de la fossa al Sud del mur 1031.
- 1061: filada de quatre grans pedres situades a continuació de l'estructura 1051, en direcció Sud.
- 1062: Mur en direcció E-O i paral·lel al 1029 pel sud i al 1055 pel nord.

POBLAT IBÈRIC DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA.
LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES (U.E.).
CAMPANYA DE 1999.

- 1063 : Superficial.
- 1064 : Nivell de terra argilosa, vermellova i estèril. Textura dura. Situada al N-E de la sitja 1060, limitat per l'angle format pels murs 1032 i 1030. Al sud hi limita l'UE 1065.
- 1065 : Nivell de terra marronosa, de textura tova. Barrejat amb pedres de mitjanes dimensions. Estèril de material. Situat al Sud de 1064 i a l'Est de la sitja 1060.
- 1066 : Farcit de la sitja 2. Nivell de terra marronosa, de textura lleugerament dura (més dura que 1065 però molt més tova que 1064). Hi apareixen pedres molt petites i també alguna pedra de dimensions mitjanes (20 cm aprox.). Cobreix l'estrat 1067
- 1067 : Farcit de la sitja 2. Nivell de terra sota el 1066. Cobreix la U.E. 1068. Apareixen grans fragments de ceràmica ibèrica. Terra mitjanament dura i seca. Color marronós clar. A prop dels fragments de ceràmica habitualment han sortit carbonets.
- 1068 : Farcit de la sitja 2. Nivell de terra humida i vermellova, sota 1067. Restes de tova. Cobert per la U.E. 1067.
- 1069 : Espai situat a l'oest de la sitja 1060, i a l'est de la sitja 1071, format per la taca de cendres que va aparèixer sota 1066. Estèril de material, terra compacte.
- 1070: Farcit de la sitja 3 (1072), la qual limita al S-E amb la sitja 1060, i que queda sota el mur 1030.
- 1071: Sitja amb els farcits 1066, 1067 i 1068.

- 1072: Sitja al S-E de la sitja 1060, queda sota el mur 1030. Té com a farcit la UE 1070. No s'ha pogut excavar. S'ha recollit algun fragment de ceràmica.
- 1073: Túmul de pedres situat a l'oest del jaciment, cobert per superficial i situat al costat oest de la UE 1061.
- 1074: Estrat de terra de la sitja 4. Es un estrat que pot estar barrejat amb els estrats més superficials. Situat sobre la U.E. 1085.
- 1075: Forn (toves disposades en forma circular).
- 1076: taca de cendres situada a l'oest del jaciment, al sud del mur 1029, a l'oest de 1061 i al nord del mur 1055.
- 1077. Mur orientat est-oest separat del mur 1078 pel llindar d'una porta.
- 1078: Mur orientat est-oest separat del mur 1077 pel llindar d'una porta.
- 1079: Mur orientat nord-sud al qual se li adossa el mur 1077.
- 1080: Nivell de terra al sud dels murs 1077 i 1078. Es tracta d'un nivell bastant superficial.
- 1081: Nivell de terra, pedres i ceràmica a l'est del mur 1056. És un nivell bastant superficial.
- 1082: Taca de cendres, amb fragments de ceràmica, surt en el nivell de terra 1081 i a l'est del mur 1056.

- 1083: Nivell de terra situat a l'est del mur 1026 que limita al sud amb el mur 1032 (sota superficial).
- 1084: Amuntegament de pedres amb forma arrodonida, tocant al mur 1077, per la seva vessant nord.
- 1085: Farcit de la sitja 4 (UE 1111) situada al nord-est de l'àmbit A, retallada a la roca.
- 1086: Nivell de terra superficial dins dels murs 1055, 1057, 1078 i 1077 (Habitació A1).
- 1087: Enderroc situat al sud del jaciment, al sud del mur 1077.
- 1088: Grup de blocs de pedra o enderroc situat a l'est del mur 1026 que limita al sud amb el mur 1032. Situat a l'estrat 1083.

- 1089: Nivell de terra corresponent al farciment de la sitja 4. Està cobert per la U.E. 1085 i cobreix els estrats 1098 i 1096.
- 1090: Nivell de terra amb 6 blocs de pedra situat a l'est del mur 1032. Situat sota 1088.
- 1091: Estrat de sorra situat a l'est del forn (U.E 1075).
- 1092: Estrat superior de l'habitació compresa entre 1056, 1108, 1057, 1055 (Habitació A2).
- 1093: Estructura situada dins l'habitació A1, a la cara oest del mur 1057 que es perllonga una mica vers l'oest.
- 1094: Estrat de sorra sota el 1086.
- 1095: Mur situat al nord del jaciment que és la continuació del mur 1022. Se li adossa el mur 1026.
- 1096: Estrat de terra situat en el farcit de la sitja 4 (UE 1111), sota de la UE 1085.
- 1097: Nivell de terra sota la UE 1092. Habitació A1.
- 1098: Nivell de cendres (bossada) que talla l'estrat 1096 de la sitja 4 (UE 1111).
- 1099: Nivell de terra entre els murs 1057, 1093 i 1055.
- 1100: Nivell de terra a l'est del mur 1080 i al nord del 1028.
- 1101: Nivell de terra sota del 1094.
- 1102: Nivell de sorra al sud-est de l'estrat 1101.
- 1103 = 1106: Sitja 5.
- 1104: Nivell de terra de color més fosc cobert per la U.E. 1097.
- 1105: Nivell de terra situat a la sitja 4 (UE 1111), sota la UE 1096. Terra tova.
- 1106=1103.
- 1107: Estructura situada al sud del mur 1028.
- 1108: Mur mig enderrocat que tancaria l'habitació formada per la UE 1055-1056 i 1057 (Habitació A2).

- 1109: Mur situat al sud-est del jaciment. Es veu només una petita part degut a que es fica per sota del perfil est del jaciment.
- 1110: Nivell de terra situat sota la UE 1105.
- 1111 Sitja gran
- 1112 Llindar de porta situat al sud de l'habitació A1 entre els murs 1077 i 1078

POBLAT IBÈRIC DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA (PALAFRUGELL, BAIX EMPORDÀ). LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.
CAMPANYA 2000.

- 1113: Nivell de terra dins de l'enderroc del forn.
- 1114: Nivell de terra que s'estén pel sud-est de l'edifici B i a tocar la sitja núm. 4 per la seva part occidental.
- 1115: Farcit de la sitja núm. 5 per sobre de la U.E. 1120.
- 1116: Estructura en direcció N-S, lleugerament corbat cap a l'est. Situat al nord del forn 1113 i al nord del mur 1029.
- 1117: Farcit de la sitja núm. 6 sobre la U.E. 1118.
- 1118: Farcit de la sitja, núm. 6, per sota de la U.E. 1117.
- 1119: Estructura situada a l'oest de l'edifici A.
- 1120: Farcit de la sitja núm. 5. Terra barrejada amb cendres i carbonets.
- 1121: Enderroc del forn.
- 1122: Nivell de terra sota l'enderroc del forn (U.E. 1121).
- 1123: Nivell de terra a l'oest de la sitja núm. 4.
- 1124: Farcit de la sitja núm. 8.
- 1125: Fons del forn.
- 1126: Estrat de terra tova, de tonalitat fosca i amb carbonets.
- 1127: Estrat de terra de tonalitat vermellova.
- 1128: Estrat de terra de tonalitat groguenca.
- 1129: Estructura molt degradada al sud-est del jaciment.
- 1130: Nivell de blocs de pedra a la sitja núm. 6.
- 1131: Farcit de la sitja núm. 7.
- 1132: rasa de la sitja núm. 7.
- 1133: Farcit de la sitja núm. 8.
- 1134: Rasa de la sitja núm. 8
- 1135: Farcit de la sitja núm. 7 sota l'estrat 1131.
- 1136: Nivell de terra vermellova situat a l'est de l'estructura circular 1116.
- 1137: Nivell de terra de la meitat sud de l'habitació B1. Cobreix el 1136.

1139: Estructura molt degradada a l'est de l'habitació B2.

1140: Rasa de la sitja núm. 9.

1141: Farcit de la sitja núm. 9

Relacions estratigràfiques de les UE de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanya 1998.

U.E. 1002: Nivell de terra compacta, de color marró clar amb restes de ceràmica informe i algunes pedres. Situat a l'est de la cala realitzada en anteriors campanyes. Cobreix a la U.E. 1003 i està cobert per la U.E. 1001

U.E. 1003: Capa de terra compacte amb abundància de pedres. Restes de carbonets i restes ceràmiques. Cobreix el mur 1005 i 1004. Està cobert per 1002.

U.E. 1004: Enderroc de pedres. A la banda nord no es troben a l'igual que a la banda sud que apareixen en menors quantitats. Les pedres apareixen amb terra compacte i restes d'ossos. Aparició d'un bronze fragmentat. Està cobert per la U.E. 1003.

U.E. 1005: Mur de pedra seca amb orientació nord-sud de 2'57 cm. De llarg i 0'53 d'ampla. Està cobert per la U.E. 1003.

U.E. 1006: Nivell de terra de color fosc a l'angle nord-est de la cala. En aquest sector hi havia una gran llosa deixada en campanyes anteriors. Amb aquest s'agrupen els materials trobats sota aquesta llosa, fins aprofundir a la cala del nivell U.E. 1007. La llosa estava a una cota superior a la d'inici de campanya pel que és possible que hi hagi materials més moderns. Cobreix a la U.E. 1007.

U.E. 1007: Nivell de terra rogenca, sense pedres que cobreix a la U.E. 1008, s'entrega a la U.E. 1005 i està cobert per la U.E. 1004.

U.E. 1008: Farcit d'una possible rasa a tocar el mur 1005. Terra no compacte i rogenca. Està cobert per la U.E. 1007.

U.E. 1009: Nivell de terra molt compacte tallat pel farcit 1008. Està cobert per la U.E. 1007.

U.E. 1010: Rasa farcida per 1008 situada al sud-est de la cala. Està cobert per la U.E. 1007.

U.E. 1011/1014: Mur de pedres lligades amb fang i de mides petites orientat d'est a oest. És d'una primera fase amb reaprofitament en fases posteriors. Igual al 1017 en relació a la construcció que es data de la mateixa fase. Se li recolza les

U.E. 1013, 1012, 1015 i 1016. Té una llargada de 5'10 una amplada de 0'37 i una alçada de 1'70.

U.E. 1012: Mur orientat N-S, construït amb blocs de pedra grans i irregulars, lligat amb pedra seca. Pertany a una segona fase constructiva. Es recolza en 1011-1014.

U.E. 1013: Mur orientat N-S. Carreus irregulars lligats amb fang. Pertany a una segona fase constructiva. Es recolza en 1011 i 1014.

U.E. 1014: Sobreelevació del mur 1011 degut al reaprofitament del mur 1011. El cobreix 1014.

U.E. 1015: Mur orientat N-S. Carreuat mitjà, força regular lligats amb fang. Pertany a una segona fase constructiva. Recolza en 1011-1014, cobreix a 1020 i és solidari amb 1018.

U.E. 1016: Mur orientat N-S. Carreuat gran i irregular lligat amb fang. Pertany a les fases constructives més modernes. S'entrega a 1014.

U.E. 1017: Mur en direcció N-S. Carreuat mitjà i irregular lligat amb fang.

U.E. 1018: Mur orientat E-O. Carreuat gran i regular lligat amb fang. Pertany a la segona fase de construcció. Excavat anteriorment. Solidari amb el 1015.

U.E. 1019: Mur orientat E-O. Carreuat gran en la filera inferior i mitjà i petit a les fileres superiors. Pertany a la fase més antiga. Se li recolza 1020.

U.E. 1020: Mur orientat N-S. Carreuat irregular; banda nord més mal conservada que la part sud, amb un gran carreu (arrasat cap al nord) lligat amb fang. A la banda sud tres filades de carreus mitjà (contra tendència a fer filades). Solidari a 1011 i cobert per 1015.

U.E. 1021: Nivell de terra i pedres situats a l'interior de l'habitació conformada per 1029, 1030, 1032 i 1031, al nord de l'excavació. Capa heterogènia de terra amb capes d'argila compactada barrejada amb terra més solta i amb pedres d'enderroc de murs. També hi ha cendres i carbons, la major part concentrats a la part sud-oest de l'habitació. El 1029 desapareix i en el seu lloc es va excavar l'estrat 1028. Es recolza en 1031, 1030 i 1029. Cobreix al 1036. Se li recolza el 1028 i cobert pel 1034.

U.E. 1022: Mur de pedra lligat amb fang. Format per dues filades de pedres. El parament exterior és molt irregular i sense marcar filades. Situat en direcció E-O, paral·lel a 1031 i perpendicular a 1036. Es perd en el perfil. S'entrega a 1037, se li recolza 1023 i 1025. Se li entrega 1037.

U.E. 1023: Situada al nord de l'excavació, recolzada en el mur 1022 i el perfil de ponent de la cala. Al costat de llevant l'estructura pren una aparença de parament de pedres lligades amb fang. Pel costat sud es perd, perquè ja havia estat excava en campanyes anteriors, abans d'arribar al mur 1024. L'estructura consistia en un conjunt de pedres soltes de mida mitjana i terra. El material és molt escàs. Recolza en 1022 i cobreix a 1025.

U.E. 1024 =1027.

U.E. 1025: Nivell de terra generalment ataronjada, de textura compacta. Delimitada pels murs 1022, 1026 i 1031. Presència relativament abundantment de materials (fragments de àtica de vernís negre, una boca d'àmfora massaliota). Es recolza en 1022, 1026 i 1031. Cobreix a la U.E 1037 i està cobert per 1023.

U.E. 1026: Mur de pedres lligades amb fang compostat de diverses filades en direcció N-S, perpendicular en direcció Nord a 1022 i perpendicular al 1031 direcció sud. Es recolza en 1031 i 1022. S'entrega a 1037.

U.E. 1027: Les dues U.E. constitueixen estructures similars a murs, d'una sola filada de grans pedres lligades amb fang. La U.E. 1024 constitueix un mur de direcció E-O que fa angle, a l'extrem est, amb l'estructura U.E. 1027 (possible muret de direcció N-S?). Sota les pedres s'han localitzat alguns fragments de ceràmica. Cobreix a 1025.

U.E. 1028: U.E. formada per pedres de mida mitjana barrejada amb molta terra compactada (possiblement tàpia) i amb abundant presència de fragments de ceràmica ibèrica; cal destacar l'aparició d'*imbrex* i aproximadament a uns 10 cms. Per sota, la base d'un petit vas de ceràmica de vernís negre de producció local. En principi havíem cregut que la U.E. 1028 era la prolongació per llevant del mur 1029, però la disposició de les pedres sense lògica constructiva ens ha fet pensar que possiblement es tractés d'un enderroc, i que durant la campanya d'excavacions dels anys 80, en perdre el mur 1029 a la zona de llevant, van creure

que la U.E. 1028 era la seva continuació, i, d'alguna manera va prendre l'aparença de mur durant aquella excavació. Per llevant fa angle amb 1030. Cobreix a 1029, 1030 i 1033.

U.E. 1029: Mur en direcció E-W paral·lel a 1031 i 1055 format de pedra de mitjanes dimensions compactades amb fang amb alguns carreus de dimensions considerables. Tindria relació amb el 1028 perquè formarien part de la mateixa estructura. El mur s'entrega al perfil. És solidari amb 1028.

U.E. 1030: Mur en direcció N-S perpendicular a 1028 i 1031. Format per pedres de mitjana dimensió lligats amb fang o terra. És solidari a 1029 i 1028. Se li recolza 1032.

U.E. 1031: Mur en direcció E-O paral·lel a 1029 i 1022 i perpendicular a 1026 per l'est. Composat per pedres de mitjana dimensió i pedruscall lligats amb fang. Es perd en el perfil. Recolza en 1030, s'entrega a 1037. Se li recolza 1026. Se li entrega 1036.

U.E. 1032: Mur en direcció est-oest perpendicular a 1030 per l'est i perpendicular a 1036 per l'oest. Conjunt de pedres que possiblement formarien part del 1031 i que haurien caigut en direcció est. Recolza en 1030, se li recolza 1026.

U.E. 1033=1051

U.E. 1034: Estructura situada al sud de l'habitat format pels murs 1029, 1030 i 1031. Es tracta d'una estructura de blocs de mida mitjana, formant aproximadament un quadrat, i a uns 80cms hi ha un altre bloc.

U.E. 1035: Situat al S-E de l'àmbit 1, el trobem a cavall de l'angle format pels murs 1026 i 1031 i l'extrem S-E de la cala. El trobem en forma d'un piló de pedres lligades amb terra, al cim de les quals hi havia dues grans pedres alineades en direcció E-O. A la terra hi trobem alguns fragments de ceràmica, entre els quals sembla haver-hi un fragment d'imbrex. Cobreix a 1026, 1031 i 1025. S'entrega a 1037.

U.E. 1036: Nivell de circulació a l'habitació formada per 1029, 1030, 1031, 1032. Sota 1021.

U.E. 1037: Nivells de circulació delimitat entre els murs 1022, 1026 i 1031. Durant l'excavació hem pogut identificar clarament dos, que trobem especialment ben

conservats a la meitat meridional de la cala. El primer nivell, de terra rogenca compacta i argilosa, apareixia amb taques vermelloses i amb nombrosos carbonets, adquirint tonalitats grises cap a l'angle S-O. El segon nivell s'observava molt clarament cap al límit oest de la cala, on es veia clarament com se li sobreposava el primer nivell. Aquest segon farciment, de textura molt similar al primer, anava acompanyat de gran quantitat de cendres i carbons. S'entrega a 1031 i és cobert per 1025.

U.E. 1038: U.E. situada a l'àmbit comprès entre els murs 1029, 1030 i 1031. Està formada per tres pedres, les dues de sota són una de rectangular i l'altra trapezoidal, serveixen per sostenir la pedra superior, que s'acosta a la forma quadrada, i actualment presenta una esquerda d'orientació E-W- En l'angle S-E de la pedra superior hi ha unes petites taques fosques que podrien ser restes de foc. Està cobert pel 1036.

U.E. 1039: Estrat sota les tres pedres (U.E. 1038), i per sota el nivell de circulació 1036. Heterogeni, amb bossades de terres flonges, altres de compactes, ceràmiques, carbons... És un reompliment per anivellar el sol. Cobreix a 1053. Està cobert per 1036, 1038, 1031 i 1030.

U.E. 1040: Mur de pedra lligada amb fang. Datat de la primera fase a l'igual que el 1011 i 1019. Orientat est-oest. Cobert per 1013. Té una llargada de i m aproximadament.

U.E. 1041: Nivell de terra entre els murs U.E. 1018, 1019, 1020. Superficial. Cobreix a 1042.

U.E. 1042: Nivell de pedres i terra situat entre els murs 1020 a l'est, 1019 al nord, 1018 al sud. Cobert per 1041.

U.E. 1043: Nivell de terra cobert per 1009, situat al costat del mur 1005. Terra flonja amb algunes pedres, poc compacte i color marronós lleugerament més fosca que l'estrat anterior.

U.E. 1044: Perfil de terra deixat sorra els murs 1018 i 1015. Compendi de diferents estrats entre els quals predominava la cendra, restes d'ossos, restes de ceràmica (majoritàriament àmfora). Les característiques de la terra eren: flonja en un principi

però compacta (i amb tó vermellós) a la part inferior. Cobreix a 1020, 1041 i 1042. S'entrega a 1011 i 1014. Cobert per 1018 i 1015.

U.E. 1045: Nivell de pedra i terra cobert per la U.E. 1043.

U.E. 1046: Nivell de terra marronosa clara i pedres amb escassos fragments de ceràmica.

U.E. 1047:

U.E. 1048:

U.E. 1049:

U.E. 1050: Nivell amb cendres, carbons, tovot cremat...a l'extrem sud-oest a tocar el mur 1029. Correspondria a un abocament. Situat entre el mur 1029 a la part oest i també el mur 1034. El nivell es troba situat dins l'habitació limitada pels murs 1029, 1030 i 1031. Està cobert per 1036.

U.E. 1051: Munt de terra i pedres de forma rectangular, en direcció N-S. A la superfície destacaven tres grans pedres, sota les quals hi havia terra i pedruscall més petit. Des de l'est s'observava una sola filada però l'excavació que les pedres no tenien cap mena de lligament. La terra, flonja i de color marró fosc, contenia gran quantitat de fragments ceràmics i d'ossos animals. Es recolza en 1029 i 1028.

U.E. 1052: Estrat de terra de color marró fosc, molt flonja. Contenia abundants fragments de ceràmica (entre ells àtica de vernís negre). Es recolza en 1029 i cobreix a 1062.

U.E. 1053: Mur orientat est-oest, situat a l'angle est de la cala i al sud-est del mur 1030. Format per dos fileres de pedres de dimensions mitjanes. Tallat per la sitja 1060 (Sitja 1). Es conservava enderroc del propi mur al cantó est. Està cobert per 1036 i tallat per 1060.

U.E. 1054: Taca de tovot a l'angle N-E de l'habitació limitada pels murs 1031, 1030 i 1029. Cobert per 1036.

U.E. 1055: Mur en direcció est-oest situat entre les dues cales. Paral·lel a 1029 i perpendicular a 1056 i 1057. El mur es perd a la seva part o direcció oest. Les pedres són força grans i lligades amb fang. Possiblement també se li recolzava el 1056 però s'ha perdut el contacte entre els dos murs. Se li recolza 1057 i possiblement 1056.

U.E. 1056: Muret en direcció nord-sud perpendicular a l'extrem est del mur 1055. A la seva part nord el mur ha desaparegut i la seva part sud presenta un enderroc. Recolza en 1055.

U.E. 1057: Muret en direcció nord-sud perpendicular al mur 1055 i paral·lel al 1056. Mur format per una colla de pedres no molt grans i presenta una part d'enderroc a la seva part sud.

U.E. 1058: Estructura circular a l'angle sud-est de l'habitació A2. Semblava una petita llar tot i que potser només és una forma aparent.

U.E. 1059: Nivell de circulació del mur 1053. Cobert per 1039 i 1034.

U.E. 1060: Sitja ubicada a l'angle format pels murs 1030, 1031 i 1032. Formada per bossades de terra de duresa heterogènia de terra amb abundant presència de pedres, lleu presència de carbons i cendres, restes d'ossos d'animals, abundants fragments de ceràmica ibèrica. Destacar la presència de tres recipients fets a mà decorats amb cordó i incisions. També destaquen petits fragments de ceràmica àtica de figures roges. Talla a 1053, 1039 i 1054. Està cobert pel 1036.

U.E. 1061: Filada de quatre grans pedres situades a continuació de l'estructura 1051 en direcció sud. Es troben situades al mig del carrer.

U.E. 1062: Mur en direcció est-oest paral·lel a 1029 pel sud i al 1055 pel nord. Format per un seguit de pedres de petites dimensions, unides amb fang.

Relacions estratigràfiques de les UE del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanya 1999.

U.E. 1063: Superficial.

U.E. 1064: Nivell de terra argilosa, vermellosa i esteril de material. Textura dura. Situada al Nord-est de la sitja núm. 1 (U.E. 1060), limitat per l'angle format pels murs 1032 i 1030. Al sud hi limita la U.E. 1065.

U.E. 1065: Nivell de terra marronosa, de textura tova. Barrejat amb pedres de mitjanes dimensions. Estèril de material. Situat al sud de 1064 i a l'est de la sitja núm.1.

U.E. 1066: Farcit de la sitja 2. Nivell de terra marronosa, de textura lleugerament dura (més dura que 1065 però molt més tova que 1064). Hi apareixen pedres molt petites i també alguna pedra de dimensions mitjanes (20 cms. Aprox.). Fragments de ceràmica comuna ibèrica. Situat al sud del mur 1053. Limita a l'oest amb la sitja 1. Cobreix a la U.E. 1067 i farceix a la U.E. 1071.

U.E. 1067: Farcit de la sitja núm.2. Nivell de terra sota la U.E. 1066. Apareixen grans fragments de ceràmica ibèrica. Presència d'àmfora ibèrica i algunes pedres de mida petita. Terra mitjanament dura i seca. Color marronós clar. A prop dels fragments ceràmics han sortit carbonets.

U.E. 1068: Farcit de la sitja núm. 2 (1071). Està cobert per la U.E. 1067. Terra flonja i humida. Apareixen fragments abundants d'ossos d'animals però molt esmicolats i es trenquen amb molta facilitat. Abundant presència de carbons. Ha aparegut algun fragment de tovot.

U.E. 1069: Espai de terra estèril de material, situada a l'oest de la sitja 1 i a l'est de la sitja 2. Hi apareix una taca de cendres, que estava coberta per la U.E. 1066. Terra molt compacte.

U.E. 1070: Farcit de la sitja núm. 3 (1072). Terra de tonalitat gris clar, molt flonja. Presència de cendres i alguns fragments de ceràmica ibèrica. No s'ha excavat perquè la sitja s'endinsa per sota del mur 1030. Està cobert per la U.E. 1065 i farceix a la U.E. 1072.

U.E. 1071: Rassa de la sitja núm 2., situada a l'oest de la sitja 1060. Continua sota el perfil sud de la cala i continua sota el mur 1053.

U.E. 1072: Rasa de la sitja 3. Queda per sota del mur 1030. Només s'ha delimitat una petita part, la més occidental degut a que s'endinsa per sota del mur 1030.

U.E. 1073: Túmul de blocs de pedres irregulars i de mida mitjana sense orientació, en el sector est del jaciment. A ponent de la U.E. 1061. El cobria l'estrat superficial de terra tova i marronosa.

U.E. 1074: Farcit de la sitja núm 4. Es situa a la zona nord-est.. Aquest nivell estava cobert pel nivell superficial i cobria la U.E. 1085. Es tracta de terra molt compacte i marronosa. S'hi ha trobat fragments ceràmics, ossos i carbonets.

U.E. 1075: Forn: Hi ha un sòcol format per blocs de pedra lligats amb fang. Situat a l'oest del jaciment, al sud del mur 1029 i al nord de la taca de cendres, finalment a l'oest s'hi troba el 1061.

U.E. 1076: Taca de cendra situada a l'oest del jaciment, al sud del mur 1029 i a l'oest del mur 1061 i al nord del mur 1055. Està cobert per la U.E. 1073 i superficial.

U.E. 1077: Mur situat al sud de la U.E. 1055, forma part de l'habitació formada pels murs 1055, 1057 i 1078. Contemporani al 1078, separat d'aquest pel llindar de la porta d'entrada a l'habitació. Té una direcció O-E.

U.E. 1078: Mur en direcció O-E, perpendicular al 1057, al sud del mur 1055 i coetani al 1077. Forma part de l'habitació A1.

U.E. 1079: Mur en direcció S-N. Se li adossa el mur 1077. Es el mur que tanca l'habitació A1 però només es conserva l'angle que forma amb el mur 1078. Sembla que aquest mur aniria també en direcció sud però queda arrasat en aquesta part.

U.E. 1080: Estrat de terra situat al sud de l'edifici A. Es tracta d'una terra més fosca i compacta, amb presència d'un enderroc de pedres. Hi ha molta presència de ceràmica.

U.E. 1081: Estrat de terra amb molts fragments de ceràmica amb bossades de terra dura i d'altres de terra més tova. Situat a l'est del mur 1056. Continua fins a l sud. Pel nord la U.E. toca a la roca mare. La potència de l'estrat és més gran al sud (encara per excavar) que al nord. S'hi ha trobat petits fragments de ceràmica àtica de vernís negre. També una petita peça de bronze. Cobreix a la U.E. 1082 i està cobert pel nivell superficial. S'entrega al mur 1056.

U.E. 1082: Nivell de terra barrejat amb cendres i escories. Situat al nord de la U.E. 1081. Cobreix a la U.E. 1056 en el seu angle nord-est i està cobert per la U.E. 1081.

U.E. 1083: Nivell de terra situat a l'est del mur 1026 que limita al sud amb el mur 1032. Terra de textura flonja, tova, de to marronós fosc, amb aparició de cendres i abundants fragments ceràmics. Destaca la presència d'un fragment d'àtica de figures negres sobre fons marró i un objecte de bronze, que sembla un ornament de vestit. Presència de còdols de riu i restes de fauna.

U.E. 1084: Amuntegament de de pedres, tocant la cara nord del mur 1077. Pot ser que sigui part de les actuacions que es van portar a terme als anys vuitanta.

U.E. 1085: Farcit de la sitja núm. 4. Està cobert per la U.E. 1074 i cobreix a la U.E. 1089.

U.E. 1086: Nivell de terra superficial de l'habitació A1. Amb abundant ceràmica comuna ibèrica, fragments d'àmfora ibèrica, restes d'ossos. El color de la terra és marró fosc i presenta alguns blocs de pedra. També trobem carbonets, ceràmica púnica-occitana informe, fragments d'àtica informe i algunes restes d'escoria de ferro.

U.E. 1087: Enderroc al sud del mur 1078. Nivell amb abundants fragments de ceràmica, la major part concentrats on hi havia més pedra. Algun fragment de ceràmica àtica. Terra barrejada amb moltes pedres. Ha sortit algun fragment informe de bronze. També es troba aquest enderroc dins de l'habitació A2. Concentrat a la part sud del mur 1057. L'enderroc de l'interior de l'habitació es barreja amb el nivell 1092. Està cobert per la U.E. 1080.

U.E. 1088: Enderroc situat a l'est del mur 1026 que limita al sud amb el mur 1032. El cobreix la U.E. 1083. Aparició de poca ceràmica.

U.E. 1089: Farcit de la sitja 5. Presenta un color vermellós. És una terra compacta i dura amb petites pedres i poc material, mentre que a la part oest trobem una terra de color groguenc, més flonja, sense pedres i amb abundant material ceràmic i de restes de fauna i algunes pedres de gran mida. Molts carbonets. Està cobert per la U.E. 1085.

U.E. 1090: Nivell de terra amb blocs de pedra, situat a l'est del mur 1026 i que limita al sud amb el mur 1032. Situat sota el 1088.

U.E. 1091: Nivell de terra fina amb algunes pedres i abundants fragments ceràmics. Situat a l'est del forn (U.E. 1075). Al sud de la U.E. 1091 persisteix la taca de cendra (U.E. 1076). Al nord de l'estrat, just al sud de la U.E. 1029, també s'hi ha trobat alguna taca de cendra. Està cobert pel nivell superficial

U.E. 1092: Nivell superior de l'habitació A2. L'enderroc 1087 també apareix concentrat a l'interior, en la part sud del mur 1057. És un nivell de terra barrejat amb pedres d'aquest enderroc. Abundants fragments de ceràmica, la major part comuna ibèrica, i algun petit fragment d'àtica. Prop de la llar ha aparegut una peça de bronze. Aquest nivell cobreix a la U.E. 1097.

U.E. 1093: Petita estructura situada a la cara oest del mur 1057, perllongant-se una mica vers l'oest. Sembla que es recolza en aquest mur 1057. Est troba molt degradada.

U.E. 1094: Estrat de sorra sota la U.E. 1086. Terra amb presència de pedres, ossos i ceràmica a la part sud. Les pedres es situen sobretot a la part sud-est de l'estrat.

U.E. 1095: Continuació del mur 1022. Se li adossa el mur 1026.. Se li adossa el mur 1026.

U.E. 1096: Nivell o estrat de terra que correspon al farcit de la sitja 4. Cobert per la U.E. 1088. Presenta terra tova de color obscur amb presència de cendra i carbons. El material que apareix són fragments ceràmics on destaca la presència de molts fragments d'àtica de vernís negre i moltes restes d'ossos d'animals.

U.E. 1097: Nivell sota la U.E. 1092 a l'habitació A2.

U.E. 1098: Nivell de cendres que talla l'estrat U.E. 1096 (terra tova amb restes de cendres i carbons) situat a l'est de la sitja, que ocupa una setena part de la mateixa. Es tracta d'una bossada de terra dins de la sitja 4.

U.E. 1099: Nivell de terra de l'habitació A1.

U.E. 1100: Nivell de terra a l'est del mur 1030 i al nord del 1028 trobem un estrat de terra compacte amb alguns fragments de ceràmica comuna. Terra color marró clar . Trobem pedres a la part sud del nivell i la roca mare a la part est.. Està cobert pel superficial.

U.E. 1101: Nivell de terra sota l'estrat 1094. Taca de sorra a la part sud-est de l'estrat.

U.E. 1102: Taca de terra al sud-est de la U.E. 1101.

U.E. 1103:

U.E. 1104: Nivell de terra més fosca situat al nord-est de l'habitació formada pel mur 1055 i 1056. Apareix rebuig d'escòria de ferro.

U.E. 1105: Nivell d'estrat de terra situat en el farcit de la sitja situada al nord-est de l'àmbit I, sota la U.E. 1096. Presenta terra tova amb cendres i restes de carbons. El material que apareix són restes de ceràmica i ossos. A l'est de la sitja apareix una àmfora i restes de bronze. Està cobert per la U.E. 1096.

U.E. 1106: Rasa de la sitja núm.5 (per excavar).

U.E. 1107: Estructura situada al sud del mur 1028. S'entrega a la roca per la seva banda est.

U.E. 1108: Mur sud de l'habitació A2 formada pels murs 1055,1056 i 1057.

U.E. 1109: Estructura situada al sud-est del jaciment. Només es veu una part degut a que s'endinsa per sota del perfil.

U.E. 1110: Farcit de la sitja 4. Nivell de terra compacte de color marró clar situat a la sitja 4. És l'estrat de la sitja que es troba al fons d'aquesta. Poca presència de ceràmica.

U.E. 1111: Rasa de la sitja 4.

U.E. 1112: llindar de l'habitació A2.

**Relació estratigràfica de les UE del poblat ibèric Sant Sebastià de la Guarda.
Campanya juliol 2000.**

U.E. 1113: Nivell de terra dins de l'enderroc de pedres dins de l'espai que queda a l'interior del sòcol del forn.

U.E. 1114: Nivell de terra al sud-est de l'edifici B. Terra de tonalitat marronosa-vermellosa.

U.E. 1115: Farcit de la sitja núm. 5. Terra de tonalitat marronosa clara amb molts carbonets. Presència de fragments ceràmics, bàsicament ceràmica comuna ibèrica. Està per sobre de la U.E. 1120.

U.E. 1116: Estructura formada per blocs de pedra irregulars lligades amb fang. Està orientat en direcció N-S, lleugerament curvat cap a l'est. Per la seva forma sembla que originàriament era una estructura circular o semi-circular. Està situat al nord-est del mur 1029. Sembla que la seva orientació seria connectar amb la base de pilar situada just al mig de l'habitació B1.

U.E. 1117: Farcit de la sitja núm.6. Terra de color marró fosc amb presència de material ceràmic i fragments d'ossos. Està per situat per sobre de la U.E. 1118. Pot ser que aquest estrat estigui contaminat per ceràmiques de l'estrat que el cobreix. Per tant, caldrà tenir aquest aspecte en consideració a l'hora d'establir la cronologia de la sitja.

U.E. 1118: Farcit de la sitja núm. 6. Per sota de la U.E. 1117. Terra de color marró fosc tot i que amb una tonalitat més clara que la terra de la U.E 1117. Correspon a tot el farcit de la sitja. La sitja estava reomplerta per material ceràmic com ceràmica comuna ibèrica, àmfora ibèrica, ceràmica grollera. També ceràmica d'importació com ceràmica de vernís negre, àtiques decorades de figures rojes. També hi havia presència de peces de bronze. Igualment tenim restes de fauna.

U.E. 1119: Mur situat a l'oest de l'edifici A te una direcció S-N fent angle amb un altre mur en direcció E-O. Podria ser part de l'estructura que tancaria l'habitació A1 per la seva banda occidental. Està a una cota semblant al mur 1057 el que podria indicar-nos que és contemporani a la resta de l'habitació. En canvi no està a la mateixa cota que els murs 1055, 1079, 1077 i 1078. Potser no correspon al mateix moment dels murs que formen l'habitació i sigui d'alguna remodelació o reforma anterior.

U.E. 1120: Farcit de la sitja núm. 5. Es tracta de tot un nivell cendros amb carbonets amb canvis de color. Presència de tovot. Abundants blocs de pedra i gran quantitat de ceràmica comuna ibèrica, grisa de la costa calalana, restes d'àmfora ibèrica. Presència de ceràmica àtica però en petites quantitats. Restes de

fragments d'ossos de fauna. Escassos exemples d'escòria de ferro amb algunes peces de bronze molt esmicolades.

U.E. 1121: Nivell d'enderroc dins del forn, bàsicament blocs de pedra que devien formar part de la paret del forn.

U.E. 1122: Nivell de terra sota l'enderroc de pedres a l'interior del forn. Presència de molts fragments ceràmics i pedres de mida petita.

U.E. 1123: Nivell de terra a l'oest de la sitja núm.4, per sota de la U.E. 1114.

U.E. 1124: Farcit de la sitja núm. 8 per sobre de la U.E. Per sobre de la U.E. 1133.

U.E. 1125: Fons del forn.

U.E. 1126: Estrat de terra fina de color marró fosc amb carbonets amb pedres d'uns 10-15 cms.. Situat a l'oest de la sitja núm. 4. L'envolten pel costat nord bossades de terra rogenca i groguenca.

U.E. 1127: Estrat de terra de color vermellós, sota la U.E. 1123, amb terra fina i alguns blocs de pedra d'uns 10-15 cms. Està situat al nord de la U.E. 1126 i a l'est de la U.E. 1128. També hi ha presència de pedres de tamany més gran.

U.E. 1128: Estrat de terra de tonalitat groguenca, cobert pel 1123 i situat a l'Oest de la U.E. 1127 i al Nord de la U.E. 1126. Sembla només una bossada de terra dispersa.

U.E. 1129: Estructura formada per blocs de pedra lligats amb fang. Situada a l'oest de l'edifici A. És un angle en direcció E-O. Queda tallat per la carretera que porta de Palafrugell a la muntanya de Sant Sebastià. No sembla que formi part de l'habitació A1.

U.E. 1130: Nivell de blocs de pedra dins de la sitja nº 6.

U.E. 1131: Farcit de la sitja núm. 7. Terra de color marró fosc, poc compacte.

U.E. 1132: Rassa de la sitja núm. 7.

U.E. 1133: Farcit de la sitja núm. 8.

U.E. 1134: Rassa de la sitja núm. 8.

U.E. 1135: Farcit de la sitja núm. 7 sota de la U.E. 1131.

U.E. 1136: Nivell de terra vermellova amb força rastre de carbons, situat a l'oest de l'estructura U.E 1116. Hi està relacionada.

U.E. 1137: Nivell de terra de la meitat sud de l'habitació B1 (la meitat nord va ser excavada a la campanya de 1998). Cobreix la U.E. 1136 Surten bossades de terra vermella i carbons. Alguns fragments de ceràmica comuna ibèrica i àtica.

U.E 1138:

U.E. 1139: Estructura a l'oest de l'estança B2. Formada per blocs de pedra unides amb fang. Està molt degradat i queda penjat. Devia formar part de l'estança B2 tenint alguna funcionalitat molt concreta. En un principi semblava part d'un dels murs de l'habitació B2 però es massa feble per ser un mur i no queda relacionat amb la resta de murs que formen l'habitació.

U.E. 1140: Rasa sitja núm. 9. Situada a l'angle format pels murs 1029 i 1030, dins de l'habitació B1. La part superior està retallada a la terra, mentre que el seu fons està retallat sobre la roca mare.

U.E. 1141: Farcit de la sitja núm. 9. En un primer moment format per terra tova amb abundància de pedres de mida petita (aproximadament entre els 10 i 20 cms.), i fragments de ceràmica ibèrica comuna. Presència de fragments de tovot, d'escòria de ferro, una fussaiola sencera, un pondus de pedra trencat, molts fragments d'un mateix plat, dos fragments de peces diferents, decorats amb els típics cercles centrals, comuna ibèrica grollera, etc.

INVENTARI DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC RECUPERAT DURANT LA CAMPANYA D'EXCAVACIÓ A L'OPPIDUM IBÈRIC DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA (LLAFRANC, PALAFRUGELL, BAIX EMPORDÀ) L'ANY 1998.

(La referència siglada és 98SG i el número d'unitat estratigràfica)

UE 1001

Ceràmica vidrada moderna: 12 vores; 1 base; 8 nansa; 18 informes

Porcellana blanca: 3 vores; 1 base; 2 informes

Ceràmica àtica de figures roges: 2 vores; 3 bases (d'escif); 2 nanses (2 de calzes o cilix, una d'enorme); 5 informes (decorades)

Ceràmica àtica de vernis negre: 2 vores (1 plat de peix); 6 bases (1 d'escif); 4 nanses (3 d'escif); un fons decorat amb palmetes; 11 informes

Ceràmica de vernis negre indeterminat (segle III aC): 2 vores (1 Lamb. 23); 2 bases; 3 informes

Ceràmica campaniana B: 1 base (Lamb. 1)

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 5 vores; 2 basés; 10 nanses (3 de cinta, 2 semiel·líptica); 42 informes (1 perforació antiga)

Ceràmica comuna ibèrica: 31 vores; 1 broc; 2 bases (1 "calatoide"); 20 nanses; 681 informes

Ceràmica grollera a mà: 16 vores (3 olles, 1 tapadora); 3 bases (planes); 4 nanses; 1 nansa massissa petita; 4 bases; 52 informes (molts d'argila amb molta mica i grans de quars, 1 decorat ratlles abans tuita, alguns decorats mugrons)

Gran recipient oxidat i engalbat: 46 informes

Ceràmica comuna púnica (engalbada de groc): 5 informes

Amfora ibèrica: 24 vores; 6 nanses; 137 informes; 4 informes amb grafit

Amfora púnica: 1 vora

Amfora púnica engalbada: 11 informes

Amfora púnicoebussitana: 2 vores; 2 nanses; 144 informes

Amfora grega (oriental?)(parets robustes): 6 informes

Amfora massaliota: 1 informe

Amfora itàlica: 9 informes (1 "DB")

Amfora indeterminada: 1 informe

Tegulae: 2 fragments (1 rebava)

Peces discoidals: 14 (3 mòdul gran, 10 de mitjà, 1 petit)

Vidre modern: 1 base (ampolla de cava)

Coure: 1 nansa

Escòria de ferro: 1 fragment

Restes òssies: 38. (ovicaprins preferentment, algun bou)

Peces dentals: 9 (ovicaprins preferentment, bou, 2 ullal senglar)

Banya: 1. (ovicaprí)

Restes malacològiques: 2 (petxines)

UE 1002

Ceràmica vidrada moderna: 4 informes

Ceràmica àtica de vernís negre: 7 vores (5 vasos); 5 bases (1 d'escif, 1 peu en unglà); 4 nanses (3 d'escif); 23 informes

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 6 vores; 1 base; 4 nanses (1 secció circular, 1 cinta); 5 informes

Ceràmica ibèrica pintada antiga: 1 informe

Ceràmica comuna ibèrica: 32 vores (8 de gerra amb nansa de cinta, 1 tapadora, 1 escudella petita); 4 bases; 2 nanses; 1 peu (tapadora); 557 informes

Ceràmica indogeta decorada pintura blanca: 2 informes

Ceràmica grollera a mà: 5 vores; 1 base (plana); 31 informes (2 puntets blancs i brillants argila)

Gran vas oxidat: 6 nanses; 39 informes

Ceràmica brunyida (roja) imitació àtica: 1 base

Amfora ibèrica: 25 vores; 3 nanses; 59 informes

Amfora púnica engalbada: 27 informes

Amfora púnicoebussitana: 11 vores; 76 informes

Amfora grega de llavi triangular (semblant greco-itàlica petita):
1 vora

Amfora greco-itàlica petita: 1 vora

Peces òssies: 41 (ovicaprins i bòvids)

Peces dentals: 7 (4 ovicapri, 2 bou, 1 senglar)

UE 1004

Ceràmica àtica de figures roges: 1 vora; 1 base; 5 informes

Ceràmica àtica de vernís negre: 3 vores; 2 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 3 vores; 1 base; 8 nanses; 124 informes

Ceràmica grollera a mà: 7 informes (1 decorat amb cercles
impresos)

Gran vas oxidat: 3 informes

Comuna engalbada de beix paret externa: 11 informes

Ceràmica comuna púnica: 1 informe

Amfora ibèrica: 1 vora; 1 nansa; 18 informes

Amfora púnica engalbada: 1 informe

Amfora púnicoebussitana: 33 informes

Amfora massaliota: 2 informes

Peces discoidals: 2 (mòdul petit)

Restes òssies: 41

Peces dentals: 6 (4 ovicaprins, 2 bòvid)

Banya: 1 (bòvid)

UE 1006

Ceràmica àtica de figures roges: 3 nanses (d'un calze o cìlix); 1
informe

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 informe

Ceràmica comuna ibèrica: 4 vores; 23 informes

Gran vas oxidat: 4 informes

Amfora ibèrica: 2 vora (1 molt alta); 6 informes

Amfora púnicoebússitana: 7 informes

UE 1007

Ceràmica ibèrica pintada (càlatos): 1 base

Ceràmica comuna ibèrica: 1 nansa; 41 informes

Ceràmica grollera a mà: 1 vora; 2 bases; 9 informes

Gran vas oxidat: 5 informes

Amfora ibèrica: 1 vora; 18 informes

Amfora púnicoebússitana: 3 informes

Amfora massaliota: 1 informe

Restes òssies: 20 (ovicaprins i bòvids)

UE 1008

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 vora; 2 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 1 base; 3 nanses; 71 informe

Ceràmica grollera a mà: 1 vora; 1 base; 4 informes

Amfora ibèrica: 1 vora

Amfora púnicoebússitana: 9 informes

Restes òssies: 22

Peces dentals: 6 (1 barra) (ovicaprins)

UE 1009

Ceràmica àtica de figures roges: 1 vora; 1 nansa (de calze); 1 informe

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 informe

Ceràmica de vernís negre occidental (segle III aC): 1 base

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 3 vores; 1 base; 1 nansa

Ceràmica comuna ibèrica: 5 vores; 142 informes

Ceràmica grollera a mà: 1 tapadora; 9 informes

Ceràmica brunyida: 1 vora (imitació vernís negre); 1 informe

Gran vas oxidat: 1 vora; 43 informes

Amfora ibèrica: 1 vora; 1 nansa; 8 informes

Tovot: 1 fragment

Restes òssies: 29

Peces dentals: 4 (ovicaprins)

UE 1021

Ceràmica àtica de figures roges: 1 informe

Ceràmica àtica de vernís negre: 4 informes (1 decoració palmetes)

Ceràmica de vernís negre indeterminat: 1 vora; 2 informes

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 1 vora; 1 base (d'escif); 2 nanses (de cinta); 4 informes

Ceràmica oxidada imitació costa catalana: 1 vora (bicònic nansa de cinta)

Ceràmica ibèrica pintada (antiga): 1 nansa (doble secció circular)

Ceràmica comuna ibèrica: 9 vores; 7 nanses (secció circular, de cinta); 230 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 1 informe

Ceràmica grollera a mà: 4 vores; 30 informes (3 decorats amb impressions i cordó aplicat)

Gran recipient engalbat blanc/groc: 3 informes

Morter: 1 vora

Terracuita: 1 fragment motllurat

Amfora ibèrica: 5 vores; 1 nansa; 102 informes (15 amb restes d'una engalba groga exterior)

Amfora púnica engalbada: 2 informes

Amfora púnicoebussitana: 1 nansa; 21 informes

Amfora massaliota: 2 informes

Amfora itàlica: 1 informe

Amfora indeterminada: 1 nansa (secció circular); 1 informe

Restes òssies: 22 (ovicaprins i algun bòvid)

Restes Malacològiques: 2 (petxines)

UE 1022

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 base (en 3 fragments)
(decoració de palmetes imprèses)

Ceràmica comuna ibèrica: 1 informe

UE 1023

Ceràmica comuna ibèrica: 3 informes

Gran vas oxidat engalbat: 4 informes

Amfora púnicoebussitana: 1 informe

Restes òssies: 2

UE 1024

Ceràmica comuna ibèrica: 3 informes

Ceràmica grollera a mà: 2 informes

Amfora púnica engalbada: 1 informe
Amfora púnicoebussitana: 4 informes
Peça discoidal: 1 (mòdul petit)

UE 1025

Ceràmica àtica de figures roges: 1 vora (escif); 1 nansa (crater)
Ceràmica àtica de vernis negre: 2 bases; 7 informes (tots de la mateixa peça); 2 bases; 6 informes (mateixa peça)
Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 2 informes
Ceràmica comuna ibèrica: 1 vora; 93 informes
Ceràmica ibèrica de pasta grisa: 1 peça quasi sencera
Ceràmica grollera a mà: 11 informes (1 amb apèndix ansat)
Gran vas engalbat; 5 informes
Amfora ibèrica: 1 vora (?); 7 informes
Amfora fenícia: 1 vora
Amfora púnica engalbada: 1 informe
Amfora púnicoebussitana: 6 informes
Amfora massaliota: 1 vora; 2 informes
Restes òssies: 12
Peces dentals: 2 (ovicaprins)
Restes malacològiques: 1 (petxina)

UE 1026

Ceràmica àtica de vernis negre: 1 informe
Ceràmica comuna ibèrica: 1 informe

UE 1028

Ceràmica àtica de vernís negre: 2 informes

Ceràmica campaniana B: 5 fragments d'una mateixa peça quasi sencera (forma Lamb. 2)

Ceràmica comuna ibèrica: 2 nanses (secció circular); 33 informes

Ceràmica grollera a mà: 6 informes

Amfora ibèrica: 1 vora; 1 informe

Amfora púnicoebussitana: 1 nansa; 1 vora; 8 informes

Amfora massaliota: 1 informe

Amfora itàlica o greco-oriental: 4 informes (parets gruixudes)

Imbrex: 16 fragments grans

Restes òssies: 4

Restes malacològiques: 1 (petxina cardium edule)

UE 1034

Ceràmica comuna ibèrica: 2 vores; 17 informes

Ceràmica grollera a mà: 6 informes (2 decorats cordó aplicat amb ditades)

Amfora ibèrica: 3 informes

Amfora púnicoebussitana: 3 informe

Amfora indeterminada: 1 informe

Tovot: 1 fragment

UE 1035

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 informe

Ceràmica oxidada imitació grisa de la costa catalana: 1 base

Ceràmica comuna ibèrica: 6 vores (mateixa peça); 1 nansa; 31 informes

Ceràmica grollera a mà: 10 informes

Gran vas oxidat amb engalba: 4 informes

Amfora ibèrica: 1 vora; 8 informes

Amfora púnica engalbada: 3 informes

Amfora púnicoebussitana: 1 vora; 2 informes

Restes òssies: 4 (3.ovicaprins, 1 de bòvid)

UE 1036

Ceràmica àtica de figures roges: 1 vora; 1 nansa; 5 informes

Ceràmica àtica de vernís negre: 4 vora (2 d'escif); 3 nanses (1 de calze); 6 informes

Ceràmica de vernís negre indeterminat (NIKIA?): 1 vora (forma Lamb. 23); 1 informe (Lamb. 23)

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 1 vora (forma 1); 3 bases (1 forma 1); 1 nansa (de cinta); 28 informes

Ceràmica oxidada imitació grisa de la costa: 6 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 18 vores (preferentment gerres); 1 base; 7 nanses (5 de cinta, 1 de doble secció circular); 321 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 1 nansa; 5 informes

Ceràmica grollera a mà: 11 vores; 13 bases (10 planes); 4 nanses; 105 informes; 6 informes decorats

Ceràmica brunyida: 1 nansa (de cinta); 1 informe

Gran vas oxidat: 3 vores; 49 informes

Amfora ibèrica: 7 vores; 1 base (2 fragments); 6 nanses; 152 informes

Amfora púnica engalbada: 5 informes

Amfora púnicoebussitana: 2 vores; 1 nansa; 71 informes

Amfora etrusca (?): 3 informes

Amfora indeterminada: 4 informes

Tovot: 8 fragments

Bronze: 15 fragments d'una mateixa peça indeterminada de mig mil·límetre de gruix

Restes òssies: 127 (ovicaprins preferentment, algun sus scrofa, algun bòvid)

Peces dentals: 8 (1 bòvid)

Restes malacològiques: 5 (petxines)

UE 1037

Bronze: 1 arandela de secció circular

UE 1039

Ceràmica àtica de vernís negre: 2 vores (1 escif); 1 nansa (calze); 8 informes

Ceràmica campaniana A: 1 informe

Ceràmica de vernís negre indeterminat: 2 vores; 3 informes

Ceràmica pseudojònia: 1 informe

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 4 vores; 4 bases; 3 nanses (2 de cinta); 38 informes

Ceràmica oxidada imitació costa catalana: 1 vora (forma 1); 1 base

Ceràmica ibèrica pintada (antiga): 1 informe

Ceràmica ibèrica pintada: 2 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 10 vores (1 en tres fragments); 3 bases (1 en tres fragments, 1 "calatoide"); 5 nanses; 173 informes; 3 informes decoració pentinada

Ceràmica indigeta decorada pintura blanca: 6 informes

Ceràmica grollera a mà: 13 vores (5 d'urna); 8 bases (planes); 4 agafadors; 67 informes; 12 informes decorat amb cordó aplicat

Gran vas oxidat amb engalba: 1 vora; 5 informes

Morter: 1 vora; 1 base

Amfora ibèrica: 8 vores; 1 base; 2 nanses; 142 informes

Amfora púnica engalbada: 7 informes

Ceràmica púnicoebussitana: 37 informes

Amfora itàlica: 1 informe

Amfora indeterminada: 2 informes

Peces discoidals: 1 (mòdul petit)

Os treballat: 1 plaqueta circular

Restes òssies: 56 (ovicaprins i algun bòvid)

Peces dentals: 11 (preferentment d'ovicaprins)

Restes malacològiques: 9 (8 petxines, 1 cargol)

UE 1041

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 3 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 14 informes

Gran vas oxidat engalbat: 2 informes

Amfora ibèrica: 3 vores; 4 informes

Amfora fenícia: 1 vora

Amfora púnica engalbada: 2 vores

UE 1042

Ceràmica de vernis negre indeterminat: 2 informe

Ceràmica ibèrica pintada antiga: 6 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 2 vores; 1 nansa; 21 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 1 informe

Ceràmica grollera a mà: 2 informes

Amfora ibèrica: 15 informes

Àmfora púnicoebussitana: 6 informes

Restes òssies: 2 (1 bòvid)

UE 1043

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 2 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 3 nanses; 21 informes

Ceràmica grollera a mà: 2 vores; 3 informes

Àmfora púnicoebussitana: 5 informes

Restes òssies: 4 informes

UE 1044

Ceràmica àtica de figures roges: 2 vores (crater)

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 vora; 5 informes

Ceràmica pseudojònia: 9 informes

Ceràmica ibèrica pintada antiga: 1 vora; 7 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 2 vores; 8 nanses (1 secció circular; 3 cinta); 66 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 6 informes

Ceràmica grollera a mà: 1 vora; 2 nanses; 11 informes

Ceràmica reduïda brunyida: 1 informe

Àmfora ibèrica: 2 vores; 2 nanses; 20 informes

Àmfora púnica engalbada: 1 vora

Àmfora púnicoebussitana: 12 informes

Àmfora massaliota: 1 base

Restes òssies: 25

Peces dentals: 1

UE 1045

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 informe

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 1 vora

Ceràmica comuna ibèrica: 1 nansa; 23 informes

Ceràmica grollera a mà: 1 vora; 2 informes

Amfora ibèrica: 1 nansa; 7 informes

Amfora púnicoebussitana: 2 informes

Restes òssies: 5

UE 1050

Ceràmica àtica de vernís negre: 1 informe

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 1 nansa (de cinta); 3 informes

Ceràmica comuna ibèrica: 1 broc vessador; 17 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 1 informe

Ceràmica grollera a mà: 7 informes

Amfora ibèrica: 6 informes

Amfora púnica engalbada: 5 informes

Amfora púnicoebussitana: 10 informes

Amfora itàlica (o oriental): 2 informes

Sòl d'argila: 3 fragments (mostra)

Restes òssies: 1

UE 1051

Ceràmica àtica de figures roges: 3 informes

Ceràmica àtica de vernís negre: 9 vores (1 d'escif); 10 informes

Ceràmica ibèrica pintada antiga: 1 informe

Ceràmica comuna ibèrica: 3 vores; 1 base ("calatoide"); 4 nanses;
99 informes

Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 2 vores; 2 nanses;
2 informe

Ceràmica grollera a mà: 3 vores; 3 nanses (1 vertical i de secció
circular); 14 informes (3 decoració raspallada exterior)

Gran vas oxidat engalbat: 11 informes

Morter de pedra: 1 vora

Amfora ibèrica: 5 vores; 2 bases; 2 nanses; 37 informes

Amfora púnicoebussitana: 31 informes

Amfora indeterminada (grega?): 1 nansa (secció el·líptica); 10
informes

Plom: 1 peça gran doblegada

Restes òssies: 130 (preferentment ovicaprins)

Peces dentals: 18 (8 barres d'ovicaprins, 3 barres de bòvid; 2
ullals de senglar, 1 dent bou)

Restes malacològiques: 1 (petxina)

UE 1052

Ceràmica àtica de figures roges: 1 base (d'escif)

Ceràmica àtica de vernís negre: 2 vores (1 d'escif; 1 Lamb. 23);
2 informes

Ceràmica de vernís negre indeterminada: 1 vora; 1 informe

Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 1 informe

Ceràmica comuna ibèrica: 6 vores; 1 nansa (doble secció
circular); 98 informes

Ceràmica grollera a mà: 1 vora; 3 bases (1 decoració exterior
pentinada); 21 informes (1 decorat)

Gran vas oxidat engalbat: 12 informe

Morter: 1 informe

Amfora ibèrica: 7 vores; 10 informes
Amfora púnica engalbadada: 1 nansa (secció el·líptica)
Amfora púnicoebussitana: 2 nanses; 42 informes
Amfora massaliota: 1 vora; 1 informe
Restes òssies: 20 (bòvid i ovicaprí preferentment)
Peces dentals: 2 (ovicaprí) (1 cremada)

UE 1056

Ceràmica comuna ibèrica: 1 informe
Ceràmica grollera a mà: 1 informe
Amfora ibèrica: 1 vora; 7 informes
Amfora púnicoebussitana: 3 informes

UE 1060

Ceràmica àtica de vernís negre: 3 vores (1 decorada); 1 base (escif); 1 informe
Ceràmica grisa de la costa catalana i emporitana: 5 vores (1 forma 1); 2 bases; 2 nanses (1 de cinta); 47 informes
Ceràmica comuna ibèrica: 4 vores (1 gran gerra amb nansa de cinta); 1 base; 4 nanses (3 de cinta, 1 secció circular); 89 informe
Ceràmica indigeta decorada amb pintura blanca: 7 informes
Ceràmica grollera a mà: 21 vores; 7 bases (3 planes); 2 nanses; 9 agafadors; 130 informes; 9 informes decorats
Ceràmica brunyida negra: 6 vores; 12 informes
Gran vas oxidat i engalbat: 2 informes
Amfora ibèrica: 2 vores; 3 nanses; 36 informes
Amfora púnica engalbadada: 1 nansa; 3 informes (1 decorat amb fins meandres fets abans cuita)
Amfora púnicoebussitana: 7 informes

Peces discoidals: 3 (1 mòdul petit, 2 mitjà)

Ferro: 1 fragment de clau

Espines de peix: 1 (talla mitjana)

Restes òssies: 38 (1 d'ocellet)

Feces dentals: 8 (6 ovicaprins, 2 sus)

Restes malacològiques: 4 (petxines)

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àmf. Magno-Grega	2	2						
Cer. indigeta	1							1
Àmf. ibèr.	591	30	32	1				528
Àmf. PE	27	4	2					21
Cer de cuina a mà	109	17	3	7				82
Vernís negre indet.	12	2	1	1				8
Àtica	63	9	7	2				45
Àmf. greco-itàlica	5	1						4
Comuna ibèr.	413	35	24	1				353
Àmf. cartaginesa	3							3
Àmf. massaliota	3	1	1					1
Vidriada moderna	25	9		2	1			13
Comuna moderna	1		1					
Àmf. indeter.	3							3
Coscat	9			1				8
Ibèr. pintada marró	1							1
Indigeta pintada	6							6
Camp B	2	1						1
Àmf. itàlica	6	1						5
Grisa emporitana	8	4	1					3
Ibèr. pintada	19	4						15
Dolium	2	1						1
Brunyida	4							4
Morter púnic	1	1						
Material de construcció: indet. (33); rajol: 2								
Fauna: ossos (140); dents (25)				Malacologia: 6				
Elements Metal.lúrgics de ferro: escòria (2)								
Elements Metal.lúrgics de bronze: indetermats (33)								
Os treballat								
Altres: plom (1)								

SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA	SG-00-1063
-----------------------------------	-------------------

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àmf. ibèr.	102	17	7					78
Vernís negre ind.	6	2		1				3
Àmf. PE	16		1					15
Cer. de cuina a mà	34	10	5	2		5	5	7
Comuna ibèr.	90	20	10	2				58
Coscat	6	2	1	2				1
Camp A	1			1				
Àmf. greco-itàlica	2							2
Ceràmica vidriada	6	2						4
Morter ibèric	1	1						
Fitxa	4							
Àmf. cartaginesa	1		1					
Ibèrica pint. blanca	7							7
Àtica	6	1	1					4
Àmf. massaliota	1	1						
Morter púnic	1	1						
Àmf. itàlica	2			1				1
Ibèr. pint. vinosa	1							1

Material de construcció

Fauna: os(2); dent (2)

Malacologia: 1

Elements Metal.lúrgics de ferro: ind. (2)

Elements Metal.lúrgics de bronze: ham (1), ind. (1)

Os treballat

Altres: fusaiola (1)

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Comuna ibèr.	87	15	8	3				61
Àmf. massaliota	1							1
Àmf. ibèrica	113	9	3	1				100
Àmf. PE	11	3						8
Àmf. cartaginesa	5	1						4
Àmf. indeterminada	5		1					4
Cer. de cuina	32	8	4	2		1		17
Dolium	12							12
Àtica	8	4	1	1	1			1
Grisa emporitana	2	2						
Camp B	6	1						5
Comuna púnica	1	1						
Àmf. itàlica	5							5
Camp A	2	1						1
Fitxa	1							
Vernís negre Roses	1	1						
Vernís negre ind.	3	1		1				1
Coscat	6	1	1	1				3
Cer. de cuina a torn	3	2						1
Àmf. reco-itàlica	7		1					6
Material de construcció: indet. (5); tegulae (2)								
Fauna: ossos (5); dents (6)				Malacologia				
Elements Metal.lúrgics de ferro: escòria de ferro (2)								
Elements Metal.lúrgics de bronze: punta(1); fragment de placa (1); ind. (1)								
Os treballat								
Altres: fusaiola (1); làmina de plom (1);								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Camp. B (der.)	19	8		3	6			2
Àmf. Greco-itàlica	4							4
Vernís negre ind.	6	2						4
Àmf. ibèrica	75	7	3	1				64
Àmf. PE	13	2						11
Comuna ibèrica	86	12	5	2				67
Àmfora itàlica	14							14
Cer. de cuina	75	25	7	1		2	1	39
Coscat	2		1					1
Dolium	6							6
Fitxes	2							
Àtica vernís negre	14	4	2					8
Àtica figures roges	1							1
Grisa emporitana	2							2
Material de construcció: tegulae (1); imbrex (1)								
Fauna: ossos (23); dents (10)				Malacologia: petxines (3)				
Elements Metal.lúrgics de ferro: clau (1); escòria (3)								
Elements Metal.lúrgics de bronze								
Os treballat								
Altres: pondus (1); fusaiola (1)								

SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA	SG-99-1087
-----------------------------------	-------------------

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àmf. PE	39	4	2	1				32
Àmf. greco-itàlica	2							2
Àmf. ibèrica	257	15	8					234
Cer. de cuina a mà	108	20	7	4			2	75
Coscat	12	3	4	4				1
Comuna ibèrica	175	19	14	3	1			138
Àmf. massaliota	5	2						3
Àmf. ind.	7							7
Àmf. itàlica	16			1				15
Àmf. greco-itàlica	12	1		1				10
Fitxa	1							
Petites estampilles ?	3	3						
Àtica	12	3		4				5
Vernís negre ind.	17	2						15
Dolium	9	1						8
Cer. cuina a torn	13	5	1		1			6
Àtica fig. roges	10			2				8
Cer. indigeta	1							1
Material de construcció: imbrex (1); ind. (11)								
Fauna: ossos (37): dents (9)				Malacologia				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze: clau (1); ind. (1)								
Os treballat								
Altres								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àtica	21	8		3				10
Comuna ibèrica	177	8	4					165
Àmf. PE	16	2	4					10
Àmf. ibèrica	234	11	2					221
Àmf. cartaginesa	2							2
Àmf. greco-itàlica	1							1
Cer. de cuina	52	4			1			47
Ibèr. pintada blanca	5							5
Ibèr. pint. vinosa	1	1						
Coscat	2							2
Àtica fig. roges	5	2						
Àmf. indeterminada	4		1					3
Àmf. magno-grega	1		1					
Vernís negre ind.	1	1						
Grisa Emporitana	1							1
Comuna púnica	1							1
Material de construcció								
Fauna: ossos (148); dents (17)				Malacologia: 1				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze								
Os treballat								
Altres								

SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA	SG-99-1096
-----------------------------------	-------------------

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àtica fig roges	41	4		6				31
Àtica vernís negre	22	11		2				9
Vernís negre ind.	1							1
Àmf. PE	64	1	1					62
Cer cuina a mà	50	5		2	4		1	38
Cer. cuina a torn	4	1						3
Comuna ibèrica	77	5	6	3				63
Ibèr. pintada blanca	25	2						23
Àmfor. ibèrica	387	4	11	3				369
Fitxa	3							
Coscat	3	1		1				1
Brunyida	2		1					1
Àmf. indeterminada	3	1						2
Àmf. massaliota	2							2
Morter ebussità	4	2		1				1
Ibèrica pint. bícroma	3							3
Material de construcció								
Fauna: ossos (204); dents (34)				Malacologia: petxina (1)				
Elements Metal.lúrgics de ferro: làmina (1); escòria (1)								
Elements Metal.lúrgics de bronze: fragments de bronze								
Os treballat								
Altres: morter de pedra (1); fusaiola (1)								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Àtica vernís negre	169	42	14	20	2			91
Àtica figures roges	208	41	8	50				109
Àmfora ibèrica	2494	99	51	17				2327
Àmf. cartaginesa	17		2					15
Àmfora PE	737	21	18	2				696
Morter púnic	1	1						
Ibèrica pintada	17	4						13
Comuna ibèrica	655	56	42	11				546
Coscat	54	8	3	3				40
Cer. cuina a mà	1345	171	29	110	12	63	45	915
Brunyida	55	28	2					25
Ibèrica pintada blanc	162	12	5					145
Fitxa	3							
Ibèr. pint. bicroma	7	1			1			5
Iber. pint. antiga vin	5							5
Àmf. Magno grega	6	2	3	1				
Comuna ebussitana	2	1	1					
Vernís negre ind.	8	1	1					6
Cer. cuina torn	1			1				
Àmf. massaliota	6			1				5
Àmf. indet.	24	2						22
Ibèrica engalbada	2							2
Camp. B-oide	1	1						
Vernís negre occ.	1	1						
T.S. Itàlica	1	1						
Àmf. itàlica	2							2
Material de construcció: revestiment (3); paviment (13); tova (8); morter de calç (2); tegula/imbrex: 2								
Fauna: dents (111); ossos (700); banyes (10)				Malacologia: ind (4); petxina (3); musclos (2)				
Elements Metal.lúrgics de ferro: ind (1); escòria (2)								
Elements Metal.lúrgics de bronze: punta de fletxa (1); clau (2)								
Altres: fusaoila (8); Pondus (1); rebuig de forn de grollera (1)								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Comuna ibèrica	4							4
Àmf. ibèrica	27							27
Àmf cart. central	1							1
Àmf. PE	1							1
Àtica	1	1						
Cer. de cuina	1							1
Material de construcció								
Fauna: 5				Malacologia: 1				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze								
Os treballat								
Altres								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Camp. A	7	2						5
Àtica	1							1
Comuna iber.	112	23	5					84
Cer. cuina a mà	62	1	6	3		2	4	48
Àmf. ibèr.	232	1	3					228
Fitxa	5							
Brunyida	4	4						
Grisa emporitana	3	2						1
Taller de Roses	2	2						
Vernís negre ind.	4	1		1				2
Àmf. PE	6							6
Àmf. cart. centr.	6							6
Coscat	1							1
Material de construcció								
Fauna: 8				Malacologia: 2				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze								
Os treballat								
Altres								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Ibèr pint. marró	1	1						
Àmf. PE	3		1					2
Comuna ibèrica	27	1	5					21
Ibèr. pint. blanca	2	1						1
Ibèr. pint. vinosa	1	1						
Cer. de cuina a mà	24	6		3	1	2		12
Àmf. cart. central	2	1						1
Àmf. ind.	2							2
Cer. brunyida	1							1
Amf. ibèr	102	6	1					95
Coscat	2	1						1
Àtica	11	4		1				6
Brunyida	3	1						2
Material de construcció								
Fauna: 25				Malacologia: 2				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze: Cadeneta de bronze (1); espatula (1); indeterminat (1); fibula (1)								
Os treballat								
Altres								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Vernís negre ind.	13	7				1		5
Cer. de cuina a mà	114	18	11	15		3	6	61
Àmfor. ibèr.	501	24	15	4				458
Grisa empor.	32	5	1	2				24
Coscat	21	4	1	2				14
Comuna ibèr.	165	38	11	2		1		113
Ibèr. pint. blanca	24	1	2					21
Àmf. cart. cer. estr.	3		1					2
Àmf. greco-itàlica	12	2						10
Àmf. PE	24	3	2					19
Kalathos pint.	1							1
Camp A	3	1		1				1
Taller de Roses	3	1		1				1
Àtica	5	1	1					3
Petites estampilles	3	3						
Àmf. itàlica	1		1					
Ibèrica pint. marró	1							1
Àmf. ind.	3		1	1				1
Brunyida	2							2
Fitxa	4							
Àmf. cart. centr.	6	1						5
Material de construcció: revestiment (3)								
Fauna: 100				Malacologia: 8				
Elements Metal.lúrgics de ferro: rella d'arada (1); ind. (1)								
Elements Metal.lúrgics de bronze								
Os treballat								
Altres								

Tipus ceràmic	Total	Vores	Nanses	Fons	Altres	Deco	Suspe.	Info
Ibèrica pint. marró	2							2
Àtica fig. roges	3							3
Àtica vernís negre	7		2	2				3
Vernís negre ind.	1							1
Àmf. cartaginesa	2							2
Àmf. PE	4							4
Àmf. ind.	1							1
Coscat	1							1
Fitxa	1							
Comuna ibèr.	3							3
Cer. de cuina a mà	6							6
Ibèrica pint. blanca	6	1						5
Àmf. iber.	42							42
Material de construcció								
Fauna: 2				Malacologia				
Elements Metal.lúrgics de ferro								
Elements Metal.lúrgics de bronze: Anell de bronze (1);								
Os treballat								
Altres								

